

Facultade de Dirección e Xestión Pública

Grao en Dirección e Xestión Pública

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P07G095V01101	Ciencia política: Ciencia política	1c	6
P07G095V01102	Ciencia política: Ciencia da administración e xestión pública	1c	6
P07G095V01103	Economía: Economía pública	1c	6
P07G095V01104	Ciencia política: Sistema político español	1c	6
P07G095V01105	Ciencia política: Gobernanza, globalización e dereitos humanos	1c	6
P07G095V01106	Dereito: Dereito administrativo I	2c	6
P07G095V01107	Ciencia política: Institucións e políticas da Unión Europea	2c	6
P07G095V01108	Socioloxía: Socioloxía xeral	2c	6
P07G095V01109	Ciencia política: Políticas públicas	2c	6
P07G095V01110	Ciencia política: Gobernos autonómicos	2c	6

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P07G095V01201	Dereito administrativo II	1c	6
P07G095V01202	Estatística administrativa	1c	6
P07G095V01203	Xestión de servizos públicos	1c	6
P07G095V01204	Dereito financeiro e tributario I: Institucións e fontes	1c	6
P07G095V01205	Xestión de persoas: Organización e funcións	1c	6
P07G095V01206	Xestión de recursos humanos: Relacións de postos de traballo e ofertas de emprego público multinivel	2c	6
P07G095V01207	Xestión da documentación pública	2c	6

P07G095V01208	Dereito do traballo e da seguridade social	2c	6
P07G095V01209	Dereito financeiro e tributario II: Xestión tributaria e sistema fiscal	2c	6
P07G095V01210	Economía do sector público	2c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P07G095V01301	Métodos cualitativos de investigación social	1c	6
P07G095V01302	Dereito orzamentario	1c	6
P07G095V01303	Contabilidade financeira	1c	6
P07G095V01304	Xestión de proxectos institucionais	1c	6
P07G095V01305	Avaliación de políticas e servizos públicos	1c	6
P07G095V01306	Dirección pública profesional	2c	6
P07G095V01307	Habilidades nas administracións públicas	2c	6
P07G095V01308	Dirección pública nos gobernos locais	2c	6
P07G095V01309	Métodos cuantitativos de investigación social	2c	6
P07G095V01310	Contabilidade pública	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P07G095V01401	Réxime xurídico da contratación do sector público	1c	6
P07G095V01402	Creatividade e solución de problemas nas organizacións públicas	1c	6
P07G095V01403	TICs nas administracións públicas	1c	6
P07G095V01404	Ética pública e transparencia	1c	6
P07G095V01406	Goberno aberto, política e institucións	1c	6
P07G095V01407	Administración tributaria electrónica	1c	6
P07G095V01408	Marketing público e responsabilidade social institucional	2c	6
P07G095V01409	Xestión das redes sociais institucionais	2c	6
P07G095V01410	Estratexias de cooperación ao desenvolvemento sostible	2c	6
P07G095V01411	Socioloxía de xénero nas organizacións	2c	6
P07G095V01412	Xestión de datos nas administracións públicas	2c	6

P07G095V01413	Habilidades orientadas ao emprego nas organizacións públicas	2c	6
P07G095V01981	Prácticas externas	2c	12
P07G095V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Ciencia política: Ciencia política				
Materia	Ciencia política: Ciencia política			
Código	P07G095V01101			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	López Mira, Álvaro Xosé			
Profesorado	López Mira, Álvaro Xosé			
Correo-e	almira@uvigo.gal			
Web	http://http://csc.uvigo.es/profesorado/celso-cancela-outeda/			
Descrición xeral	Esta materia pretende que o alumnado adquira un conxunto de ferramentas conceptuais básicas relativas á organización política estatal que ademais de contribuír a súa formación xeral e de proporcionarlle certos coñecementos fundamentais para outras materias lle permitan contextualizar axeitadamente o fenómeno das administracións públicas dende a óptica da politoloxía nunha contorna multinivel e a desenvolver unha visión crítica de realidade cotiá. De xeito exemplificativo, tentaremos ofrecer respostas a preguntas como: que é a política? Cando goza de lexitimidade o poder político? Cales son as diferencias entre o parlamentarismo e presidencialismo? E que vantaxes e desvantaxes presentan respectivamente? Que é un partido político? Como podemos definir a democracia? Como lle afectan instrumentos de comunicación como as redes sociais?			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B5	Razoar criticamente
C1	Identificar as principais teorías e enfoques da Ciencia Política, da Administración e Xestión Pública
C2	Recoñecer a estrutura e o funcionamento dos sistemas políticos e das institucións políticas
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D3	Sensibilizarse con temas medioambientais
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Recoñecer o significado, os contidos e diversas teorizacións sobre a política e o poder.	A1	B1	C1	D5
	A2	B3	C2	
	A3	B5		
	A4			
	A5			

Identificar os conceptos centrais relacionados coa organización estatal.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B3 B5	C1 C2	D5
Analizar e interpretar a realidade político-institucional cotiá a escala local, rexional, estatal, supraestatal e global.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B5	C1 C2	D1 D2 D3 D4 D5
Interpretar datos derivados de observacións en relación coas teorías apropiadas no ámbito da ciencia política	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B5	C1 C2	D5
Enumerar as interrelacións dos elementos integrantes dun sistema político e o seu funcionamento práctico	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B4 B5	C1 C2	D2 D5
Explicar as implicacións básicas derivadas da organización política, en particular, en relación coa administración pública.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5		D1 D2 D3 D4 D5

Contidos

Tema	
1. Política e ciencia política	1.1 Evolución histórica da reflexión científica sobre a política. 1.2 Principais enfoques politolóxicos. 1.3 Xeografía da ciencia política: áreas e subáreas
2. Política e poder	2.1 Concepto de política e poder. 2.2 O poder político. 2.3 A lexitimidade e legalidade. 2.4 O sistema político. Concepto 2.5 O sistema político como contexto da administración pública
3. Estado e sistema político	3.1 Orixe histórico. 3.2 Definición e compoñentes estatais: territorio, poboación e poder 3.3 Evolución histórica: transformacións e desafíos actuais. 3.4 A administración pública no marco estatal
4. Estrutura institucional do estado (I)	4.1 Consideracións xerais separación de poderes. 4.2 Xefatura de estado: monarquía e república. 4.3 Sistemas ou formas de goberno 4.3.1 Parlamentarismo. 4.3.2 Presidencialismo. 4.3.3 Semipresidencialismo 4.4 As formas ou sistemas de goberno e a administración pública.
5. Estrutura institucional do estado (II): parlamentos, gobernos e tribunais	5.1 Poder lexislativo: parlamento 5.1.1. Composición e funcións. 5.1.2 Relacións entre os parlamentos e administración pública 5.2 Poder executivo: tipos de goberno. 5.2.1 Composición e organización. 5.2.2 Goberno e Administración pública 5.3 Poder xudicial: xuíces e tribunais 5.3.1 Funcións e principios organizativos 5.3.2 Tribunais e administración pública
6. Estrutura territorial do estado	6.1 Formas de estado: concepto e motivacións. 6.2 Estado unitario. 6.3 Federación 6.4 Confederación. 6.5 Tendencias actuais: globalización e integración. 6.6 Formas de estado e as repercusións na administración pública
7. Ditadura e democracia	7.1 Conceptos básicos. 7.2 Democracia representativa. 7.3 Eleccións e sistemas electorais. 7.4 A administración pública nos sistemas non democráticos e democráticos.

8. Acción política e actores políticos	8.1 Conceptos e tipos 8.2 Partidos políticos e sistemas de partidos. 8.3 Grupos de interese 8.4 Movementos sociais. 8.5 Medios de comunicación. 8.6 A administración pública no contexto do pluralismo político e social
9. Comunicación política e opinión pública	9.1 Aproximación xeral 9.2 Actores: medios de comunicación e redes sociais en política 9.3 Opinión pública: formación, tendencias e enquisas 9.4 A administración pública e a opinión pública
10. Cultura política	10.1 Elementos básicos: socialización política e identidade política 10.2 Noción de cultura política: sentimentos, crenzas e pensamentos 10.3 Enfoques principais 10.4 Exemplos e estudos de caso 10.5 A administración pública e a cultura política
11. Ideas políticas e ideoloxías	11.1 Ideas políticas 11.2 Noción de ideoloxía: ideas e valores 11.3 Ideoloxías políticas contemporáneas 11.4 A administración pública e as ideoloxías

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	56	70
Seminario	0	30	30
Debate	0	14	14
Aprendizaxe baseado en proxectos	0	12	12
Exame de preguntas obxectivas	0	4	4
Autoavaliación	0	10	10
Traballo	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado responsable dos contidos básicos da materia obxecto de estudo.
Seminario	Actividade docente encamiñada a desenvolver un tema específico para afondar, complementar os contidos da materia e propiciar a discusión e o debate.
Debate	Elaboración e exposición de ideas e argumentos sobre un tema ou asunto relativo á materia
Aprendizaxe baseado en proxectos	Realización de actividades que permiten a cooperación de varias materias e enfrontan aos alumnos/as, traballando en equipo, a problemas abertos. Permiten adestrar, entre outras, as capacidades de aprendizaxe en cooperación, de liderado, de organización, de comunicación e de fortalecemento das relacións persoais.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	Sesiones dedicadas a temáticas específicas de interés académico práctico
Debate	Elaboración e exposición de ideas e argumentos sobre un tema ou cuestión relacionada coa materia
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Preguntas con enunciado breve e con resposta múltiple
Autoavaliación	Preguntas con enunciado breve e respostas múltiple realizadas a través da plataforma FAITIC
Traballo	Tarefas de contido diverso a realizar sobre determinados aspectos indicados polo docente.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación Resultados de Formación e Aprendizaxe

Exame de preguntas obxectivas	Realización de probas sobre as principais partes da disciplina.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5	C1 C2	D1 D2 D3 D4 D5
Autoavaliación	Realización de probas test parciais sobre as principais partes da disciplina	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5	C1 C2	D1 D2 D3 D4 D5
Traballo	Elaboración de traballos encomendados polo profesorado sobre temas relativos á materia e orientados a mellorar a comprensión dos conceptos	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5	C1 C2	D1 D2 D3 D4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

É condición indispensable para a realización da avaliación final da materia a obtención de alomenos 0'5% en cada un dos apartados.

Na convocatoria extraordinaria, os criterios serán adaptados ás condicións desta convocatoria.

Nesta materia existe a opción de realizar unha actividade voluntaria seguindo a metodoloxía da Aprendizaxe Baseada en Proxectos (ABP). O alumnado traballará os Obxectivos de Desenvolvemento Sostible da Axenda 2030 conxuntamente en tres materias ("Ciencia política", "Ciencia da administración e Xestión Pública" e "Economía Pública"). A avaliación desta actividade terá un valor de 2 puntos na nota final.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

VALLÈS, Josep M^a e MARTÍ, Salvador, **Ciencia política. Un manual**, Nova ed. actualizada (existe versión Kindle), Ariel, 2024
Barreda, M.-Ruiz, Leticia M, **Análisis de la política.**, 1^a, Huygens Editorial, 2016

Bibliografía Complementaria

CAMINAL BADÍA, Miquel y TORRENS, Xavier (coord.), **Manual de Ciencia Política**, 7^a ed., Tecnos, 2023
Vallés, J M.-Ballart, X. (ed.), **Política para apolíticos**, 1^a, Ariel, 2012
Heywood, Andrew, **Politics**, 5^a ed, Palgrave, 2019
SODARO, Michael J., **Política y Ciencia Política. Una introducción**, Edición revisada, McGraw-Hill, 2010
COLOMER, Josep M^a, **Ciencia de la política**, 1^a ed., Ariel, 2009
Nohlen, Dieter, **¿Cómo estudiar ciencia política? Una introducción en trece lecciones**, 1^a, MARCIAL PONS, 2012

Recomendacións

Outros comentarios

Titoría: A información detallada relativa ás titorías está dispoñible no espazo da materia en Moovi

Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispor dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro.

A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio do poder públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, de 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Máis información: <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

Uso Responsable da Intelixencia Artificial (IA)

O uso de ferramentas de IA está permitido nesta materia sempre que se realice de forma ética, responsable e transparente. Para iso, o alumnado deberá:

- Utilizar a IA como apoio para a aprendizaxe, non como substituto do pensamento crítico nin do traballo persoal.
- Revisar criticamente todas as actividades antes da súa realización ou entrega xa que o responsable último da tarefa ou actividade é, en todo caso, o estudante.
- Citar adecuadamente calquera contido xerado con IA, incluíndo prompts utilizados e respostas obtidas, seguindo o modelo de citación APA (7ª edición).
- Evitar o uso de IA para realizar tarefas que deban reflectir competencias persoais (exames, reflexións individuais ou traballos prácticos avaliativos, etc.), salvo indicación expresa do profesorado.
- Lembrar que a utilización indebida da IA poderá ser considerada unha forma de fraude académica ou conduta académica deshonestas, e será tratada consonte á normativa vixente na UVigo en materia disciplinaria.

A seguir, inclúese un exemplo de citación de prompts e respostas en formato APA (7ª edición).

Para citar contido xerado por IA, recoméndase o seguinte criterio:

Na lista de referencias:

OpenAI. (2025). Resposta xerada por IA a partir do prompt: "Explica a teoría da aprendizaxe significativa de Ausubel" [IA xenerativa]. ChatGPT. <https://chat.openai.com/>

No texto: (OpenAI, 2025). Tamén se pode incluír o prompt nun apéndice ou nota ao pé se é relevante para a comprensión do traballo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Ciencia política: Ciencia da administración e xestión pública				
Materia	Ciencia política: Ciencia da administración e xestión pública			
Código	P07G095V01102			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Canoura Leira, Victoria			
Profesorado	Canoura Leira, Victoria			
Correo-e	victoria.canoura.leira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	As administracións públicas son institucións que desenvolven accións para intentar resolver problemas colectivos de interese xeral. A maneira de comprender que e por que o fan é analízalas dende enfoques científicos que forman parte da rama das "Ciencias Sociais", e que lévanse impartindo no sistema de educación español dende o último cuarto do século XX. Os enfoques teóricos que se vanse empregar para coñecer os marcos institucionais, as súas estruturas de goberno e administración multinivel en España, son a Ciencia da Administración e a Teoría da Organización e a Xestión Pública. Estos enfoques axudarán a mellorar a comprensión de como se organizan as administracións públicas no Estado das Autonomías e cales son os principios e valores públicos sobre os que se asenta a xestión das súas políticas e servizos públicos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o alumnado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B5	Razoar criticamente
C1	Identificar as principais teorías e enfoques da Ciencia Política, da Administración e Xestión Pública
C2	Recoñecer a estrutura e o funcionamento dos sistemas políticos e das institucións políticas
C5	Describir a estrutura, a organización e o funcionamento das Administracións Públicas multinivel, analizando a súa relación coa cidadanía
C6	Aplicar os coñecementos relacionados coa planificación e a xestión administrativa para unha óptima gobernanza
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Distinguir os elementos básicos de análise da Ciencia da Administración e a Xestión Pública	A1 A2	B1 B2 B3	C1	D1 D2
Recoñecer a estrutura e o funcionamento dos sistemas políticos e das institucións políticas	A3	B4	C2	D5
Aplicar os elementos básicos das administracións públicas aos diferentes niveis de goberno	A3	B5	C5	D4
Clasificar e comparar os diferentes niveis de administración e xestión pública	A4	B4	C5	D5
Desenvolver un modelo de análise para a comprensión das estruturas de goberno e xestión pública multinivel	A4	B5	C6	D5
Participar nun modelo cooperativo de traballo en equipo que axuda a comprender a complexidade multinivel das institucións públicas	A4	B3	C6	D6
Sintetizar as dimensións técnicas e de valores das institucións públicas	A5	B4	C6	D5

Contidos

Tema

Introdución ás Ciencias Sociais e as institucións públicas	¿Que é a ciencia e para que resulta útil? Sobre a "posverdade" e as "fake news" na pos-globalización Ciencias, sociedades e institucións públicas Ciencias Sociais e Administracións Públicas: novos retos para un mundo post-COVID-19
1. Enfoques de análises das administracións públicas	Problemas e institucións públicas: riscos e pandemias globais e locais Diferentes enfoques de análises das administracións públicas: - Ciencia Política - Ciencia da Administración - Teoría da Organización e Xestión Pública - Políticas Públicas - Gobernanza
2. Ciencia da Administración: Elementos básicos de análises	Definición e características da Ciencia da Administración O "mapa" da Ciencia da Administración multinivel: - Estruturas e niveis de goberno - Estruturas e niveis de administración Elementos básicos de análises: - Organización - Recursos humanos
3. Xestión Pública: Elementos básicos de análises	Teoría da Organización e Xestión Pública A xestión nas administracións públicas españolas Dimensións e elementos de xestión pública: - Organización - Recursos humanos Servizos públicos, cidadanía e redes de gobernanza
Conclusións xerais da materia: a gobernanza das Administracións Públicas no século XXI	Un mundo post-COVID-19 na terceira década do século XXI A gobernanza das redes públicas, privadas e comúns Axenda 2030 e ODS 16 e 17 para un mundo máis humano e sustentable

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	14	63.5	77.5
Foros de discusión	0	18	18
Lección maxistral	0	52.5	52.5
Exame de preguntas obxectivas	0	1	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	0	1	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Desenvolvemento de habilidades de traballo en equipo con datos e evidencias relacionadas coas institucións públicas
Foros de discusión	Espazos de debate virtual sobre as palabras clave e os principais elementos teórico-prácticos da materia
Lección maxistral	Sesións de presentación das bases teóricas da materia, tanto en formato presencial, como virtual, e baseado en metodoloxías de presentacións eficaces e "aula invertida"

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición

Lección maxistral	Sesións de presentación das bases teóricas da materia en formato virtual, e baseado en metodoloxías de presentacións eficaces e "aula invertida". Resolución de dúbidas do alumnado en relación con algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención as súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vencellados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Resolución de problemas	Desenvolvemento de habilidades de traballo en equipo con datos e evidencias relacionadas coas institucións públicas. Resolución de dúbidas do alumnado en relación con algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención as súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vencellados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Foros de discusión	Espazos de debate virtual sobre as palabras clave e os principais elementos teórico-prácticos da materia. Resolución de dúbidas do alumnado en relación con algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención as súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vencellados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Proba obxectiva baseada en preguntas sobre os contidos da materia e os seus diferentes temas.

Avaliación							
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe				
Resolución de problemas	Probas nas que el alumnado debe solucionar una serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as pola docente. De esta maneira, o alumnado debe aplicar os coñecementos que adquiriu. Pódense utilizar diferentes ferramentas para aplicar esta técnica como, por exemplo, tarefas, foros, audioconferencia, videoconferencia, etc.	40	A1 A2	B1 B2 B3	C1 C2	D1 D2 D4 D5 D6	
Foros de discusión	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...	10	A5	B4		D2	
Exame de preguntas obxectivas	Test no que o alumnado demostrará a asimilación do contido das competencias.	30	A3 A4	B4 B5	C1 C2 C5 C6		
Exame de preguntas de desenvolvemento	O alumnado demostrará a adquisición de competencias sobre o contido da materia	20	A3 A4	B4 B5	C1 C2 C5 C6		

Outros comentarios sobre a Avaliación

A información sobre as actividades avaliativas está dispoñible no espazo da materia no campus virtual, baixo a etiqueta Avaliación de cada tema.

Para poder sumar as cualificacións dos exames coa do resto de metodoloxías/probas, será necesario obter unha puntuación mínima de 4 puntos sobre 10 en cadanseu exame.

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Enrique José Varela Álvarez, **Las Administraciones Públicas Contemporáneas. Una Visión Multidisciplinar desde el Estado de las Autonomías**, Tórculo Edicións, 2003

Carles Ramió Matas, **Teoría de la Organización y Administración Pública**, Tecnos y Universitat Pompeu Fabra, 1999

Quim Brugué y Joan Subirats, **Lecturas de Gestión Pública**, Ministerio de Administraciones Públicas, Ministerio, 1996

Mariano Baena del Alcázar, **Manual de Ciencia de la Administración**, Síntesis, 2005

Salvador Parrado, **El Análisis de la Gestión Pública**, Tirant lo Blanch, 2015

César Colino Cámara, José Antonio Olmeda Gómez y Salvador Parrado Díez, **Las Administraciones Públicas en España**, Tirant lo Blanch, 2017

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispor dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro.

A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio do poder públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, de 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Máis información: <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Economía pública				
Materia	Economía: Economía pública			
Código	P07G095V01103			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	del Río Otero, Coral			
Profesorado	del Río Otero, Coral			
Correo-e	crio@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Síntese dos conceptos máis elementais da economía que permitan ao alumno non só entender a actuación do mercado, senon tamén interpretar a evolución dos sectores produtivos e máis a caracterización actual das grandes áreas económicas no mundo.			
	Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B5	Razoar criticamente
C10	Valorar o entorno económico e a dimensión económica do sector público
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D3	Sensibilizarse con temas medioambientais
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Distinguir por medio do entendemento os problemas económicos para poder avaliar o seu alcance e propoñer solucións.	A1	B1	C10	D2
	A2	B5		D3
	A3			D4
	A4			D5
Recoñecer como se toman as decisións en numerosos aspectos da vida e o proceso mediante o cal se toman.	A1	B1	C10	D2
	A2	B2		D3
	A3	B3		D4
	A4	B5		D5
	A5			

Resolver de forma independente problemas económicos utilizando información cualitativa e cuantitativa.	A1 A3 A5	B1 B2 B4 B5	C10	D2 D4 D5
Respectar os fenómenos económicos como base para a toma de decisións tanto nun contexto de política privada como de política pública.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B4 B5	C10	
Mostrar interese polas ideas alleas e vontade para expresar as propias sen perder as referencias empíricas.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B3 B4 B5	C10	D1 D2 D3 D4

Contidos

Tema	
Principios básicos da Economía	Conceptos introductorios Comportamento dos individuos na economía
Oferta e demanda	Os mercados e a competencia Demanda e oferta
Elasticidade	A elasticidade-precio da demanda e da oferta Aplicacións da elasticidade da demanda e a oferta
Oferta, demanda, e políticas gubernamentales	Os prezos máximos e mínimos Efecto dos prezos máximos e mínimos nos resultados do mercado. Efectos dos impostos nos resultados do mercado
Eficiencia dos mercados	O excedente do consumidor O excedente do produtor Eficiencia económica
As empresas nos mercados competitivos	A función de produción Os costes de produción O mercado competitivo
O mercado do traballo	A demanda do traballo e os seus agregados A oferta de traballo e os seus agregados
Ingreso dunha nación	Ingresos e gastos dunha economía O PIB
Coste da vida	O estudio do IPC Problemas na medición do coste da vida
Aforro, inversión e sistema financeiro	As institucións financieras O aforro e a inversión O déficit e superávit presupuestarios Aforro e inversión
O sistema monetario	O dinero A oferta de dinero Os bancos centrais e a oferta monetaria As reservas bancarias

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	45	59
Instrucción programada	2	11	13
Estudo de casos	7	21	28
Resolución de problemas de forma autónoma	8	24	32
Foros de discusión	1	9	10
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Estudo de casos	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	0	2	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.

Instrucción programada	Consiste na presentación dunha materia dividida en varias unidades didácticas, de menor tamaño, con cuestións ao finalizar cada unidade didáctica co fin de afianzar o coñecemento adquirido. Estas actividades pódense realizar de xeito presencial ou virtual.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Foros de discusión	Actividades desenvolvidas nun contorno virtual na que se debaten temas diversos e de actualidade relacionados co ámbito académico e/ou profesional.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Resolución de dúbidas do alumnado en relación con algún aspecto da materia (contidos, traballos ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou cuestións relacionadas coa disciplina, proporcionando orientación, apoio e motivación. no proceso de aprendizaxe. Esta actividade realizarase a distancia (a través do correo electrónico ou do campus virtual)
Foros de discusión	Resolución de dúbidas do alumnado en relación con algún aspecto da materia (contidos, traballos ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou cuestións relacionadas coa disciplina, proporcionando orientación, apoio e motivación. no proceso de aprendizaxe. Esta actividade realizarase a distancia (a través do correo electrónico ou do campus virtual)
Instrucción programada	Resolución de dúbidas do alumnado en relación con algún aspecto da materia (contidos, traballos ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou cuestións relacionadas coa disciplina, proporcionando orientación, apoio e motivación. no proceso de aprendizaxe. Esta actividade realizarase a distancia (a través do correo electrónico ou do campus virtual)
Estudo de casos	Resolución de dúbidas do alumnado en relación con algún aspecto da materia (contidos, traballos ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou cuestións relacionadas coa disciplina, proporcionando orientación, apoio e motivación. no proceso de aprendizaxe. Esta actividade realizarase a distancia (a través do correo electrónico ou do campus virtual)
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución de dúbidas do alumnado en relación con algún aspecto da materia (contidos, traballos ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou cuestións relacionadas coa disciplina, proporcionando orientación, apoio e motivación. no proceso de aprendizaxe. Esta actividade realizarase a distancia (a través do correo electrónico ou do campus virtual)

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta. Os alumnos/selecciónananas unha resposta entre un número limitado de posibilidades	30	A1 B1 C10 D1 A2 B5 D3 A3 D4 A4 D5 A5
Estudo de casos	Realizaranse varias probas ao longo do curso na que un alumno a debe analizar un feito, problema e contestar preguntas relacionadas co contido da materia.	40	A1 B1 C10 D1 A2 B3 D2 A3 B5 D3 A4 D4 A5 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta argumentada.	0	A1 B1 C10 D1 A2 B2 D2 A3 B5 D3 A4 D4 A5 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas curtas ou de desenrolo Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia.	30	A1 B1 C10 D1 A2 B2 D2 A3 B3 D3 A4 B4 D4 A5 B5 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Mankiw, N. Gregory, **Principios de economía**, Sexta, Ediciones Paraninfo, S.A, 2012

Krugman, Wells y Graddy, **Fundamentos de Economía**, Tercera, Editorial Reverté, 2016

Mankiw, N. Gregory; Mark P. Taylor, **Economía**, Primera, Editorial Paraninfo, S.A., 2017

Mankiw, N. Gregory; Mark P. Taylor, **Economics**, Quinta, CENGAGE, 2019

Mochón, F., **Economía: teoría y política**, Sexta, MCGRAW-HILL / INTERAMERICANA DE ESPAÑA, 2009

Proxecto CORE, **La economía**<https://www.core-econ.org/the-economy/es/>, Primera, CORE Econ, 2013

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Economía do sector público/P07G095V01210

Outros comentarios

Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispor dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro.

A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio do poder públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, de 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Máis información: <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Ciencia política: Sistema político español				
Materia	Ciencia política: Sistema político español			
Código	P07G095V01104			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego Portugués			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	López Mira, Álvaro Xosé			
Profesorado	López Mira, Álvaro Xosé			
Correo-e	almira@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	Estimadas/os estudantes: Trátase nesta materia de abordar cunha visión actualizada os diferentes elementos históricos, xurídicos, sociais, políticos, electorais... que conforman o deseño e funcionamento do sistema político no que estamos simultaneamente imbricados como cidadáns e estudantes universitarios. Dada a extensión e complexidade dos temas a tratar, fácil resultará entender, que precisamos facer un compendio moi estrito dos mesmos no periplo académico desta asignatura. Esa é tamén unha das razóns que aconsella un diferente espazo de tratamento de cada un dos temas. O/a estudante desta disciplina a pode caer na tentación de que resulta doado asimilala xa que todo o nela tratado sóalle máis ou menos próximo, ben polos seus coñecementos previos, ben polo tratamento informativo das axendas mediáticas do país que inclúen sempre algún dos elementos incluídos no programa. Sería, na maior parte dos casos, un craso erro que cómpre evitar. Non se pense tampouco que pode haber solapamento de contidos con algunha materia xa estudada; non é así porque a Ciencia Política é a ciencia do realismo e, polo tanto, vai máis alá das aparencias ou do ilusorio normativismo xa que pode demostrar como detrás dun fermoso marco xurídico, mesmo constitucional, poden imperar a corrupción, o nepotismo ou o mero incumprimento. Velái polo que os nosos obxectivos son moi ambiciosos: porque aspiran a explicar como funciona na realidade o noso modelo político nas tres partes en que vén dividida a materia. A información básica sobre a materia atópase nesta Guía docente da materia e na plataforma Moovi da Universidade de Vigo. Ademais infórmovos que teremos titorías presencias ou virtuais segundo as circunstancias, respectivamente, no despacho 224 da Facultade de Dirección e Xestión Pública ou no teléfono 986801981, no campus remoto da citada plataforma e no e-mail almira@uvigo.gal Agardo que a materia sexa do voso interese e vos proporcione ferramentas analíticas útiles para interpretar a complexa realidade político-social na que nos tocou en sorte vivir. Contade comigo para axudarvos neste propósito sempre que o precisedes. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliografías para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B5	Razoar criticamente
C2	Recoñecer a estrutura e o funcionamento dos sistemas políticos e das institucións políticas

C3	Identificar os fundamentos da política comparada nun contexto de globalización
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D3	Sensibilizarse con temas medioambientais
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Reproducir os distintos aspectos dos contidos incluídos na materia	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B5	C2 C3	D5
Interpretar, con certas doses de pensamento crítico, o funcionamento real do sistema político español	A3 A4 A5	B1 B2 B4 B5	C2	D1 D3 D5 D6
Comprometerse, con vocación de servizo público, cos valores propios dunha sociedade cunha cultura política democrática	A3	B2 B3 B4	C3	D1 D2 D3 D6

Contidos

Tema

A historia política española. Institucións estatais.	1.- A formación do sistema político español
A dinámica política española	2.- Trazos políticos xerais da Constitución de 1978
	3.- A monarquía republicana do actual sistema político español
	4.- O poder lexislativo: as Cortes Xerais
	5.- O poder executivo: o Goberno
	6.- O poder xudicial: a Xudicatura
	7.- Outras institucións públicas relevantes do Estado español
	8.- A irreformabilidade constitucional española
	9.- Gobernos autonómicos e gobernos locais (unha introdución)
	10.- Partidos e sistemas de partidos españois
	11.- Os grupos de presión españois
	12.- Os sistemas electorais en España
	13.- A política exterior española

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Foros de discusión	13	23	36
Resolución de problemas de forma autónoma	0	45	45
Lección maxistral	0	61	61
Saídas de estudo	0	2	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	0	2	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	3	3
Observación sistemática	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Foros de discusión	Actividades desenvolvidas nunha contorna virtual na que se debaten temas diversos e de actualidade relacionados co ámbito académico e/ou profesional.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Saídas de estudo	Actividades de aplicación, contraste e observación dos coñecementos nun contexto determinado nun espazo externo. Esta actividade ten carácter voluntario.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Foros de discusión	Actividades desenvolvidas nunha contorna virtual na que se debaten temas diversos e de actualidade relacionados co ámbito académico e/ou profesional.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Saídas de estudo	Actividades de aplicación, contraste e observación dos coñecementos nun contexto determinado nun espazo externo.
Probas	Descrición
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta argumentada.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor.
Observación sistemática	Percepción atenta, racional, planificada e sistemática para describir e rexistrar as manifestacións do comportamento do alumnado.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Foros de discusión	Actividades desenvolvidas nunha contorna virtual na que se debaten temas diversos e de actualidade relacionados co ámbito académico e/ou profesional.	15	A1	B1	C2	D1
			A2	B4	C3	D2
			A3	B5		D3
			A4			D5
			A5			D6
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta argumentada.	40	A1	B1	C2	D1
			A2	B2	C3	D2
			A3	B3		D3
			A4	B4		D5
			A5	B5		D6
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor.	35	A1	B1	C2	D1
			A2	B2	C3	D2
			A3	B3		D3
			A4	B4		D5
			A5	B5		D6
Observación sistemática	Percepción atenta, racional, planificada e sistemática para describir e rexistrar as manifestacións do comportamento do alumnado.	10	A1	B1	C2	D1
			A2	B2	C3	D2
			A3	B3		D3
			A4	B4		D5
			A5	B5		D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

As saídas de estudos terán carácter voluntario.

Os criterios de avaliación serán idénticos para as dúas probas/convocatorias do curso.

O exame de preguntas de desenvolvemento poderá optar por modalidade escrita ou, preferentemente, por modalidade oral.

O estudantado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido pola Facultade. A elección de AG suporá a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveran realizadas.

A información sobre as actividades avaliativas está dispoñible no espazo da materia no campus virtual, baixo a etiqueta **Avaliación** de cada tema.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Álvaro Xosé López Mira, **Sistema político español**, Andavira, 2020

Bibliografía Complementaria

Álvaro Xosé López Mira, **El sistema político español. Historia, instituciones, dinámicas**, Universidade de Vigo, 2023

Paloma Román (coord.), **Sistema político español**, 2ª,

Manuel Alcántara-Antonia Martínez (eds.), **Política y Gobierno en España**, 2ª,

Antonio Torres del Moral, **Constitucionalismo histórico español**, 6ª,

Reniu, Josep Mª (ed.), **Sistema político español**, 2012

Magone, José, **Contemporary Spanish politics**, Routledge, 2018

Recomendacións

Outros comentarios

Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispor dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro.

A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio do poder públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, de 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Máis información: <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>.

A información sobre as actividades avaliativas está dispoñible no espazo da materia no campus virtual, baixo a etiqueta ☐Avaliación☐ de cada tema.

Uso Responsable da Intelixencia Artificial (IA)

O uso de ferramentas de IA está permitido nesta materia sempre que se realice de forma ética, responsable e transparente. Para iso, o alumnado deberá:

- Utilizar a IA como apoio para a aprendizaxe, non como substituto do pensamento crítico nin do traballo persoal.
- Revisar criticamente todas as actividades antes da súa realización ou entrega xa que o responsable último da tarefa ou actividade é, en todo caso, o estudante.
- Citar adecuadamente calquera contido xerado con IA, incluíndo prompts utilizados e respostas obtidas, seguindo o modelo de citación APA (7ª edición).
- Evitar o uso de IA para realizar tarefas que deban reflectir competencias persoais (exames, reflexións individuais ou traballos prácticos avaliativos, etc.), salvo indicación expresa do profesorado.
- Lembrar que a utilización indebida da IA poderá ser considerada unha forma de fraude académica ou conduta académica deshonestas, e será tratada consonte á normativa vixente na UVigo en materia disciplinaria.

A seguir, inclúese un exemplo de citación de prompts e respostas en formato APA (7ª edición).

Para citar contido xerado por IA, recoméndase o seguinte criterio:

Na lista de referencias:

OpenAI. (2025). Resposta xerada por IA a partir do prompt: ☐Explica a teoría da aprendizaxe significativa de Ausubel☐ [IA xenerativa]. ChatGPT. <https://chat.openai.com/>

No texto: (OpenAI, 2025). Tamén se pode incluír o prompt nun apéndice ou nota ao pé se é relevante para a comprensión do traballo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Ciencia política: Gobernanza, globalización e dereitos humanos**

Materia	Ciencia política: Gobernanza, globalización e dereitos humanos			
Código	P07G095V01105			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly #PortuguêsAmigável Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Ricoy Casas, Rosa María			
Profesorado	Ricoy Casas, Rosa María			
Correo-e	rricoy@uvigo.gal			
Web				

Descrición xeral O curso ten como obxectivo capacitar o alumnado para recoñecer o significado, o contido e as diversas teorías sobre gobernanza, globalización e dereitos humanos; identificar problemas éticos e morais a nivel internacional, analizando a relación entre a gobernanza e a mellora da calidade democrática, e o problema da corrupción e a desafección política. Tamén pretende capacitar o alumnado para identificar os fundamentos da política internacional comparada nun contexto de globalización e as ferramentas para a construción de consenso entre os estados.

Esta é unha Materia do programa English Friendly e Portugués Amigável: O alumnado internacional poderá solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés ou portugués, b) atender as titorías en inglés ou portugués, c) probas e avaliacións en inglés ou portugués.

Descrición do programa English Friendly e Portugués Amigável: son materias de graos e mestrados oficiais da Universidade de Vigo que se imparten en castelán/galego, pero nas que o profesorado adquire os seguintes compromisos: Indicar o carácter English Friendly e Portugués Amigável da materia na guía docente, segundo o procedemento indicado pola Vicerreitoría; Traducir a guía docente da materia ao inglés e portugués durante o período de edición das guías docentes, prestando especial atención a descrición xeral, contidos e avaliación; Facilitar os materiais e as referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés e portugués, no caso de que así o precisase o estudiantado internacional; Atender as titorías en inglés e portugués, se así o precisase o estudiantado internacional; Diseñar e implementar as probas e as avaliacións en inglés e portugués, se así o precisase o/a estudante internacional; Sempre que sexa posible, as presentacións PPT ou noutro formato, subíranse ao espazo MOOVI en dúas versións (inglés e portugués, e español/galego); As prácticas/exercicios/casos de estudo ofreceranse tanto en inglés ou portugués coma en español/galego, sempre que sexa posible.

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o alumnado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B5	Razoar criticamente
C2	Recoñecer a estrutura e o funcionamento dos sistemas políticos e das institucións políticas
C3	Identificar os fundamentos da política comparada nun contexto de globalización
C12	Analizar a política internacional e/ou a estrutura e o funcionamento da Unión Europea

C15	Identificar as consecuencias que a toma de decisións e os actos dos servidores públicos teñen sobre as persoas e a sociedade. Particularmente, na solución de problemas éticos e morais, dentro da área da xestión e administración pública.
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D3	Sensibilizarse con temas medioambientais
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Recoñece-lo significado, os contidos e diversas teorizacións sobre a gobernanza, a globalización e os dereitos humanos.	A1	B1	C2	D1
	A2	B2	C3	D2
2. Enumerar diferentes tipos de consecuencias que a toma de decisións e os actos dos servidores públicos teñen sobre as persoas e a sociedade.	A3	B3	C12	D3
	A4	B4	C15	D4
3. Identifica-la solución de problemas éticos e morais a nivel internacional, analizando a relación da gobernanza coa mellora da calidade democrática, e o problema da corrupción e a desafección política.	A5	B5		D5

Contidos

Tema

TEMA 1.-INTRODUCCIÓN AOS DEREITOS HUMANOS Orixe e evolución dos dereitos.

Dereitos Humanos versus Dereitos Fundamentais.

Caracteres dos Dereitos Humanos.

As xeracións dos dereitos.

TEMA 2.-Os DEREITOS HUMANOS E AS SÚAS GARANTÍAS NUN CONTEXTO GLOBALIZADO

A Declaración Universal dos DDHH das Nacións Unidas.

Constitucionalismo multinivel e Dereitos Fundamentais (DDFF): concepto.

Dereito de produción interna: A Constitución española e os DDFF. O Tribunal Constitucional. A Defensoría do Pobo español. Os dereitos nos Estatutos de Autonomía.

A Carta de DDFF da Unión Europea (UE). O Tribunal de Xustiza UE como actor de constitucionalidade. A Defensoría do Pobo UE. O Supervisor Europeo de Protección de Datos.

O Consello de Europa e o Convenio para a protección dos DDFF e LLPP. O Tribunal Europeo de DDFF.

O Sistema Interamericano de DDHH.

TEMA 3.-INTRODUCCIÓN Á GLOBALIZACIÓN

Concepto. Primeiras teorizacións. A globalización.

Posturas e dimensións ao redor da globalización.

A nova estrutura da globalización.

TEMA 4.-A POLÍTICA INTERNACIONAL NUN CONTEXTO INTERRELACIONADO

Principais actores internacionais. Instrumentos para a concertación entre Estados.

Principais políticas de dimensión global. Especial referencia ás relacionadas con:

-A igualdade e non discriminación.

-A protección do medio ambiente. A seguridade alimentaria. A Axenda 2030.

-A protección do patrimonio cultural

-A seguridade internacional nun mundo convulso (datos, terrorismo, enerxía, etc).

Política internacional comparada. Especial referencia ás relacións: EEUU - Xapón - Unión Europea - China - Corea do Norte - Rusia - Arabia Saudita, etc.

TEMA 5.-INTRODUCCIÓN Á GOBERNANZA

Concepto gobernanza. A orixe: da crise de gobernabilidade á invención da gobernanza.

A gobernanza como goberno en rede e como alternativa ao modelo xerencialista; a Nova Xestión Pública [NXP]. A gobernanza multinivel.

A gobernanza, a relativización do público e a permanencia da política. A sustancia, a utilidade e os requisitos da boa (democrática) gobernanza.

TEMA 6.-A GOBERNANZA E A MELLORA DA CALIDADE DEMOCRÁTICA: O PROBLEMA DA CORRUPCIÓN E A DESAFECCIÓN POLÍTICA.

O concepto de desafección política e as súas principais causas.

Os casos de corrupción e a deterioración da política.

Goberno relacional, gobernanza e liderado.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	0	30
Resolución de problemas	60	0	60
Estudo de casos	0	60	60

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición do contido temático dos distintos epígrafes referenciados nos contidos da materia. O profesor empregará como soporte os medios audiovisuais dispoñibles na aula. Terase en conta a participación activa do alumnado en clase e a demostración dos coñecementos adquiridos que tamén se avaliarán a través de probas tipo test.
Resolución de problemas	Análise, reflexión e exposición de cuestións que teñan que ver coas principais problemáticas suscitadas nas clases teóricas realizadas a través da lección maxistral. O alumnado terá á súa disposición a asistencia en clase da docente para facilitar o desempeño desta actividade. Algunhas destas prácticas poderanse realizar a través do sistema de "elaboración de traballos a través do sistema de Aprendizaxe Basada en Proxectos" (ABP) e/ou "Aprendizaxe Baseada en Servizo", encomendados polo profesorado sobre temas relacionados coa materia e orientados a mellorar a comprensión dos contidos e competencias relacionadas coa cooperación, liderado, comunicación e fortalecemento das relacións persoais.
Estudo de casos	Estudo, análise, reflexión e exposición de casos e traballo tutelado sobre as cuestións tratadas na materia. O profesorado asistirá ao alumnado naquelas cuestións e dúbidas formuladas (en clase e a través de tutoría personalizada) para a súa elaboración. A realización e avaliación desta proba pódese realizar a través da metodoloxía de ApS (de acordo cos liñamentos aprobados pola Área de Responsabilidade Social e cooperación) e/ou a través de ABP (Aprendizaxe Baseada en Proxectos - proxecto de innovación docente da Facultade-). Toda a información sobre esta forma de supera-los estudos de casos estará dispoñible con claridade para o alumnado. A elección entre realiza-los estudos de casos a través de traballos, ou realízalos polas metodoloxías de (ApS e/ou Proxecto de Innovación ABP) será voluntaria por parte do alumnado, os que serán debidamente informados desde o inicio da docencia da disciplina sobre ámbalas modalidades, a súa realización e avaliación. A docente tamén publicará esta información detallada no espazo reservado para a disciplina en Moovi.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O profesorado solucionará todas as cuestións e dúbidas do alumnado na propia clase onde se leva a cabo a impartición de docencia (especialmente cando a docencia sexa presencial), e tamén o alumnado (presencial/virtual) terá acceso á docente a través de tutoría presencial e/ou virtual, e/ou correo electrónico, e/ou teléfono, e/ou correo Moovi. Polo tanto, a docente resolverá tódalas dúbidas do alumnado en relación con algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial ou non presencial (a través das metodoloxías sinaladas).

Resolución de problemas	O profesorado solucionará todas as cuestións e dúbidas do alumnado na propia clase onde se leva a cabo a impartición de docencia (especialmente cando a docencia sexa presencial), e tamén o alumnado (presencial/virtual) terá acceso á docente a través de tutoría presencial e/ou virtual, e/ou correo electrónico, e/ou teléfono, e/ou correo Moovi. Polo tanto, a docente resolverá tódalas dúbidas do alumnado en relación con algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudio e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial ou non presencial (a través das metodoloxías sinaladas).
Estudo de casos	O profesorado solucionará todas as cuestións e dúbidas do alumnado na propia clase onde se leva a cabo a impartición de docencia (especialmente cando a docencia sexa presencial), e tamén o alumnado (presencial/virtual) terá acceso á docente a través de tutoría presencial e/ou virtual, e/ou correo electrónico, e/ou teléfono, e/ou correo Moovi. Polo tanto, a docente resolverá tódalas dúbidas do alumnado en relación con algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudio e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial ou non presencial (a través das metodoloxías sinaladas).

Avaliación

Descrición		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral	PROBAS TIPO TEST sobre os contidos das clases teóricas da lección maxistral, para avaliar as competencias adquiridas do alumnado que inclúe 20 preguntas pechadas con catro opcións de resposta: a)b)c)d), das cal unha única resposta é a correcta ou incorrecta. Deberase obter polo menos unha puntuación favorable do 40% do total desta proba para superar a disciplina.	40	A1 B1 C2 D1 A2 B2 C3 D2 A3 B3 C12 D3 A4 B4 C15 D4 A5 B5 D5
Resolución de problemas	Resolución de casos prácticos (PRÁCTICAS). O alumnado terá á súa disposición a asistencia da docente para facilitar o desenvolvemento desta actividade. Análise, reflexión e exposición de cuestións que teñan que ver coas principais problemáticas suscitadas nas clases teóricas realizadas a través da lección maxistral. O alumnado terá á súa disposición a asistencia en clase da docente para facilitar o desempeño desta actividade. Algunhas destas prácticas poderanse realizar a través do sistema de "elaboración de traballos a través de ApS ou do sistema de Aprendizaxe Basada en Proxectos" (ABP) encomendados polo profesorado sobre temas relacionados coa materia e orientados a mellorar a comprensión dos contidos e competencias relacionadas coa cooperación, liderado, comunicación e fortalecemento das relacións persoais.	30	A1 B1 C2 D1 A2 B2 C3 D2 A3 B3 C12 D3 A4 B4 C15 D4 A5 B5 D5
Estudo de casos	Estudo, análise, reflexión e exposición de casos e traballo tutelado sobre as cuestións tratadas na materia. O profesorado asistirá ao alumnado naquelas cuestións e dúbidas formuladas (en clase e a través de tutoría personalizada) para a súa elaboración. A realización e avaliación desta proba pódese realizar a través da metodoloxía de ApS (de acordo cos liñamentos aprobados pola Área de Responsabilidade Social e cooperación) e/ou a través de ABP (Aprendizaxe Baseada en Proxectos -proxecto de innovación docente da Facultade-). Toda a información sobre esta forma de supera-los estudos de casos estará dispoñible con claridade para o alumnado. A elección entre realiza-los estudos de casos a través de traballos, ou realízalos polas metodoloxías de (ApS e/ou Proxecto de Innovación ABP) será voluntaria por parte do alumnado, os que serán debidamente informados desde o inicio da docencia da disciplina sobre ámbalas modalidades, a súa realización e avaliación. A docente tamén publicará esta información detallada no espazo reservado para a disciplina en Moovi. ApS é unha APRENDIZAXE EXPERIENCIAL (conectando con varios grupos a través dunha ou varias entidades públicas), preparando os estudantes para a cidadanía global e a responsabilidade social nun mundo interconectado, "glocal", especialmente en TEMAS ALIÑADOS COS ODS DA AXENDA 2030: protección do patrimonio cultural ; igualdade e non-discriminación; protección do ambiente; seguridade alimentaria (prácticas agrícolas sustentables e resilientes e diversidade xenética); a economía circular; desperdicio mundial de alimentos; problemas enerxéticos e renovables; as novas tecnoloxías e a afección ós dereitos fundamentais; valores UE. O PROXECTO DE INNOVACIÓN DOCENTE (ABP) tamén estará aliñado a estas temáticas da disciplina.	30	A1 B1 C2 D1 A2 B2 C3 D2 A3 B3 C12 D3 A4 B4 C15 D4 A5 B5 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A información sobre as actividades de avaliación está dispoñible na sección do curso no campus virtual.

Requírese unha cualificación mínima de 0,5 en cada unha das áreas (probas de opción múltiple, exercicios prácticos e estudos de casos) para a avaliación final. Polo tanto, é necesario presentarse e acadar esta cualificación mínima en todas as

probas e, polo tanto, non é posible deixar ningunha delas en branco ou sen entregar (e, obviamente, a cualificación final debe ser superior a 5).

Como se indicou en seccións anteriores, realizaranse tres probas ao longo do curso, cunha ponderación do seguinte: Probas de opción múltiple (40 %) + Exercicios prácticos (Resolución de problemas) (30 %) + Estudos de casos (30 %). Durante as sesións ordinarias e extraordinarias, abrírase un período e unha sección para que o alumnado realice estas probas mediante avaliación continua, seguindo a data oficial establecida pola Facultade para o "exame final". Deste xeito, o alumnado poderá realizar a avaliación (avaliación continua e/ou global) durante a sesión ordinaria.

O alumnado pode optar pola avaliación mediante o sistema de avaliación continua (AC) ou unha proba de avaliación global (AG), que deberá comunicar previamente ao instructor. A avaliación por defecto é AC. Escoller AC implica a renuncia ao dereito a seguir sendo avaliado a través das actividades de AC restantes e da cualificación obtida ata ese momento en calquera proba xa realizada.

Na convocatoria extraordinaria (xuño/xullo), aplicaranse os mesmos criterios descritos para a convocatoria ordinaria ou primeira convocatoria, agás as metodoloxías de Aprendizaxe de Aprendizaxe, Aprendizaxe de Subscrición e Proxecto de Innovación do Profesorado, que deberán completarse durante a primeira convocatoria ou ordinaria (setembro a decembro). O alumnado terá a opción de solicitar a convocatoria extraordinaria (segunda convocatoria) en función da adaptación que o instructor faga destas actividades, cuxo contido se publicará na plataforma.

Ademais, en canto á Intelixencia Artificial, recoméndase mencionar dous usos éticos e responsables da Intelixencia Artificial, así como usar o formato APA para citar referencias. Para máis información, consulte a ligazón ao documento elaborado pola CRUE (que se atopa na sección da materia en Moovi).

Esta é unha materia do programa English Friendly e Portuguese Friendly: O alumnado internacional pode solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para seguir a materia en inglés ou portugués, b) asistir a titorías en inglés ou portugués, c) probas e avaliacións en inglés ou portugués. Descrición do programa English Friendly e Portuguese Friendly: Trátase de materias oficiais de grao e mestrado na Universidade de Vigo impartidas en castelán/galego, pero nas que o profesorado asume os seguintes compromisos: Indicar o carácter English Friendly e Portuguese Friendly da materia na guía docente, segundo o procedemento indicado pola Vicerreitoría; Traducir o programa da materia ao inglés e ao portugués durante o período de edición do programa, prestando especial atención á descrición xeral, ao contido e á avaliación; Proporcionar materiais e referencias bibliográficas da materia en inglés e portugués, se o/a estudante internacional o solicita; Asistir a titorías en inglés e portugués, se o/a estudante internacional o solicita; Diseñar e implementar probas e avaliacións en inglés e portugués, se o/a estudante internacional o solicita; Sempre que sexa posible, subíranse ao espazo MOOVI presentacións PPT ou outros formatos en dúas versións (inglés e portugués, e castelán/galego); Os exercicios prácticos/casos prácticos ofreceranse tanto en inglés como en portugués, así como en castelán/galego, sempre que sexa posible.

Requírese unha linguaxe inclusiva e un comportamento respectuoso.

Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispoñer dunha FOTOGRAFÍA actualizada* do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro.

(*) A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma. A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio dos poderes públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, do 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario. O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Gómez Sánchez, Yolanda, **Derechos Fundamentales**, 1ª, Aranzadi - Thomsom Reuters, 2018

Pérez Luño, Antonio Enrique, **Derechos Humanos, Estado de Derecho y Constitución**, 12ª, Tecnos, 2018

Villán Durán, Carlos y Faleh Pérez, Carmelo, **Manual de Derecho internacional de los Derechos Humanos**, 1ª, Ubijus, 2016

López Castillo, Antonio (Dir), **La Carta de Derechos Fundamentales de la Unión Europea: diez años de jurisprudencia**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2019

- Gimeno Sendra, Vicente; Torres del Moral, Antonio; Morenilla Allard, Pablo; Díaz Martínez, Manuel, **Los derechos fundamentales y su protección jurisdiccional**, 1ª, Edisofer, 2018
- García Roca, Javier; Carmona Cuenca, Encarna (Editores)., **¿Hacia una globalización de los derechos : el impacto de las sentencias del Tribunal Europeo y de la Corte Interamericana**, 1ª, Cizur Menor (Navarra) : Aranzadi-Thomson Reuters, 2017
- García Guerrero, José Luis y Martínez Alarcón, Mª Luz (Dir), **Constitucionalizando la Globalización**, 1ª (2 vol.), Tirant lo Blanch, 2019
- Villegas Delgado, César, **Bioseguridad, bioterrorismo y derechos humanos en Derecho Internacional contemporáneo.**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2020
- Becerril Atienza, Belén y Maíllo González-Orús, Jerónimo (Coord.), y Beneyto Pérez, José María (Dir), **Tratado de derecho y política de la Unión Europea. Tomo X. Las relaciones de la Unión Europea con áreas regionales y terceros estados**, 1ª, Aranzadi, 2020
- Ríos, Xulio, **La globalización china : la Franja y la Ruta**, 1ª, Popular, 2019
- Osterhammel, Jürgen, **Breve historia de la globalización : del 1500 a nuestros días**, 1ª, Siglo XXI, 2019
- Stiglitz, Joseph E, **El Malestar en la globalización revisitado**, 12ª, Taurus, 2018
- Rojo Salgado, Argimiro, **Europa, de novo na encrucillada**, única, Revista: Tempo exterior Vol. XVIII(I), n.35, 2017
- Rojo Salgado, Argimiro, **Por un gobierno mundial : necesidad de llevar la política al escenario global**, única, Revista: Claves de razón práctica n.249, 2016
- Tribunal Constitucional y Museo Nacional del Prado, **Los derechos constitucionales. Un paseo por el Prado.**, única, ISBN: 978-84-09-23073-0, 2020
- Gustavo Palomares Lerma, Andrés de Castro García, Beatriz Tomé Alonso, **Las relaciones internacionales en la sociedad global**, única, I.S.B.N. 978-84-309-8642-2, 2023
- Carlos Echeverría Jesús, **Paz, seguridad y defensa en las relaciones internacionales**, única, ISBN 9788436279726, 2024
- Hix, Simón; Hoyland, Bjorn, **Sistema político de la Unión Europea**, única, ISBN: 9788448636494, 2023

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Dereito administrativo I				
Materia	Dereito: Dereito administrativo I			
Código	P07G095V01106			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Miño López, Antonio Manuel			
Profesorado	Miño López, Antonio Manuel			
Correo-e	anlopez@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	Coñecemento teórico e práctico do funcionamento da contratación pública en España e na Unión Europea. Os alumnos deberán adquirir competencias mínimas sobre contratos públicos con vistas ao seu desenvolvemento como persoal dunha Administración ou de empresas que participen en procedementos de contratación pública			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B5	Razoar criticamente
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
C5	Descibir a estrutura, a organización e o funcionamento das Administracións Públicas multinivel, analizando a súa relación coa cidadanía
C9	Identificar e aplicar o marco normativo da actividade que realizan as Administracións Públicas
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua extranxeira
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ao rematar o curso, o alumnado será capaz de:	A1	B1	C5	D1
1. Identificar os marcos institucionais e as estruturas político-administrativas multinivel.	A2	B2	C9	D2
2. Distinguir os elementos básicos de análise da Ciencia da Administración e da Xestión Pública.	A3	B3		D4
3. Recoñecer a estrutura e o funcionamento dos sistemas políticos e das institucións políticas.	A4	B5		D5
4. Aplicar os elementos básicos da administración pública aos distintos niveis de goberno.	A5	B6		D6
5. Clasificar e comparar os distintos niveis de administración e xestión pública.				
6. Desenvolver un modelo analítico para comprender as estruturas de goberno e xestión pública multinivel.				
7. Participar nun modelo de traballo en equipo cooperativo que axude a comprender a complexidade multinivel das institucións públicas				
8. Sintetizar as dimensións técnicas e de valor das institucións públicas.				

Contidos	
Tema	
Tema 1- O Ordenamento xurídico. O Dereito Administrativo e a Administración. Concepto e caracteres.	1. Introducción ao dereito. 2. O ordenamento xurídico 3. O Dereito administrativo determinado polo concepto de Administración pública. 4. Caracteres do Dereito administrativo
Tema 2- As Fontes do Dereito Administrativo, en particular o Regulamento.	1. A Constitución como fonte do Dereito administrativo. 2. Dereito administrativo e normas con forza de lei. a. A Lei formal e os seus tipos. b. Os Decretos Leis. c. A lexislación delegada: exercicio e controis da delegación lexislativa. 3. O Estado autonómico e o sistema de fontes do Dereito administrativo. a. Os Estatutos de Autonomía. b. As relacións entre as Leis estatais e as autonómicas. c. As Leis básicas. 4. O regulamento a. Concepto b. Xustificación da potestade regulamentaria c. Distinción entre os regulamentos e os actos administrativos d. A inderogabilidade singular dos regulamentos e. As relacións entre a lei e o regulamento f. Clases de regulamentos g. Límites formais e materiais que condicionan a validez dos regulamentos h. Os regulamentos ilegais. Técnicas de control da legalidade dos regulamentos
Tema 3- Os suxeitos: As Administracións públicas e a súa organización. O administrado	0. O sector público 1. As Administracións públicas a. Personalidade xurídica da Administración b. A diversidade de Administracións públicas c. A capacidade das persoas xurídicas públicas d. Os órganos administrativos. A competencia e. A organización das Administracións territoriais españolas f. A organización das Administracións institucionais e entes corporativos 2. O administrado a. Relacións de supremacía ou suxección xeral e especial b. A capacidade de obrar e as súas circunstancias modificativas c. As situacións xurídicas subxectivas
Tema 4- Fundamentos da actividade administrativa: o principio de legalidade da Administración	1. Contido do principio de legalidade. 2. Concepto de potestade. 3. As técnicas de atribución de potestades á Administración. 4. Clases de potestades administrativas. 5. En especial, a potestade discrecional e a súa distinción respecto dos conceptos xurídicos indeterminados. 6. Técnicas de control da discrecionalidade.
Tema 5- Os actos administrativos: clases, elementos, eficacia, validez. O silencio administrativo	1. Concepto de acto administrativo 2. Elementos dos actos administrativos 3. Clases de actos administrativos: relevancia dos diferentes criterios 4. A eficacia dos actos administrativos a. Concepto b. A eficacia inmediata c. Excepcións á eficacia inmediata: i. Eficacia demorada; notificación e publicación dos actos administrativos ii. Eficacia anticipada 5. Teoría da invalidez: graos de invalidez dos actos administrativos a. A anuabilidade dos actos administrativos b. Nulidade absoluta ou de pleno dereito c. Irregularidades non invalidantes 6. O problema da inactividade da Administración a. O deber de resolver e notificar. Prazos b. Efectos do silencio administrativo c. Procedementos iniciados a solicitude do interesado d. Procedementos iniciados de oficio. Caducidade e. Natureza xurídica do silencio administrativo: ficción legal ou acto presunto. A eficacia dos actos presuntos f. Os prazos para recorrer o silencio administrativo

Tema 6- O procedemento administrativo	1. Obxecto. 2. Suxeitos. 3. Trámites.
Tema 7- Os recursos administrativos	1. Concepto e características dos recursos administrativos. Procedementos alternativos de impugnación ou reclamación 2. Clases de recursos administrativos a) Recursos comúns: alzada e reposición b) Recurso extraordinario: revisión c) Recursos especiais 3. A revogación dos actos administrativos a) Revogación por motivos de legalidade: a revisión de actos nulos e anulables. b) Revogación por motivos de oportunidade 4. A rectificación de erros materiais, de feito ou aritméticos. 6. A suspensión da eficacia dos actos administrativos en caso de recurso administrativo ou de revisión de oficio
Tema 8- Coacción administrativa. En particular, a execución dos actos administrativos	1. A execución forzosa dos actos administrativos a. Os orzamentos da execución. b. Principios do procedemento de execución c. Medios de execución forzosa 2. A coacción directa 3. A vía de feito
Tema 9- A xurisdición contencioso-administrativa	Aspectos xerais.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	80	94
Resolución de problemas de forma autónoma	15	19	34
Prácticas con apoio das TIC	10	10	20
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición teórica dos contidos do programa
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución de casos prácticos
Prácticas con apoio das TIC	Prácticas con apoio do TIC

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
	...
Lección maxistral	O alumnado terá unha titoría común por cada tema estudado. Poden solicitar titorías individualizadas cuxa fixación será acordada co docente. Tamén poden remitir preguntas e consultas por escrito a través dos foros que figuran na Plataforma ou por correo electrónico.
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado terá unha titoría común por cada tema estudado. Poden solicitar titorías individualizadas cuxa fixación será acordada co docente. Tamén poden remitir preguntas e consultas por escrito a través dos foros que figuran na Plataforma ou por correo electrónico.
Prácticas con apoio das TIC	O alumnado terá unha titoría común por cada tema estudado. Poden solicitar titorías individualizadas cuxa fixación será acordada co docente. Tamén poden remitir preguntas e consultas por escrito a través dos foros que figuran na Plataforma ou por correo electrónico.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
(*)	---	0	

Resolución de problemas de forma autónoma	AVALIACIÓN CONTINUA: casos prácticos e/ou resolución de test aplicando os coñecementos obtidos dos temas e da asistencia e participación nas clases	40	A1	B1	D1
			A2	B2	D2
			A3	B3	D4
			A4	B5	D5
			A5		
Exame de preguntas obxectivas	Exame de preguntas obxectivas, con desenvolvemento ou tipo test.	30	A1	B1	D1
			A2	B2	D2
			A3	B3	D4
			A4	B5	D5
			A5		
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame PRÁCTICO: resolución de supostos prácticos sobre a materia; a chave é a motivación e argumentación do alumnado ao enfrontarse a un caso hipoteticamente real ao que ten que dar unha solución ARGUMENTADA	30	A1	B1	D1
			A2	B2	D2
			A3	B3	D4
			A4	B5	D5
			A5		

Outros comentarios sobre a Avaliación

A cualificación obtida na avaliación continua será ponderada nun 40% da nota global. AA cualificación obtida nos dous exames finais terán un peso específico do 30% cada un na nota global.

Para poder presentarse ao exame final e para a cualificación da avaliación continua é imprescindible que: (1) o alumnado teña superado todas as probas de avaliación continua; e (2) superen as probas incluídas na avaliación continua. De non cumprirse ambos os dous requisitos, o alumno/a afectado deberá realizar o exame final mediante o método que se indica ao final deste apartado.

Para que a nota da avaliación continua se sume á nota do exame final, o alumnado deberá superar o exame final.

O alumnado que non supere a avaliación continua poderá presentarse ao exame final, pero deberá superar un apartado específico no que se avaliarán as competencias desenvolvidas na avaliación continua que non superou.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Juan Alfonso Santamaría Pastor, **Principios de Derecho Administrativo**,

José Ramón Chaves, **Derecho Administrativo Mínimo**,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispor dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro.

A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio do poder públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, de 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Máis información: <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

DATOS IDENTIFICATIVOS**Ciencia política: Institucións e políticas da Unión Europea**

Materia	Ciencia política: Institucións e políticas da Unión Europea			
Código	P07G095V01107			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Cancela Outeda, Celso			
Profesorado	Cancela Outeda, Celso			
Correo-e	ccancela@uvigo.gal			
Web	http://csc.uvigo.es/profesorado/celso-cancela-outeda/			
Descrición xeral	A Unión Europea condiciona eidos importantes das nosas vidas como cidadáns, así como a actuación e funcionamento das institucións político-administrativas (parlamentos, gobernos, administracións públicas....) e de actores políticos (partidos políticos, sindicatos...).			
	Tendo en conta esta realidade, o estudante do Grao en Dirección e Xestión Pública debe dispor dun conxunto de conceptos e nocións básicas que lle permitan comprender o proceso de integración europea e o funcionamento das institucións da Unión Europea e as políticas comúns.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B5	Razoar criticamente
C2	Recoñecer a estrutura e o funcionamento dos sistemas políticos e das institucións políticas
C3	Identificar os fundamentos da política comparada nun contexto de globalización
C5	Describir a estrutura, a organización e o funcionamento das Administracións Públicas multinivel, analizando a súa relación coa cidadanía
C12	Analizar a política internacional e/ou a estrutura e o funcionamento da Unión Europea
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua extranxeira
D3	Sensibilizarse con temas medioambientais
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer os aspectos elementais da organización da Unión Europea.	A1	B1	C5	D1
	A2	B3	C12	D2
	A3	B4		D3
	A4			D5
	A5			

Interpretar a realidade política cotiá dende unha perspectiva multinivel (local, rexional, estatal, supraestatal e global)	A1	B1	C3	D2
	A2	B5	C5	D3
	A3			D4
	A4			D5
	A5			
Recoñecer as implicacións do funcionamento da Unión Europea a través do exame das súas políticas públicas	A1	B1	C2	D2
	A2	B2	C12	D3
	A3	B5		D5
	A4			
	A5			

Contidos

Tema

1. Aproximación á actual Unión Europea	1.1 Datos básicos sobre a UE 1.2 Panorámica comparativa 1.3 Alongamento da UE
2. Historia política da integración europea	2.1 Principais fases históricas do proceso de integración (1950-2024) 2.2 A UE no século XXI: perspectivas y desafíos
3. A Unión Europea: conceptos e teorías	3.1 Teorías sobre a integración europea 3.2 Que é a UE? Enfoques teóricos 3.3 A UE como organización internacional 3.4 A UE como sistema político. 3.5 A UE como sistema de gobernanza. 3.6 Teorías y políticas públicas
4. Institucións e órganos da Unión Europea	4.1 Institucións 4.1.1 Consello Europeo. 4.1.2 Consello da Unión Europea 4.1.3 Comisión Europea 4.1.4 Parlamento Europeo 4.1.5 Tribunal de Xustiza 4.1.6 Banco Central Europeo 4.1.7 Outras institucións: Tribunal de Contas 4.2 Órganos da UE. 4.3 As axencias da UE 4.4 A función pública europea
5. O proceso político e políticas públicas na Unión Europea	5.1 Como se decide na UE? Modos e características 5.2 Procedemento lexislativo ordinario: interaccións institucionais 5.3 Actores clave e dinámicas informais. 5.4 Implementación de políticas públicas e feedback
6. As normas da Unión Europea	6.1 Clases de normas europeas: Dereito orixinario e derivado. 6.2 Tipos de normas derivadas: regulamentos, directivas e decisións. 6.3 A xurisprudencia do Tribunal de Xustiza. 6.4 Outros tipos: tratados internacionais e principios xerais do Dereito. 6.5 A relación entre o Dereito europeo e o estatal: efecto directo e primacía. 6.6 A aplicación das normas europeas (referencia)
7. Aproximación ás políticas públicas da Unión Europea	7.1 Introducción xeral 7.2 Orixes e evolución histórica 7.3 Tipos de políticas públicas europeas 7.4 Políticas europeas e sistemas políticos estatais: a europeización.
8. Políticas públicas: regulación, distribución e redistribución	8.1 Política internas 8.1.1 Mercado interior: política de competencia 8.1.2 Política monetaria 8.1.3 Política fiscal 8.1.4 Políticas do Espazo de Liberdade, Seguridade e Xustiza (asilo, inmigración, control de fronteiras e cooperación policial e xudicial) 8.1.5 Política rexional e de cohesión 8.1.6 Política social e de emprego 8.1.7 Política medioambiental 8.1.8 Política agrícola 8.1.9 Política pesqueira 8.2 Políticas externas 8.2.1 Política comercial 8.2.2 Política exterior e de seguridade europea 8.2.3 Política de cooperación ao desenvolvemento 8.3 Conclusións

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	56	70
Seminario	0	30	30
Debate	0	18	18
Exame de preguntas obxectivas	0	4	4
Autoavaliación	0	10	10
Traballo	0	18	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos básicos da materia obxecto de estudo
Seminario	Actividade docente encamiñada a desenvolver un tema específico para afondar ou complementar os contidos da materia.
Debate	Proposición dun tema relacionado coa materia e exposición de argumentos e ideas, en grupo ou individualmente

Atención personalizada**Metodoloxías Descrición**

Seminario	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.
Debate	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.

Probas Descrición

Autoavaliación	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Exame de preguntas obxectivas	Realización de probas sobre as principais partes da materia.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4	C2 C3 C5 C12	D1 D2 D4 D5
Autoavaliación	Elaboración de probas test sobre os temas recollidos na guía docente.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5	C2 C3 C5 C12	D1 D2 D4 D5
Traballo	Elaboración dunha tarefa ou encargo conforme ás pautas facilitadas polo docente.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5	C2 C3 C5 C12	D1 D2 D4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para a aplicación dos criterios de avaliación será requisito indispensable a obtención de alomenos 0,5% en cada un dos apartados.

Na convocatoria extraordinaria ou segunda oportunidade (xuño-xullo), os criterios de avaliación serán adaptados ás condicións específicas desta convocatoria.

□ Uso Responsable da Intelixencia Artificial (IA)

O uso de ferramentas de IA está permitido nesta materia sempre que se realice de forma ética, responsable e transparente. Para iso, o alumno/a para deberá:

- Utilizar a IA como apoio para a aprendizaxe, non como substituto do pensamento crítico nin do traballo persoal.
- Revisar criticamente todas as actividades antes da súa realización ou entrega xa que o responsable último da tarefa ou actividade é, en todo caso, o alumno/a.
- Citar adecuadamente calquera contido xerado con IA, incluíndo prompts utilizados e respostas obtidas, seguindo o modelo de citación APA 7ª edición.
- Evitar o uso de IA para realizar tarefas que deban reflectir competencias persoais (exames, reflexións individuais ou traballos prácticos avaliativos, etc.), salvo indicación expresa do profesorado.
- Lembrar que a utilización indebida da IA poderá ser considerada unha forma de fraude académica ou conduta académica deshonestas, e será tratada conforme á normativa vixente na UVigo en materia disciplinaria.

A seguir, inclúese un exemplo de citación de prompts e respostas en formato APA (7ª edición).

Para citar contido xerado por IA, recoméndase o seguinte criterio:

Na lista de referencias:

OpenAI. (2025). Resposta xerada por IA a partir do prompt: □Explica a teoría da aprendizaxe significativa de Ausubel□ [IA xenerativa]. ChatGPT. <https://chat.openai.com/>

No texto: (OpenAI, 2025). Tamén podes incluír o prompt nun apéndice ou nota ao pé se é relevante para a comprensión do traballo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Peterson, John, **The Institutions Of The European Union**, 2, LawBooksellers, 2022

Hix, S.-Bjørn Høyland, **The Political System of the European Union**, 9781350325470, 4ª, Bloomsbury Academic, 2022

Ramona Coman, Amandine Crespy, Vivien A. Schmidt, **Governance and Politics in the Post-Crisis European Union**, 9781108612609, Cambridge University Press, 2020

Mangas Martin, A. Liñán Noguerras, D., **Instituciones Y Derecho De La Union Europea**, 843097959X, 10ª, Tecnos, 2020

Usherwood, S.- Pinder, J., **The European Union: A Very Short Introduction**, 9780198808855, Oxford University Press, 2018

Calvo Hornero, A., **Fundamentos de la Unión Europea**, Ramón Areces, 2019

Cordal, C. y Pardellas, X., **Política e economía da Unión Europea**, 1, Serv. Pub UVigo, 2016

Escobar Hernández, C, **Instituciones de la Unión Europea**, 1, Tirant lo Blanch, 2012

Ramiro, D.-Martín de la Guardia, M.- Perez, G., **The European Union and its Political Leaders**, 1, Springer, 2022

Recomendacións

Outros comentarios

Titoría: a información relativa ás titorías está dispoñible no espazo da materia en Moovi.

Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispor dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro.

A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio do poder públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, de 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Máis información: <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Socioloxía: Socioloxía xeral				
Materia	Socioloxía: Socioloxía xeral			
Código	P07G095V01108			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Torres Outón, Sara María			
Profesorado	Torres Outón, Sara María			
Correo-e	saratorres@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	Con esta materia perséguese non só formar senón sensibilizar ao alumnado en cuestións básicas do saber sociolóxico. Calquera profesional que preste servizos a través da administración pública ou entidades privadas, debe comprender e poder analizar como as estruturas e relacións interferen na vida cotiá grupos e persoas, e organizacións. A realidade social ha de entenderse sabendo que o comportamento humano e os procesos sociais responden a normas de comportamento socialmente compartidas e valores culturais predominantes. Aplicaranse os coñecementos (conceptos, teorías, etc.) a situacións ou problemas reais actuais, polo que nesta materia terán cabida noticias, debates e cuestións sobre temas de actualidade.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B5	Razoar criticamente
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
C4	Analizar o comportamento dos actores e procesos políticos e sociais e aplicar as técnicas de comunicación política
C5	Describir a estrutura, a organización e o funcionamento das Administracións Públicas multinivel, analizando a súa relación coa cidadanía
C15	Identificar as consecuencias que a toma de decisións e os actos dos servidores públicos teñen sobre as persoas e a sociedade. Particularmente, na solución de problemas éticos e morais, dentro da área da xestión e administración pública.
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua extranxeira
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
1. Comprender que estuda a socioloxía e a súa contribución á saber científico	A1 B1 C4 D1
	A2 B2 C5 D5
	A3 B3 C15 D6
	A4 B5
	A5 B6

2. Identificar as principais perspectivas teóricas e prácticas desde as que se afronta a análise social.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B5 B6	C4 C5 C15	D1 D2 D5
3. Recoñecer os principais conceptos relacionados coa desigualdade social e as principais institucións que dan lugar aos sistemas de estratificación social.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B5 B6	C4 C5 C15	D1 D2 D5 D6
4. Analizar as características fundamentais das desigualdades sociais.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B5 B6	C4 C5 C15	D1 D2 D5 D6
5. Aplicar os distintos procedementos e indicadores empregados na comparación dos sistemas de estratificación social.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B5 B6	C4 C5 C15	D1 D2 D5 D6
6. Avaliar as consecuencias das desigualdades sociais.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B5 B6	C4 C5 C15	D1 D2 D5 D6
7. Comparar os distintos tipos de organizacións.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B5 B6	C4 C5 C15	D1 D2 D5 D6
8. Ilustrar as distintas formas de toma de decisións, distribución de poder e participación nas organizacións.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B5 B6	C4 C5 C15	D1 D2 D5 D6
9. Avaliar o impacto da globalización e as tecnoloxías da comunicación nas organizacións.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B5 B6	C4 C5 C15	D1 D2 D5 D6

Contidos

Tema

1. Introducción á Socioloxa:	1.1. Individuo e sociedade. 1.2. Socialización e cultura. 1.3. O debate das perspectivas teóricas.
2. Estrutura social, desigualdades e estratificación social:	2.1. As consecuencias das desigualdades sociais nas sociedades contemporáneas.
3. Socioloxía das organizacións:	3.1. Grupos, organizacións e sociedade rede. 3.2. Cultura e modelos organizativos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	13	24	37
Estudo de casos	0	20	20
Metodoloxías baseadas en investigación	1	20	21
Prácticas con apoio das TIC	1	9	10
Foros de discusión	1	9	10
Exame de preguntas obxectivas	2	50	52

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Lección maxistral	Clases, conferencias e técnicas expositivas por parte do profesor relativos aos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Metodoloxías baseadas en investigación	Traballo colaborativo a través da toma de información da contorna. Presentación de resultados.
Prácticas con apoio das TIC	Seguimento do obradoiro ofrecido polo persoal de biblioteca e resolución de exercicio proposto.
Foros de discusión	Participación no foro de discusión/debate na aula en resposta ás cuestións expostas ou con propostas expostas.. Valorarase a argumentación na entrada realizada e resposta ás realizadas polo resto o alumnado

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	De forma sincrónica a través de aula remota e a través de gravacións de presentacións/clases, o alumnado terá acceso a todos os materiais do curso
Estudo de casos	Diferentes probas de actividade descritas en moovi e presentadas nas aulas en remoto. Resolveranse dúbidas a través de mensaxería, email e tutoría en remoto
Prácticas con apoio das TIC	Anuncio do foro nas clases en remoto con explicación de tempos e criterios de valoración das intervencións.
Metodoloxías baseadas en investigación	Descrición da actividade en Moovi e presentada na aula en remoto. Consultas persoais e/ou colectivas a través dos foros, mensaxería Moovi e correo electrónico.
Foros de discusión	Anuncio do foro nas clases en remoto con explicación de tempos e criterios de valoración das intervencións.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Estudo de casos	Ao longo do curso realízanse diversas probas nas que un alumno/a debe analizar un feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.	20	A1 B1 C5 D1 A2 B3 C15 D2 A3 B5 D5 A4 A5
Metodoloxías baseadas en investigación	O resultado final é froito do compromiso co proxecto e desenvolvemento dun traballo individual previamente *protocolizado e acordado polo grupo.	20	A1 B3 C15 D1 A2 B5 D2 A3 B6 D5 A4 A5
Prácticas con apoio das TIC	Actividade formativa realizada con apoio do personal da biblioteca	10	A1 B2 C4 D6 A2 A3 A4 A5
Foros de discusión	Valorarase o interese dos contidos expostos, a rigorosidade na *formulación das preguntas ou exposición de información. Son moi importantes as respostas e participación actividade no foro.	10	A1 B1 C4 D1 A2 B5 D6 A3 B6 A4 A5
Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades	40	A1 B5 C15 D2 A2 A3 A4 A5

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN CONTINUA E AVALIACIÓN GLOBAL

A priori enténdese que todo o alumnado segue a avaliación continua, cuxo compromiso se adquire coa participación nas actividades de avaliación. Aquela persoa que desexe presentarse a unha única proba na data oficial (avaliación GLOBAL) debe comunicalo segundo indica a normativa durante o primeiro mes desde o inicio do curso. A avaliación GLOBAL constará

dunha proba final xeral coa que é posible medir tódalas competencias, polo tanto, a proba será diferente á do alumnado de avaliación continua. A cualificación final do alumnado de avaliación continua será a media das cualificacións acadadas nas actividades realizadas durante o curso (60% da nota final) e o exame final (40% da nota final). Para calcular a nota media é obrigatorio acadar unha puntuación mínima de 4 puntos no exame. Se non se alcanzan os 4 puntos, a nota que constará na avaliación será suspenso coa nota numérica que corresponda unha vez obtida a media entre ambas as partes, excepto no caso de que esta sexa superior a 5, caso en que se consignará a puntuación de 4,9. A persoa que non se presente ó exame constará como Non Presentado, aínda que entregase actividades de avaliación continua.

A asistencia ás clases, así como a actitude, boa disposición e participación nelas teranse en conta positivamente na cualificación final e matrícula de honra.

As actividades de avaliación continua inclúe as seguintes metodoloxías: **ESTUDO DE CASOS:** inclúe actividade 1 (20%), A actividade 2 (20%) consiste nun proxecto de innovación docente que aplica o **MÉTODOS DE INVESTIGACIÓN** e consiste en realizar unha actividade grupal que require un traballo previo individual de indagación e traballo de campo. Hai unha **PRÁCTICA CON APOIO ÁS TIC** (10%) que se vai realizar co apoio do Persoal de Biblioteca e un **FORO** /debate (10%).

CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA

Durante o mesmo curso académico, manteranse as notas das probas superadas na primeira convocatoria (ordinaria) para a segunda convocatoria (extraordinaria). Poderanse entregar probas non realizadas ou suspendidas, excepto aquelas que se realizaron na aula e non sexa posible recuperar a puntuación relativa á participación e asistencia.

USO RESPONSABLE DE INTELIXENCIA ARTIFICIAL (IA)

O uso de ferramentas de IA está permitido nesta materia sempre que se realice de forma ética, responsable e transparente. Para iso, o alumno/a para deberá:

- Utilizar a IA como apoio para a aprendizaxe, non como substituto do pensamento crítico nin do traballo persoal.
- Revisar criticamente todas as actividades antes da súa realización ou entrega xa que o responsable último da tarefa ou actividade é, en todo caso, o alumno/a.
- Citar adecuadamente calquera contido xerado con IA, incluíndo prompts utilizados e respostas obtidas, seguindo o modelo de citación APA 7ª edición.
- Evitar o uso de IA para realizar tarefas que deban reflectir competencias persoais (exames, reflexións individuais ou traballos prácticos avaliativos, etc.), salvo indicación expresa do profesorado.
- Lembrar que a utilización indevida da IA poderá ser considerada unha forma de fraude académica ou conduta académica deshonesto, e será tratada conforme á normativa vixente na UVigo en materia disciplinaria.

A seguir, inclúese un exemplo de citación de prompts e respostas en formato APA (7.ª edición).

Para citar contido xerado por IA, recoméndase o seguinte criterio:

- Na lista de referencias: OpenAI. (2025). Resposta xerada por IA a partir do prompt: [Explica a teoría da aprendizaxe significativa de Ausubel] [IA xenerativa]. ChatGPT. <https://chat.openai.com/>
- No texto: (OpenAI, 2025). Tamén podes incluír o prompt nun apéndice ou nota ao pé se é relevante para a comprensión do traballo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Macionis, J. & Plummer, K., **Sociología**, 4ª ed., Pearson, 2011

Bibliografía Complementaria

Giddens, A. y Sutton, P.W., **Conceptos esenciales de sociología**, 1ª ed., Alianza Editorial, 2015

Requena, M.; Salazar, L. y Radl J., **Estratificación social**, 1ª ed., McGraw-Hill, 2013

Recomendacións

Outros comentarios

Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispor dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro.

A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio do poder públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, de 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Máis información: <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Ciencia política: Políticas públicas				
Materia	Ciencia política: Políticas públicas			
Código	P07G095V01109			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Canoura Leira, Victoria			
Profesorado	Canoura Leira, Victoria			
Correo-e	victoria.canoura.leira@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
Descrición xeral	O obxectivo xeral desta materia é achegarlle ao alumnado os conceptos básicos e a metodoloxía de elaboración, execución e avaliación das políticas públicas coa intención de que, por unha banda, afonde na lóxica do proceso político-administrativo no seu conxunto e, por outra, se familiarice coas ferramentas que a ciencia política pon á disposición dos profesionais para aumentar a eficacia do proceso de elaboración e realización de programas públicos. En definitiva, ao final do curso, o alumnado poderá: ☐ Definir e documentar ordenadamente as diferentes definicións que nun momento dado se poidan establecer sobre un problema público. ☐ Identificar o público obxectivo dun programa e o público interesado dunha iniciativa pública. ☐ Recoñecer e valorar as solucións alternativas a un problema. ☐ Valorar os produtos e resultados dunha actuación pública. ☐ Coñecer os diferentes tipos de avaliación e a súa aplicación a cada fase do proceso de políticas públicas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
C1	Identificar as principais teorías e enfoques da Ciencia Política, da Administración e Xestión Pública
C5	Describir a estrutura, a organización e o funcionamento das Administracións Públicas multinivel, analizando a súa relación coa cidadanía
C11	Planificar, implantar, avaliar e analizar políticas públicas
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua extranxeira
D3	Sensibilizarse con temas medioambientais
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Argumentar ideas clave sobre o proceso de políticas públicas.	A1 A3 A4	C1 C5 C11	D2
Expoñer ideas e solucións aos problemas que as administracións públicas deben abordar.	A2 A4	C5 C11	D2 D3
Valorar a aprendizaxe continua.	A5		D5
Emitir xuízos fundamentados no coñecemento acumulado sobre políticas públicas.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4	C1 C11 D6
Recompilar e interpretar datos relevantes sobre problemas políticos.		B1	D1 D3 D6
Resolver posibles situacións de conflito.		B2 B6	C11 D6
Recoñecer o papel das administracións públicas no proceso das políticas públicas e aplicar o método de análise.		C5 C11	
Manifestar compromiso pola perspectiva de xénero.	A1 A3 A4		D1
Amosar empatía co traballo en equipo.		B2 B3	D2 D6
Manifestar compromiso co servizo público e ética profesional.	A2	B4	D1 D3

Contidos

Tema	
Tema 1. As políticas públicas	1.1. As políticas públicas no seu contexto. O estado de benestar e a reformulación do modelo weberiano. 1.2. Orixe e desenvolvemento dos estudos das políticas públicas. 1.3. Definición de política pública. Tipos de políticas públicas. 1.4. Fases das políticas públicas.
Tema 2. Os actores do proceso de políticas públicas	2.1. Definición de actor. Recursos, obxectivos e roles. 2.2. As políticas como interacción entre actores: pluralismo, corporativismo e redes.
Tema 3. Definición do problema	3.1. A axenda política: a conversión do problema social en asunto político 3.2. A construción do problema "político"
Tema 4. Deseño e formulación das políticas públicas. A toma de decisión	4.1. A toma de decisión: os modelos racional e incremental. 4.2. Alternativas de acción: a análise prospectiva e a fixación dos obxectivos e medidas.
Tema 5. Implementación das políticas públicas	5.1. Definición de implementación. 5.2. Evolución dos estudos de implementación. Os modelos "top-down" e "bottom-up".
Tema 6. A avaliación das políticas públicas	6.1. Definición e obxectivos da avaliación. 6.2. Tipos de avaliación e utilidades

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	19	33
Instrucción programada	0	17	17
Resolución de problemas	0	10	10
Resolución de problemas	0	10	10
Resolución de problemas	0	10	10
Resolución de problemas	0	10	10
Exame de preguntas obxectivas	0	30	30
Exame de preguntas de desenvolvemento	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado no Campus Remoto dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que ten que desenvolver o alumnado.

Instrucción programada	Programación do proceso de aprendizaxe-ensino a través de materiais docentes e organizativos subidos ao espazo virtual da materia. Inclúe os recursos de estudo e as probas de avaliación.
Resolución de problemas	Lectura dun texto sobre o estado de benestar, sobre o que hai que contestar unha serie de preguntas e realizar unha conclusión persoal.
Resolución de problemas	Estudo dun caso práctico sobre o que o alumnado debe determinar os actores presentes, estratexia que realizan e roles que desempeñan.
Resolución de problemas	Análise prospectiva sobre a política do botellón.
Resolución de problemas	Estudo de casos sobre os modelos de toma de decisións
Resolución de problemas	Estudo de caso sobre modelos de implementación de políticas públicas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.
Instrucción programada	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas	Lectura dun texto sobre o estado de benestar, sobre o que hai que contestar unha serie de preguntas e realizar unha conclusión persoal.	10	A1	B1	C1	D1
			A2	B2	C5	D2
			A3	B3	C11	D3
			A4	B4		D5
			A5	B6		D6
Resolución de problemas	Estudo dun caso práctico sobre o que o alumnado debe determinar os actores presentes, estratexia que realizan e roles que desempeñan.	10	A1	B1	C1	D2
			A2	B2	C5	D3
			A3	B3	C11	D5
			A4	B4		D6
			A5			
Resolución de problemas	Análise prospectiva sobre a política do botellón.	10	A1	B1	C1	D1
			A2	B2	C5	D2
			A3	B3	C11	D3
			A4	B4		D5
			A5	B6		D6

Resolución de problemas	Estudo de casos sobre os modelos de toma de decisións.	10	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4	C1 C5 C11	D1 D2 D3 D5 D6
Resolución de problemas	Estudo de caso sobre modelos de implementación de políticas públicas.	10	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6	C1 C5 C11	D1 D2 D3 D5 D6
Exame de preguntas obxectivas	Exame tipo test de entre 10 - 20 preguntas.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4	C1 C5 C11	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exercicio no que se demostrará a asimilación de contidos por parte do alumnado, a través de preguntas obxectivas e/ou cun comentario de texto	20	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4	C1 C5 C11	

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Para considerar superada as 5 probas de resolución de problemas a suma das cualificacións de todas elas debe ser dun mínimo de 20 puntos.
- Para considerar superado o exame de preguntas obxectivas tipo test é preciso obter 12 puntos.
- Para considerar superado o exame de preguntas de desenvolvemento é preciso obter 8 puntos.
- Para considerar superada a materia é preciso obter un mínimo de 50 puntos.
- A avaliación en segunda oportunidade será similar a convocatoria ordinaria. Aquelas persoas que realizaron as actividades de resolución de problemas e as superaron gardaráselles a puntuación acadada.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Mahou Iago, X e Canoura Leira, V, **Análisis de políticas públicas. Enfoques y metodologías**, Servizo Publicacións Universidade de Vigo, 2023

Bibliografía Complementaria

Aguilar Villanueva, L.F. (ed.), **La hechura de las políticas**, Miguel Angel Porrúa, 2000

Aguilar Villanueva, L.F. (ed.), **La implementación de las Políticas Públicas**, Miguel Angel Porrúa, 1993

Bañon, Rafael; Carrillo, Ernesto, **La nueva Administración Pública**, Alianza Editorial, 1997

Kingdon, J. W., **Agendas, Alternatives and Public Policies**, Scott, Foresman and Compay, 1984

Meny, Yves; Thoenig, Jean-Claude, **Las políticas públicas**, Ariel, 1992

Moran, Michel; Rein, Martin; Goodin, Robert, **The Oxford Handbook of Public Policy**, Oxford University Press, 2008

Pérez Sánchez, Margarita (ed.), **Análisis de políticas públicas**, Universidad de Granada, 2005

Peters, Guy; Pierre, Jon, **Handbook of public policy**, Sage, 2006

Scharpf, F. W., **Games Real Actors Play**, Westview Press, 1997

Subirats, Joan; Knoepfel, Perter; Larrue, Corinne; Varone, Frédéric, **Análisis y gestión de políticas públicas**, Ariel, 2008

Subirats, Joan, **Análisis de políticas públicas y eficacia de la Administración**, MAP, 1989

Recomendacións

Outros comentarios

Será requisito necesario para el desarrollo de la materia que el profesorado de la misma pueda disponer de una FOTOGRAFÍA actualizada del alumnado que deberán subir a la plataforma a comienzos de curso, y siempre antes del día 30 de septiembre.

La única finalidad del tratamiento de este dato es que el profesorado de la materia pueda verificar la identidad del alumnado matriculado en la misma.

La base de legitimación para el tratamiento de este dato se realiza en aplicación del dispuesto en el artículo 6.1y) del RXPD en el que el tratamiento es necesario para el ejercicio de los poder públicos conferidos al responsable del tratamiento basados en el artículo 9 de la Ley 39/2015, de 1 de octubre del procedimiento administrativo común de las administraciones

públicas y en el artículo 25.7 del RD 1791/2010, de 30 de diciembre, por lo que se aprueba el Estatuto del Estudiante Universitario.

El acceso a la imagen y a los datos personales del alumnado solo es permitido al profesorado de cada materia para la realización de las actividades académicas indicadas en esta guía docente y no serán utilizados ni divulgados para ninguna otra finalidad, debiendo guardar el correspondiente deber de confidencialidad de los mismos.

Maís información: <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Ciencia política: Gobiernos autonómicos				
Materia	Ciencia política: Gobiernos autonómicos			
Código	P07G095V01110			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego Portugués			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	López Mira, Álvaro Xosé			
Profesorado	López Mira, Álvaro Xosé			
Correo-e	almira@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	Non resulta posible entender os modelos políticos estatais do século XXI sen referirse aos maiores ou menores niveis de descentralización política que os mesmos teñen. O Estado moderno naceu vertebrado na centralización do poder contra a disgregación do mesmo propio da poliarquía medieval e ao que os ilustrados tacharon de absolutamente irracional e fonte de escurantismo e inxustiza. Como tantos arquetipos xacobinos tivo un percorrido práctico limitado, case sempre freado, en maior ou menor medida, polos múltiples poderes locais e é que resulta moi difícil poñerlle couto ao enorme e rico pluralismo que caracteriza aos distintos modos de convivencia en sociedade que temos os seres humanos. Sexa como sexa esas tensións foron -en moitos casos- persistentes na maior parte das organizacións política estatais, caracterizando unha das liñas de fractura social que singulariza Rokkan. Mesmo en pouco máis de dous séculos o símbolo de modernidade que representaba a centralización, tornouse no contrario, en obxecto de crítica por falta dela. O Estado español non só non é unha excepción á pauta que sinalamos senón que o cleavage centro-periferia parece constituir a cerna da súa existencia social e política ao longo da súa historia e, como elemento idiosincrático que é, a súa vitalidade non diminuíu co transcurso do tempo nin polo combate persistente e mesmo violento dos distintos réximes políticos experimentados; pola contra, na nosa contemporaneidade segue sendo foco de permanente conflito e definidor das axendas de toda índole (políticas, sociais, mediáticas, económicas). O estudo da materia Gobiernos autonómicos pretende abordar a complexidade deste fenómeno centrándose no modelo institucionalizado en 1978, aínda que cómpre sinalar que a súa evolución durante os últimos corenta anos levou consigo non poucas mutacións no mesmo e, como sinalamos, é tema latente no permanente intento de busca de solucións á problemática vertebración territorial española, caracterizada polas pulsións emotivas máis que pola racionalidade organizativa. Pódese apreciar, en conclusión, que o tema será difícil de interpretar mais, precisamente por iso, constituirá un reto para a Ciencia da Política que pretendemos implementar desde as nosas aulas. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B5	Razoar criticamente
C2	Recoñecer a estrutura e o funcionamento dos sistemas políticos e das institucións políticas

C5	Describir a estrutura, a organización e o funcionamento das Administracións Públicas multinivel, analizando a súa relación coa cidadanía
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D3	Sensibilizarse con temas medioambientais
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Reproducir os distintos aspectos dos contidos incluídos na materia	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B3 B5	C2 C5	D5
Interpretar, con certas doses de pensamento crítico, o funcionamento real do modelo autonómico	A3 A4 A5	B1 B2 B4 B5	C2 C5	D1 D3 D5 D6
Comprometerse, con vocación de servizo público, cos valores propios dunha sociedade cunha cultura política democrática	A3	B2 B3 B4	C5	D1 D2 D3 D6

Contidos

Tema

1. Centralización e descentralización na historia política española	1. Centralización e descentralización na historia política española
2. O Estado autonómico de 1978 e a súa evolución ao longo de catro décadas	2. O Estado autonómico de 1978 e a súa evolución ao longo de catro décadas
3. Os Estatutos de Autonomía e as súas modificacións	3. Os Estatutos de Autonomía e as súas modificacións
4. Os sistemas políticos das Comunidades Autónomas	4. Os sistemas políticos das Comunidades Autónomas
5. O sistema político galego: historia, institucións, actores e procesos	5. O sistema político galego: historia, institucións, actores e procesos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Foros de discusión	14	16	30
Resolución de problemas de forma autónoma	0	25	25
Lección maxistral	0	54	54
Saídas de estudo	0	2	2
Traballo tutelado	0	34	34
Exame de preguntas de desenvolvemento	0	2	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	2	2
Observación sistemática	0	1	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Foros de discusión	Actividades desenvolvidas nunha contorna virtual na que se debaten temas diversos e de actualidade relacionados co ámbito académico e/ou profesional.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Saídas de estudo	Actividades de aplicación, contraste e observación dos coñecementos nun contexto determinado nun espazo externo.

Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Foros de discusión	Actividades desenvolvidas nunha contorna virtual na que se debaten temas diversos e de actualidade relacionados co ámbito académico e/ou profesional.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Saídas de estudo	Actividades de aplicación, contraste e observación dos coñecementos nun contexto determinado nun espazo externo.
Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc. Esta actividade terá carácter voluntario.

Probas	Descrición
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta argumentada.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor.
Observación sistemática	Percepción atenta, racional, planificada e sistemática para describir e rexistrar as manifestacións do comportamento do alumnado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Foros de discusión	Actividades desenvolvidas nunha contorna virtual na que se debaten temas diversos e de actualidade relacionados co ámbito académico e/ou profesional.	15	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B4 B5	C2 C5	D1 D2 D3 D5 D6
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta argumentada.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B5	C2 C5	D1 D2 D3 D5 D6
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor.	35	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5	C2 C5	D1 D2 D3 D5 D6
Observación sistemática	Percepción atenta, racional, planificada e sistemática para describir e rexistrar as manifestacións do comportamento do alumnado.	10	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B4 B5	C2 C5	D1 D2 D3 D5 D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todas as actividades desenvolveranse no marco da avaliación continua. O estudantado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido pola Facultade. A elección de AG suporá a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveran realizadas.

As saídas de estudos e o traballo tutelado terán carácter voluntario.

O exame de preguntas de desenvolvemento optará, preferentemente, pola modalidade oral.

Os criterios de avaliación serán idénticos para as dúas probas/convocatorias do curso.

A información sobre as actividades avaliativas está dispoñible no espazo da materia no campus virtual, baixo a etiqueta **Avaliación** de cada tema.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Álvaro Xosé López Mira, **Sistema político español**, Andavira, 2020

Jaime Ferri (Dir.), **Política y gobierno en el Estado autonómico**, INAP/Tirant lo blanch, 2013

Bibliografía Complementaria

Argimiro Rojo Salgado, **O Galeguismo a través dos seus textos e documentos políticos**, Coordenadas, 1989

Eliseo Aja, **El estado autonómico: federalismo y hechos diferenciales**, Alianza, 2003

Justo G. Beramendi, José Álvarez Junco, Ferrán Requejo Coll, **El nombre de la cosa. Debate sobre el término "nación" y otros conceptos relacionados**, Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, 2005

Joan Subirats/ Raquel Gallego (coords.), **Veinte años de autonomías en España. Leyes, políticas públicas, instituciones y opinión pública**, CIS, 2002

Eliseo Aja, **Estado autonómico y reforma federal**, Alianza, 2014

Álvaro Xosé López Mira, **El sistema político español. Historia, instituciones, dinámicas**, Universidade de Vigo, 2023

Recomendacións

Outros comentarios

Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispor dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro.

A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio do poder públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, de 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Máis información: <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>.

Uso Responsable da Intelixencia Artificial (IA)

O uso de ferramentas de IA está permitido nesta materia sempre que se realice de forma ética, responsable e transparente. Para iso, o alumnado deberá:

- Utilizar a IA como apoio para a aprendizaxe, non como substituto do pensamento crítico nin do traballo persoal.
- Revisar criticamente todas as actividades antes da súa realización ou entrega xa que o responsable último da tarefa ou actividade é, en todo caso, o estudante.
- Citar adecuadamente calquera contido xerado con IA, incluíndo prompts utilizados e respostas obtidas, seguindo o modelo de citación APA (7ª edición).
- Evitar o uso de IA para realizar tarefas que deban reflectir competencias persoais (exames, reflexións individuais ou traballos prácticos avaliativos, etc.), salvo indicación expresa do profesorado.
- Lembrar que a utilización indevida da IA poderá ser considerada unha forma de fraude académica ou conduta académica deshonestas, e será tratada consonte á normativa vixente na UVigo en materia disciplinaria.

A seguir, inclúese un exemplo de citación de prompts e respostas en formato APA (7ª edición).

Para citar contido xerado por IA, recoméndase o seguinte criterio:

Na lista de referencias:

OpenAI. (2025). Resposta xerada por IA a partir do prompt: **“Explica a teoría da aprendizaxe significativa de Ausubel”** [IA xenerativa]. ChatGPT. <https://chat.openai.com/>

No texto: (OpenAI, 2025). Tamén se pode incluír o prompt nun apéndice ou nota ao pé se é relevante para a comprensión do traballo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito administrativo II				
Materia	Dereito administrativo II			
Código	P07G095V01201			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Salvador Gimeno, Santiago			
Profesorado	Miño López, Antonio Manuel Salvador Gimeno, Santiago			
Correo-e	ssalvador@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia "Dereito Administrativo II" ten como obxectivo completar o estudo da parte xeral do Dereito Administrativo mediante o estudo da teoría do patrimonio da Administración, a teoría das formas de actividade administrativa, as sancións administrativas e a garantía patrimonial dos administrados, que inclúe as institucións de expropiación forzosa e a responsabilidade patrimonial da Administración.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B5	Razoar criticamente
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
C5	Describir a estrutura, a organización e o funcionamento das Administracións Públicas multinivel, analizando a súa relación coa cidadanía
C9	Identificar e aplicar o marco normativo da actividade que realizan as Administracións Públicas
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma

Resultados previstos na materia				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer as Institucións do Dereito Administrativo	A1	B1	C5	D1
	A2	B2	C9	D2
Ser Capaces de Aplicar os Coñecementos Adquiridos	A3	B3		D4
	A4	B5		D5
	A5	B6		

Contidos	
Tema	

Tema 1: A responsabilidade patrimonial das Administracións Públicas	Tema 1: A responsabilidade patrimonial das 1.- Concepto e fundamento 2.- Características xerais do sistema de responsabilidade administrativa extracontractual 3.- Presupostos da responsabilidade patrimonial das Administracións Públicas: a) A lesión b) O funcionamento normal ou anormal dos servizos públicos. c) A relación de causalidade 4.- A responsabilidade patrimonial das autoridades e do persoal ao servizo das Administracións Públicas 5. O procedemento de esixencia da responsabilidade patrimonial extracontractual
Tema 2: A potestade sancionadora das Administracións Públicas	Tema 2: A potestade sancionadora das Administracións Públicas. 1.- Evolución bases constitucionais. 2.- A ordenación legal da potestade sancionadora. 3.-As infraccións administrativas. Principios rectores da actividade sancionadora da administración. 4.- As sancións e outras consecuencias xurídicas. 5.- Os procedementos sancionadores
Tema 3: A expropiación forzosa	Tema 3: A expropiación forzosa 1.- Concepto 2.- Elementos: a) Suxeitos b) Obxecto c) Causa 3.- O procedemento xeral 4.- Garantías xurisdiccionais 5.- A reversión expropiatoria 6. A tramitación de urxencia
Tema 4: A actividade de policía administrativa.	Tema 4: A actividade de policía administrativa. 1.- Principios informadores da actividade de policía. 2.- As principais medidas de policía administrativa. A) Técnicas de información: deberes de identificación, documentales e de comunicación. B) Técnica de condicionamento: as comprobacións as autorizacións e as comunicacións previas ao exercicio da actividade. C) Técnicas ablatórias: limitacións e privacións; creación de obrigacións e deber.
Tema 5: A actividade de prestación do servizo público.	Tema 5: A actividade de prestación do servizo público. 1.- Concepto de servizo público. 2.- Modos de xestión dos servizos públicos.
Tema 6: A actividade de fomento	Tema 6: A actividade de fomento 1.- Concepto de actividade de fomento ol promocional. 2.- Principais medidas de fomento. 3.- A subvención.
Tema 7: Os bens públicos	Tema 7: Os bens públicos 1.- Clasificación dos bens públicos 2.- A adquisición dos bens públicos 3.- Protección e defensa dos bens públicos 4.- O dominio público 5.- Os bens comunais. 6.- Os bens patrimoniais

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	14	58	72
Foros de discusión	0	30	30
Lección maxistral	0	33	33
Exame de preguntas obxectivas	0	1	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	1	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	13	13

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Resolución de problemas	Desenvolvemento de habilidades de traballo en equipo con datos e evidencias relacionadas coas institucións públicas
Foros de discusión	Espazos de debate virtual sobre as palabras chave e os principais elementos teórico-prácticos da materia
Lección maxistral	Sesións de presentación das bases teóricas da materia, tanto en formato presencial, como virtual, e baseado en metodoloxías de presentacións eficaces e "aula invertida"

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Desenvolvemento de habilidades de traballo en equipo con datos e evidencias relacionadas coas institucións públicas
Foros de discusión	O alumnado terá unha tutoría común por cada tema estudado. Poden solicitar tutorías individualizadas cuxa fixación será acordada co docente. Tamén poden remitir preguntas e consultas por escrito a través dos foros que figuran na Plataforma ou por correo electrónico

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Exame de preguntas obxectivas	Proba obxectiva baseada en preguntas sobre os contidos da materia e os seus diferentes temas. Poderá consistir en probas test ou desenvolvemento de varias preguntas para avaliar o coñecemento teórico adquirido no estudo, aplicado ou non a casos prácticos. Os estudantes utilizarán os coñecementos adquiridos a través do estudo, a participación en clase e a avaliación continua	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B5	C5 C9	D1 D2 D4 D5
Resolución de problemas e/ou exercicios	EXAME PRÁCTICO: resolución de casos prácticos sobre a materia; A clave é a motivación e argumentación do alumnado ante un caso hipoteticamente real ao que ten que dar unha solución ARGUMENTADA.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B5	C5 C9	D1 D2 D4 D5
Resolución de problemas e/ou exercicios	AVALIACIÓN CONTINUA: resolución de casos prácticos insertos en diversos temas dá materia. Resolución de tests insertos en diversos temas dá materia	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B5	C5 C9	D1 D2 D4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A nota acadada na avaliación continuaterá un peso do 40% na cualificación global.

Para poder presentarse ao exame final e respectar a nota de avaliación continua será imprescindible: (1) ter realizado todas as probas de avaliación continua; e (2) acadar a superación das probas nas que consta a avaliación continua. Se non se cumpren ambos os requisitos, o alumnado deberá realizar a proba final na modalidade que se indica ao final deste apartado.

Para que a nota da avaliación continua se sume á do exame final, será necesario que o alumnado acade a superación deste último.

O alumnado que non supere a avaliación continua poderá presentarse ao exame final pero deberá superar unha parte específica na que se avaliarán as competencias traballadas na avaliación continua que non superaron.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Eduardo Gamero y Severiano Fernández, **Manual básico de derecho administrativo**, última, Tecnos,

Bibliografía Complementaria

García de Enterría, E., T-R. Fernández Rodríguez, **Curso de derecho administrativo Vol. II**, última, Civitas,

Recomendacións

Outros comentarios

Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispor dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro.

A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio do poder públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, de 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Máis información: <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Estatística administrativa				
Materia	Estatística administrativa			
Código	P07G095V01202			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Vidal Puga, Juan José			
Profesorado	Vidal Puga, Juan José			
Correo-e	vidalpuga@uvigo.gal			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	Nesta materia trátase de dar a coñecer ao alumnado as nocións básicas de estatística para a súa aplicación no contexto da xestión e da administración pública.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B5	Razoar criticamente
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
C5	Describir a estrutura, a organización e o funcionamento das Administracións Públicas multinivel, analizando a súa relación coa cidadanía
C12	Analizar a política internacional e/ou a estrutura e o funcionamento da Unión Europea
C13	Aplicar os métodos e as técnicas de investigación e política social e operar con métodos de investigación cuantitativos e cualitativos
C14	Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) aplicables á xestión pública
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D3	Sensibilizarse con temas medioambientais
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
O estudantado será capaz de clasificar as variables segundo o tipo de valores que poden tomar e as operacións que se poden realizar con eles	A1	B1	C13	D5
	A3	B2		D6
	A5	B6		
O estudantado será capaz de empregar enquisas para a realización de mostraxes	A3	B1	C13	D5
	A5	B2		D6
		B4		
		B6		

O estudiantado será capaz de ordear, organizar e resumir datos unidimensionais mediante táboas de frecuencias	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B6	C13	D4 D5 D6
O estudiantado será capaz de ilustrar o comportamento de variables mediante representacións gráficas adecuadas	A1 A2 A3 A4	B1 B2 B6	C13	D2 D4 D5 D6
O estudiantado será capaz de calcular e interpretar as principais medidas de posición, dispersión e forma	A1 A2 A3 A4	B1 B5 B6	C13	D4 D5 D6
O estudiantado será capaz de recoñecer e describir a relación entre dúas variables	A1 A4	B1 B2 B5 B6	C13	D5 D6
O estudiantado será capaz de empregar follas de cálculo nunha análise simple da información: crear series, fórmulas e táboas cun formato apropiado	A1 A4 A5	B1 B2 B6	C13	D4 D5
O estudiantado será capaz de empregar follas de cálculo para unha análise descritiva básica dunha variable estatística unidimensional: crear táboas de frecuencias e representacións gráficas	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B6	C13	D4 D5 D6
O estudiantado será capaz de empregar follas de cálculo para crear táboas de frecuencias con datos agrupados por intervalos	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B6	C13	D4 D5 D6
O estudiantado será capaz de empregar follas de cálculo para representar gráficamente unha variable estatística unidimensional de tipo continuo mediante histogramas, gráficos de áreas e polígonos de frecuencias	A1 A3 A4 A5	B1 B2 B6	C13	D4 D5 D6
O estudiantado será capaz de empregar follas de cálculo para simular un proceso de mostraxe	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B5		D4 D5 D6
O estudiantado será capaz de representar gráficamente unha variable numérica de tipo discreto	A1 A3 A4 A5	B1 B2 B6	C13	D2 D3 D4 D5 D6
O estudiantado será capaz de atopar nunha folla de cálculo as funcións relativas ás medidas descritivas dunha variable cuantitativa	A1 A2	B1 B6	C13	D4 D5 D6
O estudiantado será capaz de empregar follas de cálculo para unha análise descritiva de dúas variables estatísticas de tipo cuantitativo continuo: representación gráfica mediante diagramas de dispersión (nubes de puntos), cálculo e interpretación da covarianza, o coeficiente de correlación e o coeficiente de determinación, e estimación lineal	A1 A2 A4 A5	B1 B2 B6	C13	D4 D5 D6
O estudiantado será capaz de empregar follas de cálculo para realizar unha análise descritiva de dúas variables estatísticas de tipo cualitativo: representación gráfica mediante gráficos de barras e de columnas agrupados e apilados, cálculo e interpretación do valor Xi-cadrado, o coeficiente de asociación e o coeficiente de continxencia	A1 A2 A4	B1 B2 B6	C13	D4 D5 D6
O estudiantado será capaz de citar os principais aspectos orgánicos e lexislativos dos sistemas estatísticos públicos a nivel europeo, español e autonómico	A5		C5 C12	D2 D4 D5 D6
O estudiantado será capaz de atopar e analizar as distintas estatísticas públicas a partir das bases de datos da Unión Europea, España e Galicia	A3	B1 B2 B4 B5 B6	C5 C13 C14	D2 D3 D4 D5 D6

Contidos

Tema

Tema 1. Conceptos básicos da estatística	Poboación, mostra, tipos de variables. Táboas de frecuencias, representacións gráficas.
Tema 2. Medidas descritivas dunha variable	Parámetros, estatísticos, estimadores, principais medidas analíticas unidimensionais (posición, dispersión e forma).
Tema 3. Medidas de relación entre dúas variables	Táboas de dobre entrada. Representacións gráficas. Principais medidas de correlación e asociación. Series temporais.
Tema 4. Estatística pública	Organización da actividade estatística nas administracións locais, estatais e europeas. Lexislación. Acceso e utilización de bases de datos oficiais (EuroStat, INEBase, base de datos do IGE).
Tema 5: Introducción á informática aplicada á estatística	Introdución ao manexo de follas de cálculo con funcións estatísticas. Resolución de casos prácticos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	15	46	61
Foros de discusión	0	3	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	8	16	24
Resolución de problemas e/ou exercicios	8	16	24
Resolución de problemas e/ou exercicios	8	16	24
Exame de preguntas obxectivas	0	12	12
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Explicación por parte do profesorado do desenvolvemento e avaliación da materia. Aclaración de dúbidas.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos teóricos da materia obxecto de estudo.
Foros de discusión	Aclaración de dúbidas e traballo colaborativo empregando os foros da plataforma de docencia virtual.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Foros de discusión	As aportacións ao foro realizadas polo alumnado serán revisadas de forma personalizada. A comunicación co alumnado será a través dos foros para dúbidas xerais, e a mensaxería interna da plataforma de teledocencia para dúbidas particulares. Tamén poderá empregarse a titorización síncrona mediante os despachos virtuais do profesorado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de problemas de tradución empírica da teoría e obtención de datos	20	A1	B1	C5	D2
			A2	B2	C12	D3
			A3	B4	C13	D4
			A4	B5	C14	D5
			A5	B6		D6
Resolución de problemas e/ou exercicios	Obtención de datos oficiais e a súa análise.	20	A1	B1	C5	D2
			A2	B2	C12	D3
			A3	B4	C13	D4
			A4	B5	C14	D5
			A5	B6		D6
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de problemas de análises de datos.	20	A1	B1	C5	D2
			A2	B2	C12	D3
			A3	B4	C13	D4
			A4	B5	C14	D5
			A5	B6		D6
Exame de preguntas obxectivas	Avaliación dos coñecementos teóricos tratados en clase.	40	A1	B1	C5	D2
			A2	B2	C12	D3
			A3	B4	C13	D4
			A4	B5	C14	D5
			A5	B6		D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

A información sobre as actividades avaliativas está dispoñible no espazo da materia no campus virtual, baixo a etiqueta **Evaluación** de cada tema.

O alumnado terá opción a presentarse á convocatoria extraordinaria (segunda convocatoria) a partir da adaptación que destas actividades realice o persoal docente e cuxo contido será colgado da plataforma.

Existen dúas formas de superar a materia:

1. Avaliación continua realizando todas as actividades prácticas propostas. Ditas actividades poderán incluír incluír, entre outras metodoloxías, obradoiros e exames tipo test ou de resposta curta.
2. Realización dunha única proba final. O alumnado deberá contar cun ordenador ou equivalente para realizar a parte práctica.

Espérase do alumnado que siga a primeira opción (avaliación continua).

Con carácter excepcional, e sempre previa consulta co persoal docente, poderá considerarse a realización do exame final utilizando o horario de titoría. **Segunda oportunidade:** A segunda oportunidade constará dunha única proba final. O alumnado deberá contar cun ordenador ou equivalente para realizar a parte práctica. **Importante:** Non se gardará cualificación algunha para futuras convocatorias.

Uso Responsable da Intelixencia Artificial (IA): Ao comezo do curso o profesorado responsable indicará se está permitido o uso da IA na materia. O uso de ferramentas de IA, en caso de estar permitido, será sempre que se realice de forma ética, responsable e transparente. Para iso, o alumnado deberá:

- Empregar a IA como apoio para a aprendizaxe, non como substituto do pensamento crítico nin do traballo persoal.
- Revisar criticamente todas as actividades antes da súa realización ou entrega xa que o responsable último da tarefa ou actividade é, en todo caso, o alumno/a.
- Citar adecuadamente calquera contido xerado con IA, incluíndo prompts utilizados e respostas obtidas, seguindo o modelo de citación APA 7ª edición.
- Evitar o uso de IA para realizar tarefas que deban reflectir competencias persoais (exames, reflexións individuais ou traballos prácticos avaliativos, etc.), salvo indicación expresa do profesorado.
- Lembrar que a utilización indevida da IA poderá ser considerada unha forma de fraude académica ou conduta académica deshonestas, e será tratada conforme á normativa vixente na UVigo en materia disciplinaria.

A continuación, inclúese un exemplo de citación de prompts e respostas en formato APA (7.ª edición). Para citar contido xerado por IA, recoméndase o seguinte criterio: Na lista de referencias:

OpenAI. (2025). Resposta xerada por IA a partir do prompt: **Explica a teoría da aprendizaxe significativa de Ausubel** [IA xenerativa]. ChatGPT. <https://chat.openai.com/>

No texto: (OpenAI, 2025). Tamén pédesse incluír o prompt nun apéndice ou nota ao pé se é relevante para a comprensión do traballo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Alba Fernández, V.; Muñoz Vázquez, A., **Introducción a la Estadística Pública**, Universidad de Jaén, 2000

Cao Abad, R. et al., **Introducción a la estadística y sus aplicaciones**, Pirámide, 2001

Martín Pliego, F.J., **Introducción a la Estadística económica y empresarial: teoría y práctica**, Thomson, 2005

Gallardo, Agneta, **Curso básico de LibreOffice Calc**, SlideShare, 2017

Pérez López, C., **Estadística aplicada a través de Excel**, Pearson Prentice Hall, 2002

IGE, **Portal Educativo**,

Ritchey, F.J., **Estadística para las ciencias sociales**, Segunda edición, McGraw-Hill, 2008

Recomendacións

Outros comentarios

As modalidades presencial e virtual do Grao en Dirección e Xestión Pública, comparten un mesmo plan de estudos, cuxas materias (de 1ª a 4ª) axudan a desenvolver unha aprendizaxe de competencias baseado na avaliación continua.

Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispor dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro. A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio do poder públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, de 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Máis información: <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xestión de servizos públicos				
Materia	Xestión de servizos públicos			
Código	P07G095V01203			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Cordal Rodríguez, Constantino			
Profesorado	Cordal Rodríguez, Constantino			
Correo-e	tinocordal@uvigo.gal			
Web	http://https://campusremotouvigo.gal/faculty/206			
Descrición xeral	As institucións públicas do século XXI lexitímanse tanto polo que son como polo que fan, polas políticas públicas que poñen en marcha, polos servizos públicos que prestan nos seus diferentes niveis de goberno e administración. É neste contexto complexo de prestación de servizos no cal os profesionais do sector público deben desenvolver ás súas competencias e habilidades. De aí que se o século XX foi un período de desenvolvemento de estruturas burocráticas e xerenciais, e de deseño e implementación de políticas públicas, o século XXI está a ser o do redeseño, xestión e gobernanza dos novos servizos públicos. Servizos públicos que deben ser reorientados cara a marcos da Axenda 2030 e modelos intergubernamentais máis inclusivos, equitativos, éticos e en rede, co obxectivo de conseguir mellorar os seus procesos ("input-output") e alcanzar maiores e mellores resultados ("outcomes"). A materia de "Xestión de Servizos Públicos" está enmarcada nos plantexamentos anteriores, nun contexto multinivel europeo, estatal, autonómico e local, ademáis de dirixida a que o alumnado consiga as competencias e habilidades necesarias para coñecer e aplicar os principios básicos dos servizos públicos post-COVID-19, innovadores, híbridos (presenciais-virtuais) e éticos nun mundo local e global.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B5	Razoar criticamente
C5	Describir a estrutura, a organización e o funcionamento das Administracións Públicas multinivel, analizando a súa relación coa cidadanía
C6	Aplicar os coñecementos relacionados coa planificación e a xestión administrativa para unha óptima gobernanza
C15	Identificar as consecuencias que a toma de decisións e os actos dos servidores públicos teñen sobre as persoas e a sociedade. Particularmente, na solución de problemas éticos e morais, dentro da área da xestión e administración pública.
C16	Desenvolver habilidades para a resolución de problemas institucionais complexos
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Razoar criticamente	A1	B1	C5	D1
	A2	B2	C6	D2
	A3	B3	C15	D4
	A4	B4	C16	D5
	A5	B5		D6

Contidos

Tema	
1. Servizos públicos nos Estados do benestar	1.1. Siglo XX: Das políticas públicas aos servizos públicos 1.2. Siglo XXI: Servizos públicos en tempos de crises globais e locais (do 11-S ao COVID-19, pasando polas "subprimes") 1.3. "Novos servizos públicos" no marco da Axenda 2030 e os ODS nun mundo aberto
2. Gobernanza da rede de servizos públicos	2.1. A gobernanza dos servizos públicos nos diferentes niveis de goberno en España: actores europeos, estatais, autonómicos e locais. 2.2. Servizos públicos dende diferentes perspectivas de produción e provisión: directos, indirectos e partenariados.
3. Xestión de servizos públicos: organización e técnicas de servucción	3.1. Organización do servizo público: a) soporte físico e virtual; b) personas de contacto; c) servizo ofrecido (básicos e complementarios); d) sistema de organización interna ("back-office"); e) sistema de organización externa (rede de servizos) 3.2. Técnicas de "servucción": a) formulación de "carteras de servizos públicos"; b) produción de servizos; c) comunicación co usuario; d) sistemas de calidade de servizos; e) avaliación e rendemento dos servizos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	19	33
Estudo de casos	0	44	44
Resolución de problemas	0	30	30
Foros de discusión	0	30	30
Exame de preguntas obxectivas	0	1	1
Proxecto	0	12	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Sesións de presentación das bases teóricas da materia, tanto en formato presencial, como virtual, e baseado en metodoloxías de presentacións eficaces e "aula invertida"
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Resolución de problemas	Desenvolvemento de habilidades de traballo en equipo con datos e evidencias relacionadas coas institucións públicas
Foros de discusión	Espazos de debate virtual sobre as palabras chave e os principais elementos teórico-prácticos da materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Axuda individualizada mediante tutorías ou asistencia en clase para a resolución dos casos de estudo
Resolución de problemas	Asistencia ao alumnado mediante foro de resolución de dúbidas ou tutorías individualizadas, todo orientado á misión de resolución de problemas
Probas	Descrición
Proxecto	Asistencia e guía ao alumnado na elaboración do proxecto que se plantexa ao longo do curso

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.	15	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5	C5 C6 C15 C16	
Resolución de problemas	Desenvolvemento de habilidades de traballo en equipo con datos e evidencias relacionadas coas institucións públicas	15	A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5	C5 C6 C15 C16	
Foros de discusión	Espazos de debate virtual sobre as palabras chave e os principais elementos teórico-prácticos da materia	10	A4	B5		D1 D2 D4 D5 D6
Exame de preguntas obxectivas	Proba obxectiva baseada en preguntas sobre os contidos da materia e os seus diferentes temas	40	A3 A5	B1 B5		D1 D2 D4 D5
Proxecto	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.	20	A5	B2 B3 B4 B5	C15	D1 D2 D4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia é necesario ter algunha proba de avaliación continua, do contrario aínda que se superara o exame de preguntas obxectivas, non se podería superar globalmente a materia.

Na segunda oportunidade (convocatoria extraordinaria) gardarase a nota das actividades de avaliación continua e a proba de preguntas obxectivas será similar á realizada na convocatoria ordinaria (tipo test sobre todo o temario penalizando as respostas incorrectas).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Salvador Parrado, **El Análisis de la Gestión Pública**, Primera, Tirant lo Blanch, 2015

Carles Ramió Matas, **Teoría de la Organización y Administración Pública**, Primera, Tecnos y Universitat Pompeu Fabra, 1999

David Sancho, **Gestión de servicios públicos**, Primera, Tecnos, 2002

Bernabé Aldegue y Gema Pastor, **Democracia, gobierno y administración pública contemporánea**, Primera, Tecnos, 2020

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispor dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro.

A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio do poder públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, de 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Máis información: <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito financeiro e tributario I: Institucións e fontes**

Materia	Dereito financeiro e tributario I: Institucións e fontes			
Código	P07G095V01204			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego Inglés			
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	Rodriguez Losada, Soraya			
Profesorado	Mosquera Pena, Juan Antonio Rodriguez Losada, Soraya			
Correo-e	soraya.losada@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Dereito Financeiro e Tributario é un materia que ten por finalidade o estudo da ordenación xurídica dos ingresos e gastos públicos, así como das relacións xurídicas que xorden entre a Administración e os particulares. A materia obxecto de estudo estrutúrase en tres grandes apartados. Dun lado, o primeiro apartado serve de introdución ao estudo do Dereito Financeiro, destacando a análise das fontes desta rama xurídica e do poder financeiro nos tres niveles de Facenda (Estado, Comunidades Autónomas e Corporacións Locais), a interpretación e a aplicación dos tributos. O segundo apartado correspóndese coa análise dos ingresos e gastos públicos. A terceira parte é a denominada Parte xeral do Dereito Tributario, na que se enfronta o estudo do tributo e a obriga tributaria e dos seus elementos esenciais. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliografías para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
C5	Describir a estrutura, a organización e o funcionamento das Administracións Públicas multinivel, analizando a súa relación coa cidadanía
C8	Identificar, interpretar, planificar e xestionar os recursos económico-financeiros das Administracións Públicas
C9	Identificar e aplicar o marco normativo da actividade que realizan as Administracións Públicas
C14	Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) aplicables á xestión pública
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Identificar os institutos esenciais do Dereito Financeiro e Tributario	A1	B1	C5	D1
	A2	B2	C8	D2
	A3	B3	C9	D4
	A4	B4	C14	D5
	A5	B6		D6
Describir as fontes do ordenamento financeiro-tributario español	A1	B1	C5	D1
	A2	B2	C8	D2
	A3	B3	C9	D4
	A4	B4	C14	D5
	A5	B6		D6
Integrar o Dereito tributario nacional co Dereito internacional e o Dereito da Unión Europea	A1	B1	C5	D1
	A2	B2	C8	D2
	A3	B3	C9	D4
	A4	B4	C14	D5
	A5	B6		D6
Enumerar os distintos tipos de ingresos públicos, prestando especial atención ao tributo e os seus elementos esenciais	A1	B1	C5	D1
	A2	B2	C8	D2
	A3	B3	C9	D4
	A4	B4	C14	D5
	A5	B6		D6
Aplicar as normas financeiras a supostos concretos	A1	B1	C5	D1
	A2	B2	C8	D2
	A3	B3	C9	D4
	A4	B4	C14	D5
	A5	B6		D6
Identificar e resolver problemas reais ou ficticios en relación co réxime xurídico-financeiro das Administracións Públicas, argumentando xuridicamente	A1	B1	C5	D1
	A2	B2	C8	D2
	A3	B3	C9	D4
	A4	B4	C14	D5
	A5	B6		D6
Empregar as bases de datos especializadas en materia fiscal e demais ferramentas dixitais, obtendo información útil para as persoas especialistas no ámbito financeiro e tributario	A1	B1	C5	D1
	A2	B2	C8	D2
	A3	B3	C9	D4
	A4	B4	C14	D5
	A5	B6		D6
Recoñecer o significado e contido da actividade financeira como obxecto de coñecemento do Dereito Financeiro e Tributario	A1	B1	C5	D1
	A2	B2	C8	D2
	A3	B3	C9	D4
	A4	B4	C14	D5
	A5	B6		D6

Contidos

Tema

PRIMEIRA PARTE: INTRODUCCIÓN AO ESTUDO DO DEREITO FINANCEIRO E TRIBUTARIO	1. Concepto e contido 2. Principios de xustiza financeira 3. Fontes do Dereito Financeiro e Tributario 4. Poder Financeiro 5. A aplicación e interpretación das normas financeiras
SEGUNDA PARTE: INGRESOS E GASTOS PÚBLICOS. SUBVENCIONES	1. O obxecto da actividade financeira. Aspectos xurídicos 2. Os ingresos públicos 3. Os gastos públicos. Dereito Orzamentario. 4. Subvencions
TERCEIRA PARTE: O TRIBUTOS E OS SEUS ELEMENTOS ESENCIAIS	1. O tributo e a obriga tributaria 2. Concepto e clases de tributo 3. Obrigados tributarios 4. Cuantificación 5. Extinción 6. Garantías da débeda tributaria

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	13	27
Instrucción programada	16	30	46
Resolución de problemas	4	10	14
Estudo de casos	4	15	19

Resolución de problemas de forma autónoma	2	9	11
Foros de discusión	2	4	6
Exame de preguntas obxectivas	2	10	12
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	12	14
Observación sistemática	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte da/do docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudantado. As píldoras e as clases por videoconferencia intégranse nesta metodoloxía.
Instrucción programada	Material docente facilitado ao alumnado que implique lectura de documentación científico-técnica especializada e que non se poida reconducir á metodoloxía lección maxistral.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa disciplina. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Estudo de casos	Método a través do cal o alumnado aprende a aplicar os textos xurídicos adecuados para resolver determinados problemas prácticos. O alumnado deberá elixir as normas correctas e interpretarlas adecuadamente, para cada situación concreta. Con isto conséguense despertar o interese sobre a materia amosando a súa importancia práctica, ademais de desenvolver a comprensión dos textos xurídicos.
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado sitúase no centro da aprendizaxe, sendo capaz de resolver de forma autónoma certos problemas ou retos. O profesorado apoia ao alumnado no camiño á solución, a modo de guía ou supervisor.
Foros de discusión	Espazos para discusións académicas que contribúen ao desenvolvemento do pensamento crítico estratéxico a partir do diálogo. A/o docente facilita, aconsella e guía ao alumnado para que saiba relacionar as fontes de información apropiadas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado poderá; resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma non presencial (a través do correo electrónico ou o campus virtual)
Instrucción programada	O alumnado poderá; resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma non presencial (a través do correo electrónico ou o campus virtual)
Resolución de problemas	O alumnado poderá; resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma non presencial (a través do correo electrónico ou o campus virtual)
Estudo de casos	O alumnado poderá; resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma non presencial (a través do correo electrónico ou o campus virtual)
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado poderá; resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma non presencial (a través do correo electrónico ou o campus virtual)
Foros de discusión	O alumnado poderá; resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma non presencial (a través do correo electrónico ou o campus virtual)

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas obxectivas	Proba parcial de respostas curtas realizadas polo alumnado de avaliación continua, que consta de dúas partes: unha práctica (na que se resolverán un ou varios casos prácticos) e unha teórica (na que se formularán distintas preguntas sobre o temario da materia)	40	A1 B1 C5 D1 A2 B2 C8 D2 A3 B3 C9 D4 A4 B4 C14 D5 A5 B6 D6
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba parcial que consta de dúas partes: unha práctica (na que se resolverán un ou varios casos prácticos) e unha teórica (na que se formularán distintas preguntas sobre o temario da materia)	40	A1 B1 C5 D1 A2 B2 C8 D2 A3 B3 C9 D4 A4 B4 C14 D5 A5 B6 D6
Observación sistemática	O profesorado, a través das diferentes actividades que propoña ao alumnado que se someta a avaliación continua (casos prácticos, exposición oral dun tema, presentación escrita dun traballo, ApS, tarefa colaborativa na aula, etc.), valorará a participación activa e calidade das intervencións deste tanto nas clases maxistras como, sobre todo, nas clases prácticas. A participación activa e de calidade do alumnado que se somete a avaliación continua representará o 20% da súa cualificación final. Tamén se terá en conta a participación dos estudantes nas actividades organizadas pola área de Dereito Financeiro e Tributario.	20	A1 B1 C5 D1 A2 B2 C8 D2 A3 B3 C9 D4 A4 B4 C14 D5 A5 B6 D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

O temario que aparece no apartado de contidos constitúe unha versión resumida das leccións que se examinarán.

De forma oportuna, ao comezo do curso, facilitarase ao alumnado un programa máis detallado cos epígrafes que compoñen cada lección.

1.- Segundo o establecido no Regulamento de avaliación, cualificación e calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do alumnado (aprobado polo Claustro da Universidade de Vigo o 18 de abril de 2023), o/a alumno/a deberá manifestar a súa intención de non beneficiarse do sistema de avaliación continua segundo o procedemento e na data que establezan os órganos competentes do Centro. No caso de que o Centro non determine unha data concreta, indicaráo o profesorado o primeiro día de clase.

2.- O alumno/a que acepte o sistema de avaliación continua será avaliado segundo os seguintes criterios: 1) Primeira proba parcial, realizarase a metade do cuadrimestre (40%), 2) Realizarase segunda proba parcial. saída ao final do cuadrimestre (40%), 3) Asistencia regular, participación activa nas clases e actividades organizadas pola Área de Dereito Financeiro e Tributario (20%). Para os efectos de poder realizar esta última avaliación, controlarase a asistencia a clase e a participación activa.

Son obrigatorias as dúas probas parciais escritas, ambas realizadas durante o período lectivo. Cada unha destas dúas probas parciais é liberadora sempre que o alumno acade unha nota mínima de 5 sobre 10, polo que superadas ambas as dúas probas non estará obrigado a realizar o exame ou proba final como requisito para superar a materia, pero isto sempre que a puntuación acadada nestas probas (80% do valor total da calificación final) sumada á conseguida no restante 20% da calificación final lle permita aprobar a asignatura. Se só supera unha das dúas probas, a nota obtida mantense tanto na primeira como na segunda oportunidade. O alumno/a deberá presentarse ao exame da materia non superada.

3.- Alumnado de avaliación global: a súa cualificación estará constituída polo 100% da nota obtida na proba, que será diferente da que cursen os alumnos de avaliación continua. No exame de avaliación global avaliaranse todas as competencias.

4.- O exame final de primeira e segunda oportunidade realizarase na data, lugar e hora especificados no calendario oficial aprobado para o efecto pola Xunta de Facultade para o curso 2025/2026.

A nota do exame final será a suma das cualificacións obtidas segundo os criterios e porcentaxes previamente establecidos:

-Os alumnos/as que sigan a avaliación continua terán que superar as probas parciais cunha nota mínima de 5 sobre 10, e en caso contrario deberán examinarse na primeira ou segunda oportunidade da materia non superada, e na/s parte/s non superada/s. Deberá acadarse a nota mínima de 5 sobre 10. Á nota ponderada de ambas as probas sumarase a cualificación obtida pola asistencia, participación na clase e nas actividades organizadas pola Área de Dereito Financeiro e Tributario.

De non superar as dúas probas parciais coa nota mínima de 5 sobre 10, a materia entenderase non superada e a acta reflectirá unicamente a cualificación obtida pola asistencia, a participación activa nas clases e as actividades organizadas

pola área de Dereito Financeiro. e Tributario.

Así mesmo, o alumnado que superase as dúas probas parciais de avaliación continua realizadas durante o cuatrimestre poderá presentarse aos exames de primeira e segunda oportunidade para elevar a súa nota.

-Alumnado con avaliación global: a súa cualificación estará composta polo 100% do exame final, sendo diferente á realizada polo alumnado de avaliación continua.

Todas as actividades de avaliación serán realizadas a través da plataforma de teledocencia Moovi e o Campus Remoto.

AVISO ESPECÍFICO PARA O ALUMNADO QUE ASISTA Á CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA:

No exame de Fin de Carreira, a nota final estará composta polo 100% da nota obtida na proba final.

O exame de Fin de Carreira realizarase na data, lugar e hora especificados no calendario oficial aprobado para o efecto pola Xunta de Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

PÉREZ ROYO, F., **Derecho financiero y tributario. Parte GEneral**, Aranzadi, 2025

MERINO JARA, I., **Derecho financiero y tributario. Parte General. Lecciones adaptadas al EEES**, Tecnos, 2025

MARTÍN QUERALT, J.; LOZANO SERRANO, C; TEJERIZO LÓPEZ, J.M.; y CASADO OLLERO, G., **Curso de Derecho financiero y tributario**, Tecnos, 2025

SIMÓN ACOSTA, E. y otros, **Código Tributario**, Aranzadi, 2025

Bibliografía Complementaria

FERREIRO LAPATZA, J.J., **Instituciones de Derecho Financiero y Tributario**, Marcial Pons, 2010

SIMÓN ACOSTA, E. y otros, **Lo esencial del Derecho Financiero y Tributario**, Aranzadi, 2018

PITA GRANDAL, A.M. (Coord.), **Textos y casos prácticos de Derecho Financiero y Tributario**, Marcial Pons, 1998

CALVO ORTEGA, R. (Dir.), **Comentarios a la Ley General Tributaria**, Cívitas-Thomson Reuters, 2009

PISTONE, P. et. al, **Fundamentals of Taxation □ An introduction to Tax Policy, Tax Law and Tax Administration**, IBFD, 2019

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Administración tributaria electrónica/P07G095V01407

Outros comentarios

Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispor dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro.

A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio do poder públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, de 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Máis información: <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xestión de persoas: Organización e funcións				
Materia	Xestión de persoas: Organización e funcións			
Código	P07G095V01205			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	García-Pintos Escuder, Adela			
Profesorado	García-Pintos Escuder, Adela			
Correo-e	adelagpe@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A crecente preocupación polo uso eficiente dos fondos públicos, xunto cunha orientación cada vez máis marcada das administracións cara ao servizo á cidadanía, propiciou a incorporación progresiva de técnicas de xestión de persoas inspiradas no ámbito empresarial no seo das organizacións públicas. Esta evolución implicou, principalmente, unha toma de conciencia respecto ao impacto que teñen as políticas de emprego e retribución, os métodos de traballo, os resultados obtidos e as actitudes do persoal sobre a eficacia e a eficiencia do sector público. Neste contexto, o programa formativo que se presenta a continuación ten como finalidade contribuír ao coñecemento e á análise crítica dos instrumentos e prácticas de xestión de persoas aplicables nas administracións públicas, proporcionando ao alumnado unha base sólida para a súa comprensión e aplicación en contornos reais.			
Materia do programa English Friendly.				
Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.				

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B5	Razoar criticamente
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
C7	Deseñar e implementar ferramentas de xestión dos recursos humanos nas organizacións
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	A1 A2 A3
Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	A4
Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	A5
Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo	B1
Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima	B2
Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público	B4
Razoar criticamente	B5
Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica	B6
Deseñar e implementar ferramentas de xestión dos recursos humanos nas organizacións	C7
Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria	D1
Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira	D2
Dominar o TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional.	D4
Integrar a aprendizaxe autónoma	D5
Adaptarse a novas situacións	D6

Contidos

Tema	
1. A dirección estratéxica de recursos humanos	1.1. Introducción 1.2. Importancia da xestión estratéxica de recursos humanos 1.3. Evolución da xestión estratéxica de recursos humanos 1.4. Dirección estratéxica de recursos humanos: etapas
2. Análise e descrición de postos de traballo	2.1. Introducción 2.2. Análise e descrición de postos de traballo 2.3. Plan de actuación para a análise e descrición de postos de traballo 2.4. Como obter a información dos postos de traballo? 2.5. Descrición e especificacións do posto de traballo 2.6. Principais utilidades da análise e descrición de postos de traballo
3. Planificación de recursos humanos	3.1. Introducción 3.2. Optimización do persoal 3.3. Proceso de planificación estratéxica de recursos humanos 3.4. Flexibilidade no posto de traballo
4. Contratación de persoal	4.1. Introducción 4.2. Recrutamento 4.2. Selección de persoal 4.3. Proceso de integración: socialización
5. Planificación de carreiras profesionais	5.1. Introducción 5.2. Proceso de planificación de carreiras profesionais
6. Valoración de postos de traballo	6.1. Introducción 6.2. Obxectivos 6.3. Técnicas de valoración de postos de traballo
7. Avaliación do rendemento	7.1. Introducción 7.2. Fases do sistema de xestión e avaliación do rendemento 7.3. Participantes no proceso 7.4. Técnicas de avaliación do rendemento 7.5. Sesgos 7.6. Xestión do rendemento
8. Xestión da retribución	8.1. Introducción 8.2. Principios xerais da xestión da retribución 8.3. Obxectivos do sistema de retribución 8.4. Deseño do sistema retributivo
9. Xestión da formación	9.1. Introducción 9.2. Principios básicos da formación 9.3. Tipos de formación 9.4. Planificación da formación

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	15	40	55
Instrucción programada	0	57	57
Exame de preguntas obxectivas	1	10	11

Exame de preguntas obxectivas	1	10	11
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	9	10
Autoavaliación	0	6	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora no Campus Remoto dos contidos da materia obxecto de estudo.
Instrucción programada	Programación do proceso de aprendizaxe-ensino a través de materiais docentes subidos ao espazo virtual da materia (Moovi).

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia, así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. As titorías realizaranse por medios telemáticos (campus remoto, foros de dúbidas en Moovi). Podes consultar o horario das titorías no seguinte enlace: https://www.uvigo.gal/es/universidad/administracion-personal/pdi/adela-garcia-pintos-escuder
Instrucción programada	O alumnado poderá resolver dúbidas e recibir orientación personalizada sobre a materia
Probas	Descrición
Autoavaliación	O alumnado poderá resolver dúbidas e recibir orientación personalizada sobre a materia
Exame de preguntas obxectivas	O alumnado poderá resolver dúbidas e recibir orientación personalizada sobre a materia
Exame de preguntas obxectivas	O alumnado poderá resolver dúbidas e recibir orientación personalizada sobre a materia
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado poderá resolver dúbidas e recibir orientación personalizada sobre a materia

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas obxectivas	Proba de preguntas curtas e/ou tipo test que se realizará durante o curso. A data comunicárase a través de Moovi e realizarase no horario de clase.	40	A3 B1 C7 D1 A4 B2 D2 A5 B4 D4 B5 D6 B6
Exame de preguntas obxectivas	Proba de preguntas curtas e/ou tipo test que se realizará ao finalizar o cuadrimestre, na data oficial da proba global.	40	A3 B1 C7 D1 A4 B2 D2 A5 B4 D4 B5 D6 B6
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas na que se deben solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios. Inclúiranse en cada un dos exames de preguntas obxectivas.	10	A3 B1 D6 A4 B6 A5
Autoavaliación	Avaliarase a realización das distintas actividades de autoavaliación programadas na plataforma Moovi. Non se admite a entrega por ningún outro medio.	10	A3 B1 D5 B4 B6

Outros comentarios sobre a Avaliación

ESCOLLA DA MODALIDADE DE AVALIACIÓN

O alumnado poderá optar por ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua ou, alternativamente, por avaliación global. A modalidade que se aplicará por defecto será a avaliación continua. No caso de que o alumnado desexa acollerse á avaliación global, deberá comunicar a súa renuncia expresa á avaliación continua dentro do prazo establecido polo centro,

presentando o formulario correspondente debidamente cuberto e asinada.

A elección da avaliación global implica a renuncia a continuar participando nas actividades de avaliación continua que resten por realizar e ás cualificacións xa obtidas en calquera das probas realizadas previamente.

AVALIACIÓN CONTINUA

É o sistema de avaliación que se aplica ao alumnado no caso de non renunciar expresamente á avaliación continua.

Ao longo do curso realizaranse as seguintes probas:

- Exame de preguntas obxectivas 1 (40%)
- Exame de preguntas obxectivas 2 (40%)
- Resolución de problemas e exercicios (10%)
- Autoavaliación (10%)

Cálculo da nota da materia

Para superar a materia, é imprescindible obter unha cualificación mínima de 4 sobre 10 en cada unha das dúas probas previstas ao longo do cuatrimestre. No caso de non alcanzar dita nota mínima nalguna delas, a cualificación final que se reflectirá na acta será a menor das dúas obtidas.

Se se alcanza polo menos un 4 en cada unha das probas, sumárase a cualificación obtida na autoavaliación para calcular a nota final.

2ª oportunidade

Manteranse as cualificacións obtidas durante o curso nas actividades de autoavaliación. Estas cualificacións non se poderán modificar nin mellorar.

O alumnado deberá repetir só as probas nas que non alcanzou a cualificación mínima de 4 sobre 10.

O exame correspondente realizarase na data oficial establecida para a avaliación global da segunda oportunidade, segundo o calendario aprobado.

AVALIACIÓN GLOBAL

No caso de renuncia expresa á avaliación continua, o alumnado será avaliado mediante un único exame que representará o 100% da cualificación da materia.

Dada a extensión da proba, o alumnado que se acolla á avaliación global deberá dispoñer de 3 horas para a realización da mesma a partir da hora oficial de inicio do exame da materia segundo o calendario oficial.

As datas e horas das probas de avaliación global (primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2025/26. No caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade:

<https://webfdxp.webs.uvigo.es/gl/docencia/exames/>

NON PRESENTADO

O alumnado que non participe nin na avaliación continua nin na avaliación global figurará na acta coa cualificación de "non presentado".

CURSOS SEGUINTE E FIN DE CARREIRA

No caso de non superar a materia durante o curso 2025-26, o alumnado deberá matricularse novamente e adaptarse á guía docente vixente no curso correspondente, sen conservar ningunha das cualificacións obtidas previamente.

Excepción: nos supostos de fin de carreira, aplicarase o mesmo criterio establecido para a segunda oportunidade.

RECOMENDACIÓNS

A información sobre as probas de avaliación, o seu formato, extensión, rúbrica de avaliación e canles de entrega será detallada a través da plataforma Moovi. É responsabilidade do alumno ou alumna estar atento á información subida e recompilar a información específica e complementaria que sexa precisa para superar a materia.

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos) do Regulamento sobre a Avaliación, a cualificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do alumnado:

<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/show/565>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Fernández Sánchez, E. y Junquera Cimadevilla, B., **Iniciación a los recursos humanos.**, Septem Ediciomes, 2013

Gómez-Mejía, L. R., Balkin, D. B. & Cardy, R. L., **Managing Human Resources**, 7, Pearson, 2013

Gómez-Mejía, L. R., Balkin, D. B. y Cardy, R. L., **Gestión de recursos humanos.**, Prentice-Hall, 2019

Bibliografía Complementaria

Cristóbal Carle, G., **Lecciones para los recursos humanos : respuestas para la gestión de las personas y su talento**, ESIC, 2023

Hatry, George, **Gestión de RRHH 2.0 : la revolución de la inteligencia artificial en la gestión de los recursos humanos de las empresas**, Torrazza Piemonte TO, Italy, 2024

Rubió Sanchez, T., **Recursos humanos: dirección y gestión de personas en las organizaciones.**, Ediciones Octaedro, S.L., 2016

Velando Rodríguez, M. Elena, **Manual Práctico de Planificación de Necesidades de Recursos Humanos : ejercicios comentados de planificación cuantitativa de corto y largo plazo**, 2020

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Xestión de recursos humanos: Relacións de postos de traballo e ofertas de emprego público multinivel/P07G095V01206

Outros comentarios

Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispor dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro. A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de legitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio do poder públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, de 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Máis información: <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

Uso responsable da Intelixencia Artificial (IA)

Permítese o uso de ferramentas de IA nesta materia sempre que se faga dun xeito ético, responsable e transparente. Para iso, o alumnado deberá:

- Empregar a IA como apoio á aprendizaxe, e non como substituto do pensamento crítico nin do traballo persoal.
- Revisar criticamente todas as actividades antes da súa realización ou entrega, xa que a responsabilidade última da tarefa ou actividade recae, en todo caso, no/a estudante.
- Citar adecuadamente calquera contido xerado con IA, incluíndo os prompts utilizados e as respostas obtidas, seguindo o modelo de citación APA (7ª edición).
- Evitar o uso da IA para realizar tarefas que deban reflectir competencias persoais (exames, reflexións individuais ou traballos prácticos avaliados, etc.), salvo indicación expresa do profesorado.

Lembrar que o uso indebido da IA poderá considerarse unha forma de fraude académico ou conduta académica deshonestas,

e será tratado conforme á normativa vixente da UVigo en materia disciplinaria

A continuación inclúese un exemplo de citación de prompts e respostas en formato APA (7ª edición). Para citar contido xerado por IA, recoméndase o seguinte criterio:

Na lista de referencias:

OpenAI. (2025). Resposta xerada por IA a partir do prompt: "Explica a teoría da aprendizaxe significativa de Ausubel" [IA xerativa]. ChatGPT. <https://chat.openai.com/>

No texto: No texto: (OpenAI, 2025). Tamén se pode incluír o prompt nun apéndice ou nota ao pé se é relevante para a comprensión do traballo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xestión de recursos humanos: Relacións de postos de traballo e ofertas de emprego público multinivel**

Materia	Xestión de recursos humanos: Relacións de postos de traballo e ofertas de emprego público multinivel			
Código	P07G095V01206			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly #PortuguêsAmigável Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Briones Gamarra, Óscar			
Profesorado	Briones Gamarra, Óscar			
Correo-e	oscarbriones@uvigo.es			
Web	http://oscarbriones.com			
Descrición xeral	Materia adicada á comprensión dos sistemas de xestión de recursos humanos nas Administracións Públicas, tanto en España como no resto do mundo. Analizaránse os modelos principais, as normativas que acoutan o modelo de xestión e os principais subsistemas da xestión de recursos humanos. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés. Materia do programa Português amigável. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en portugués, b) atender as titorías en portugués, c) probas e avaliacións en portugués.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B5	Razoar criticamente
C5	Describir a estrutura, a organización e o funcionamento das Administracións Públicas multinivel, analizando a súa relación coa cidadanía
C6	Aplicar os coñecementos relacionados coa planificación e a xestión administrativa para unha óptima gobernanza
C7	Deseñar e implementar ferramentas de xestión dos recursos humanos nas organizacións
C15	Identificar as consecuencias que a toma de decisións e os actos dos servidores públicos teñen sobre as persoas e a sociedade. Particularmente, na solución de problemas éticos e morais, dentro da área da xestión e administración pública.
C16	Desenvolver habilidades para a resolución de problemas institucionais complexos
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Identificar os marcos xerais do emprego público en marco multinivel comunitario e español.	A1	B1	C5	D1
2. Recoñecer os niveis estratéxicos e operativos da xestión de persoas nas institucións públicas.	A2	B2	C6	D2
3. Distinguir os elementos básicos da xestión de recursos humanos e os seus diferentes subfuncións.	A3	B3	C7	D4
4. Valorar os modelos de oferta de emprego público (OEP) desenvolto nos diferentes niveis de administración pública española (central, autonómica e local).	A4	B4	C15	D5
5. Defender o modelo de OEP como base da xestión pública do benestar social.	A5	B5	C16	D6
6. Decidir unha estratexia operativa de xestión de postos de traballo: entre os catálogos e as relacións de postos.				
7. Xustificar o deseño de postos en función dun modelo de carreira profesional baseada no Estatuto Básico do Empregado Público e a Axenda 2030				

Contidos

Tema	
1. Tradicións político administrativas e xestión de persoas nas organizacións públicas	1.1. O modelo Burocrático preexistente 1.2. A Administración Pública como instrumento de execución das políticas públicas 1.3. A incidencia da nova xestión pública
2. Modelos de emprego público	2.1. O modelo de carreira 2.2. O modelo de emprego
3. Función Pública en perspectiva comparada	3.1. Perspectiva europea 3.2. Tendencias globais
4. Función Pública en España	4.1. O modelo consolidado 4.2. Ante un posible cambio de paradigma
5. Planificación estratéxica de Recursos Humanos	5.1. Perspectiva global 5.2. Instrumentos de planificación
6. Instrumentos de apoio estrutural	6.1. Instrumentos de detección de necesidades 6.2. As estruturas orgánicas 6.3. As relacións de postos de traballo 6.4. Descrición e catálogo de postos 6.5. As Ofertas de emprego como resultado final
7. Os Subistemas principais de xestión do emprego público	7.1. Selección, reclutamento, provisión e carreira 7.2. Organización dos procedementos de traballo 7.3. A negociación colectiva 7.4. Formación e actualización
8. Os Subistemas principais de xestión do emprego público II	8.1. Control e avaliación 8.2. Cultura organizativa 8.3. Retribucións
9. Retos e tendencias na xestión de persoas no sector público	9.1. Empregos actuais e futuros 9.2. Novas tendencias de organización e cambios nos procesos de traballo

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	18	32
Resolución de problemas de forma autónoma	32	0	32
Estudo de casos	0	48	48
Foros de discusión	0	36	36
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Clase de explicación dos contidos da materia cas aclaracións que sexan necesarias de forma dinámica
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan exercicios e actividades a resolver polo alumnado

Estudo de casos	O estudantado analizará, baixo as directrices do profesor, os casos reais propostos e as posibles propostas de mellora
Foros de discusión	Metodoloxía orientada á posta en común de novas, artigos académicos, programas ou experiencias cercanas do alumnado ao redor da xestión de recursos humanos e o emprego público en xeral

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Resolución de dúbidas de maneira personalizada. Esta dinámica prevese por medios dixitais tales como o correo electrónico, as titorías virtuais ou a atención telefónica.
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución de dúbidas de maneira personalizada. Esta dinámica prevese por medios dixitais tales como o correo electrónico, as titorías virtuais ou a atención telefónica.
Estudo de casos	Resolución de dúbidas de maneira personalizada. Esta dinámica prevese por medios dixitais tales como o correo electrónico, as titorías virtuais ou a atención telefónica.
Foros de discusión	A raíz do foro se preverán atencións individualizadas cando o alumnado precise unha profundización ou bibliografía sobre algún dos temas que aparezan no foro

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Lección maxistral	Nesta metodoloxía se asocia como evidencia do traballo do alumnado a súa boa disposición a participar nos debates que de xeito espontáneo ou planificado xurdan en clase	10	A1 A2 A3 A4 A5	C7 C15	D2
Resolución de problemas de forma autónoma	Neste ítem o alumnado amosará a súa capacidade de resolución sobre os problemas de xestión de recursos humanos propostos	15	A3 A4	B1 B2 B4 C6 C7 C15 C16	D6
Estudo de casos	Valorarase a execución da práctica sobre o caso proposto, con elementos tales como a resolución das preguntas formuladas, a boa redacción, a capacidade explicativa, a innovación, a profundización de coñecementos e o coidado na presentación	20	A3 A5	B2 B3 B5 C7 C15 C16	D5 D6
Foros de discusión	Participación nos foros de discusión, realizándose unha avaliación global das participacións do estudantado	15	A3		
Exame de preguntas obxectivas	Exame de preguntas obxectivas tipo test multiresposta	40	A1	C5 C6 C7 C16	

Outros comentarios sobre a Avaliación

- O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar. So se poderá deixar sen entregar un máximo dunha proba de avaliación continua.
- Na AC ningunha das probas ou actividades poderán supoñer por si mesmas máis do 40% da cualificación final da materia, agás na segunda oportunidade, que poderá ser superior. No caso de establecer unha cualificación mínima para as actividades avaliadas, deberá indicarse. A información sobre as actividades avaliativas está dispoñible no espazo da materia no campus virtual.
- O alumnado terá opción a presentarse á convocatoria extraordinaria (segunda convocatoria) a partir da adaptación que destas actividades realice o docente e cuxo contido será colgado da plataforma.
- Na modalidade presencial, recoméndase o establecemento de elementos de avaliación singularizados para os grupos reducidos no sistema da avaliación continua.
- Asemade, en relación coa Intelixencia Artificial, recoméndase facer unha referencia dos usos éticos e responsables da mesma, así como a utilización do modelo APA para citar prompts. Como referencia, xúntase enlace do documento elaborado pola CRUE: https://www.crue.org/wp-content/uploads/2024/03/Crue-Digitalizacion_IA-Generativa.pdf
- Os exames realizaránse nas datas oficiais de exame para cada oportunidade de avaliación establecida no calendario académico.
- En ambos casos o alumnado, tanto en continua como en avaliación global, o alumnado ten dereito a acadar o 100 da

puntuación

- O exame configúrase como unha actividade final da avaliación continua.
- Como se pode ver na metodoloxía da lección maxistral, valorase a asistencia a clase e a participación activa desde o espírito crítico e o debate sosegado e cortés cos compañeiros/as.
- A información sobre as actividades avaliativas está dispoñible no espazo da materia no campus virtual, baixo a etiqueta [Avaliación] de cada tema.
- Tamén, como experiencia de innovación docente, no apartado de resolución de problemas ou estudos de casos, poderá desenvolverse unha actividade de innovación docente.
- Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispoñer dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro.
- A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.
- A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPD no que o tratamento é necesario para o exercicio dos poderes públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, do 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario. O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BRIONES GAMARRA, OSCAR, **Factores determinantes en la construcción de la función de recursos humanos autonómica**, 1, INAP, 2014

VILLORIA MENDIETA, MANUEL Y DEL PINO ELOÍSA, **MANUAL DE GESTIÓN DE RECURSOS HUMANOS EN LAS ADMINISTRACIONES PÚBLICAS**, TECNOS, 2000

Bibliografía Complementaria

ARENILLA SÁEZ, M., **La vigencia de los modelos de gestión de recursos humanos en las Administraciones públicas**, REVISTA PRESUPUESTO Y GASTO PÚBLICO, 2005

ARENILLA SAEZ, M. Y LLORENTE MARQUEZ, JESÚS, **LA DIRECCIÓN PÚBLICA PROFESIONAL EN ESPAÑA**, En Revista Deusto,

BAZ VICENTE, RUBÉN, **La selección de los directivos públicos en atención al mérito profesional**, GESTIÓN Y ANÁLISIS DE POLÍTICAS PÚBLICAS, 2015

BOUZAS LORENZO, RAMÓN, **Sector público: los recursos humanos en las Administraciones públicas de España**, THOMSON-CIVITAS, 2011

BRIONES GAMARRA, OSCAR, **oscarbriones.com**, 2021

LINS DE LESSA CARVAHO, F., **La función pública en el mundo**, ARS IURIS SALMANTINCENSIS, 2019

RAMÍO MATAS, CARLES Y SALVADOR MIQUEL, **La nueva gestión del empleo público**, TIBIDABO, 2019

SALVADOR SERNA, MIQUEL, **[Nuevas tendencias en gestión de recursos humanos en las administraciones públicas: ¿están cambiando las reglas del juego?]**, REVISTA INTERNACIONAL DE ORGANIZACIONES, 2008

VARELA ALVAREZ, ENRIQUE, **FORMACIÓN DIRECTIVA**, EGAP, 2013

Recomendacións

Outros comentarios

Uso Responsable da Intelixencia Artificial (IA)

O uso de ferramentas de IA está permitido nesta materia sempre que se realice de forma ética, responsable e transparente. O profesor avisará en cada práctica da posibilidade de utilizar a IA. Ademais, o alumnado deberá:

- Utilizar a IA como apoio para a aprendizaxe, non como substituto do pensamento crítico nin do traballo persoal.
- Revisar criticamente todas as actividades antes da súa realización ou entrega xa que o responsable último da tarefa ou actividade é, en todo caso, o estudante.
- Citar adecuadamente calquera contido xerado con IA, incluíndo prompts utilizados e respostas obtidas, seguindo o modelo

de citación APA (7ª edición).

- Evitar o uso de IA para realizar tarefas que deban reflectir competencias persoais (exames, reflexións individuais ou traballos prácticos avaliativos, etc.), salvo indicación expresa do profesorado.

- Lembrar que a utilización indebida da IA poderá ser considerada unha forma de fraude académica ou conduta académica deshonestas, e será tratada consonte á normativa vixente na UVigo en materia disciplinaria.

A seguir, inclúese un exemplo de citación de prompts e respostas en formato APA (7ª edición).

Para citar contido xerado por IA, recoméndase o seguinte criterio:

Na lista de referencias:

OpenAI. (2025). Resposta xerada por IA a partir do prompt: "Explica a teoría da aprendizaxe significativa de Ausubel" [IA xenerativa]. ChatGPT. <https://chat.openai.com/>

No texto: (OpenAI, 2025). Tamén se pode incluír o prompt nun apéndice ou nota ao pé se é relevante para a comprensión do traballo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xestión da documentación pública				
Materia	Xestión da documentación pública			
Código	P07G095V01207			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Canoura Leira, Victoria			
Profesorado	Canoura Leira, Victoria			
Correo-e	victoria.canoura.leira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A política de transparencia iniciada polas administracións europeas tras a II Guerra Mundial e a cada vez maior demanda dos cidadáns para accederen á información e aos documentos dos organismos públicos propoñen cuestións de enorme interese científico e práctico relacionados directamente co funcionamento das Administracións públicas contemporáneas. A asignatura de Xestión de Documentos e Información Administrativa vai destiñada a afondar nas características do sistema de información na Administración pública co propósito de axudar aos futuros profesionais a: ☐ Recuperar información procedente de diferentes fontes públicas e persoais, nos distintos niveis de goberno, con especial atención aquela xestionada en páxinas Web e bases de datos. ☐ Elaborar, cubrir e situar, dentro do proceso administrativo, os diferentes documentos que recollen os actos e decisións públicas, facendo énfase na súa forma material.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
C6	Aplicar os coñecementos relacionados coa planificación e a xestión administrativa para unha óptima gobernanza
C13	Aplicar os métodos e as técnicas de investigación e política social e operar con métodos de investigación cuantitativos e cualitativos
C14	Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) aplicables á xestión pública
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D3	Sensibilizarse con temas medioambientais
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Manexo a través de Internet e de ferramentas multimedia das distintas tipoloxías de documentos	A1 C6 D1
	A2 C13 D2
	A3 C14 D3
	A4 D5
	A5 D6

Adquisición da capacidade de adaptación a novos entornos ou circunstancias, e cambios normativos	A1	C6	D1
	A2	C13	D2
	A3	C14	D3
	A4		D5
	A5		D6
Manexo dos métodos de xestión dos documentos administrativos e de información das administracións públicas e os seus soportes físicos e telemáticos	A1	C6	D1
	A2	C13	D2
	A3	C14	D3
	A4		D5
	A5		D6
Adquisición de capacidade de organización, planificación e utilización do tempo e de autocontrol ante situacións de presión	A1	C6	D1
	A3	C13	D2
	A4	C14	D3
	A5		D5
			D6
Adquisición da capacidade para a toma de decisións autónoma e independente	A1	C6	D1
	A2	C13	D2
	A3	C14	D3
	A4		D5
	A5		D6
Adquisición de habilidades que favorezan a eficacia interpersonal	A1	C6	D1
	A2	C13	D2
	A3	C14	D3
	A4		D5
	A5		D6

Contidos

Tema	
Tema 1- Concepto de Información e Documentación Administrativa	1.1. Definicións máis estendidas na literatura sobre IDA 1.2. O concepto de información e documentación administrativa dende a teoría de sistemas. Os subsistemas de información das Administracións públicas.
Tema 2- A documentación e a xestión documental administrativa	2.1 O arquivo: técnicas documentais de arquivo. 2.2 Tipoloxía dos documentos a disposición dos funcionarios públicos. 2.3 Expediente e documentos electrónicos.
Tema 3- A información administrativa	3.1. Transparencia da información e documentación nas Administracións Públicas. 3.2. O marco normativo de acceso á información administrativa e transparencia. A Administración Xeral do Estado e a Xunta de Galicia.
Tema 4- As fontes de información nas administracións públicas	4.1 Como as administracións públicas informan á cidadanía. 4.2 Fontes de información para a administración pública.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	16	30
Resolución de problemas	0	110	110
Estudo de casos	0	8	8
Exame de preguntas obxectivas	0	1	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	0	1	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	-Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. -Aprendizaxe colaborativa: Enfoque interactivo de organización do traballo nunha estratexia de corresponsabilidade para atinxir metas e incentivos de grupo. É tanto un método, a utilizar entre outros, como un enfoque global do ensino, unha filosofía.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.

Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas	Probas nas que o alumnado debe solucionar una serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as pola docente. De esta maneira, o alumnado debe aplicar os coñecementos que adquiriu. Pódense utilizar diferentes ferramentas para aplicar esta técnica como, por exemplo, tarefas, foros, audioconferencia, videoconferencia, etc.	40	D2 D5 D6
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.	10	D2 D5 D6
Exame de preguntas obxectivas	Test para avaliar as competencias adquiridas do alumnado. Por cada 3 preguntas mal contestadas restarase 1 pregunta ben.	25	D2 D5 D6
Exame de preguntas de desenvolvemento	o alumnado deberá demostrar a asimilación do contido das competencias.	25	D2 D5 D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

A información sobre as actividades avaliativas está dispoñible no espazo da materia no campus virtual, baixo a etiqueta Avaliación de cada tema.

Para poder sumar as cualificacións dos exames e as do resto de metodoloxías-probas, hai que ter unha puntuación mínima en cada unha das partes de 4 puntos sobre 10.

O alumnado terá opción a presentarse á convocatoria extraordinaria (segunda convocatoria) a partir da adaptación que destas actividades realice o docente e cuxo contido será colgado da plataforma.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cruz Mundet, J. R.; Mikelarena Peña, F., **Información y Documentación Administrativa**, Madrid: Tecnos,

Bibliografía Complementaria

Álvarez Hernando, J., **Practicum Protección de Datos**, Madrid: Aranzadi,

Cermeno Martorell, LI, **La norma ISO 15489 y la implantación de un sistema de gestión de documentos (analógicos y electrónicos)**, Las Palmas de Gran Canaria: Anroart,

Cruz Mundet, J. R., **Archivística : gestión de documentos y administración de archivos**, Madrid: Alianza,

Fuentetaja Pastor, J.A., **Protección de Datos en la Administración Local**, Madrid: IUSTEL,

García Arencibia, S., **Aparente transparencia: legitimación del sistema político en la Sociedad de la Información y la crisis de las democracias representativas : comentario de la Ley 19/2013**, Madrid: ANABAD,

Guichot, E., **Datos Personales y Administración Pública**, Madrid: Civitas,

Guinchaut, Claire; Menou, Michel, **Introducción general a las ciencias y técnicas de la información y documentación**, Madrid: CSIC,

López Yepes, José, **Los caminos de la información: cómo buscar, seleccionar y organizar las fuentes de nuestra documentación personal**, Madrid: Fragua,

López Yepes, José, **Fundamentos de información y documentación**, Madrid: Eudema,

López Yepes, José (ed.), **Manual de ciencias de la documentación**, Madrid: Pirámide,

Ministerio de Administraciones Públicas, **Manual de Documentos Administrativos**, Madrid: Map; Tecnos,

Rams Ramos, L., **Los documentos de archivo : cómo se accede a ellos**, Gijón : Trea,

Rico Vereza, M. & Sánchez Puga, X., **Manual básico da documentación administrativa**, Santiago de Compostela: Xunta de Galicia,

Varios, **Curso de actualización da lingua e linguaxe administrativa para persoal da Xunta de Galicia**, Santiago de Compostela: EGAP,

---

Recomendacións

Outros comentarios

Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispor dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro.

A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio do poder públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, de 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Máis información: <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito do traballo e da seguridade social				
Materia	Dereito do traballo e da seguridade social			
Código	P07G095V01208			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	Megías Bas, Antonio			
Profesorado	Megías Bas, Antonio			
Correo-e	antonio.megias@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Aproximación ao estudo do Dereito individual do Traballo e da Seguridade Social, a súa configuración, as súas fontes e aos distintos modelos contractuais laborais.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
C9	Identificar e aplicar o marco normativo da actividade que realizan as Administracións Públicas
C13	Aplicar os métodos e as técnicas de investigación e política social e operar con métodos de investigación cuantitativos e cualitativos
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Recoñecer o significado e contido das relacións laborais con obxecto de coñecemento do Dereito do Traballo e da Seguridade Social.	A1	B1	C9	D1
	A2	B2	C13	D2
	A3	B3		D4
	A4	B4		D5
	A5	B6		D6
2. Identificar os institutos esenciais do Dereito do Traballo e da Seguridade Social.	A1	B1	C9	D1
	A2	B2	C13	D2
	A3	B3		D4
	A4	B4		D5
	A5	B6		D6

3. Describir as fontes do ordenamento laboral español.	A1	B1	C9	D1
	A2	B2	C13	D2
	A3	B3		D4
	A4	B4		D5
	A5	B6		D6
4. Integrar o Dereito laboral nacional co Dereito internacional e o Dereito da Unión Europea.	A1	B1	C9	D1
	A2	B2	C13	D2
	A3	B3		D4
	A4	B4		D5
	A5	B6		D6
5. Aplicar as normas laborais a supostos concretos	A1	B1	C9	D1
	A2	B2	C13	D2
	A3	B3		D4
	A4	B4		D5
	A5	B6		D6
6. Identificar e resolver problemas reais ou ficticios en relación co réxime xurídico-laboral, argumentando xuridicamente.	A1	B1	C9	D1
	A2	B2	C13	D2
	A3	B3		D4
	A4	B4		D5
	A5	B6		D6
7. Utilizar as bases de datos especializadas en materia laboral, obtendo información útil para acódelas especialistas no ámbito laboral.	A1	B1	C9	D1
	A2	B2	C13	D2
	A3	B3		D4
	A4	B4		D5
	A5	B6		D6
8. Aplicar os métodos e as técnicas de investigación laborais e política social	A1	B1	C9	D1
	A2	B2	C13	D2
	A3	B3		D4
	A4	B4		D5
	A5	B6		D6

Contidos

Tema

PARTE I. INTRODUCCIÓN E FONTES DO DEREITO DO TRABAJO	1. O OBXECTO DO DEREITO DO TRABAJO 2. NACEMENTO E DESENVOLVEMENTO DO DEREITO DO TRABAJO 3. AS FUNCIÓNS DO DEREITO DO TRABAJO 4. A EVOLUCIÓN EN ESPAÑA 5. PROBLEMAS ACTUAIS DO DEREITO DO TRABAJO
Tema 1. Introducción	
Tema 2. Fontes do ordenamento laboral	1. CONCEPTO E *ENUMERACIÓN DAS FONTES 2. A CONSTITUCIÓN ESPAÑOLA DE 27 DE DECEMBRO DE 1978 3. As NORMAS INTERNACIONAIS E SUPRANACIONAIS 4. AS LEIS 5. Os REGULAMENTOS 6. O PODER NORMATIVO DAS COMUNIDADES AUTÓNOMAS 7. Os CONVENIOS COLECTIVOS 8. O COSTUME 9. OS PRINCIPIOS XERAIS DO DEREITO 10. A XURISPRUDENCIA 11. RELACIÓNS ENTRE NORMAS E AUTONOMÍA INDIVIDUAL (I): As CONDICIÓN MÁIS BENEFICIOSAS CONTRACTUAIS 12. RELACIÓNS ENTRE NORMAS E AUTONOMÍA INDIVIDUAL (II): INDISPONIBILIDADE DE DEREITOS
PARTE II. A RELACIÓN INDIVIDUAL DE TRABAJO	1. O CONTRATO DE TRABAJO: CONCEPTO, FUNCIÓNS, ELEMENTOS 2. RELACIÓNS LABORAIS EXCLUÍDAS DO ORDENAMENTO LABORAL 2.1. Exclusión do traballo autónomo ou por conta propia 2.2. Relacións laborais expresamente excluídas do ET 3. RELACIÓNS LABORAIS ESPECIAIS 4. A CAPACIDADE PARA CONTRATAR COMO TRABALLADOR 4.1. En función da idade 4.2. En función da nacionalidade 4.3. A liberdade de circulación de traballadores na UE 5. CAPACIDADE PARA TRABALLAR 6. O EMPRESARIO LABORAL
Tema 3. O contrato de traballo	

Tema 4. Contratación laboral	1. A LIBERDADE EMPRESARIAL DE CONTRATACIÓN 2. A FORMA DO CONTRATO 3. O PERÍODO DE PROBA 4. A DURACIÓN DO CONTRATO DE TRABALLO: POR TEMPO INDEFINIDO Ou POR DURACIÓN DETERMINADA 5. A CONTRATACIÓN TEMPORAL NAS ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS 6. CONTRATOS FORMATIVOS 7. O CONTRATO DE TRABALLO A TEMPO PARCIAL E O CONTRATO DE SUBSTITUCIÓN 8. CONTRATO FIXO DESCONTINUO 9. TRABALLO A DISTANCIA
Tema 5. Relacións triangulares de traballo e transmisión de empresas	1. INTERMEDIACIÓN LABORAL. Servizos públicos de emprego e axencias de colocación. 2. CONTRATACIÓN E SUBCONTRATACIÓN DA ACTIVIDADE EMPRESARIAL 3. CESIÓN DE PERSOAS TRABALLADORAS 4. AS EMPRESAS DE TRABALLO TEMPORAL 5. A TRANSMISIÓN DE EMPRESAS
Tema 6. Empleabilidad e fomento do emprego	1. COLECTIVOS DE ATENCIÓN PRIORITARIA. 2. CONTRATACIÓN DE PERSOAS CON DISCAPACIDADE 2.1. Contrato temporal de fomento do emprego 2.2. Centros especiais de emprego, enclaves laborais e emprego con apoio 3. O CONTRATO TEMPORAL DE FOMENTO DO EMPREGO EN EMPRESAS DE INSERCIÓN
Tema 7. A retribución	1. CONCEPTO DE SALARIO 2. PERCEPCIÓNS EXTRASALARIAIS 3. COMPOSICIÓN DO SALARIO 4. MODALIDADES DO SALARIO 5. SISTEMAS SALARIAIS 6. DETERMINACIÓN DO SALARIO 7. PAGO DO SALARIO 8. A PROTECCIÓN DO SALARIO
Tema 8. Tempo de Traballo e descansos	1. XORNADA DE TRABALLO 2. HORAS EXTRAORDINARIAS 3. HORAS RECUPERABLES 4. HORARIO DE TRABALLO 5. O CALENDARIO LABORAL 6. O DESCANSO SEMANAL 7. AS FESTAS LABORAIS 8. AS VACACIÓNS ANUAIS
Tema 9. O poder de dirección do empresariado e as súas variantes	A prestación laboral: Determinación e modificación 1. DETERMINACIÓN DA PRESTACIÓN: A CLASIFICACIÓN PROFESIONAL 2. A MOBILIDADE FUNCIONAL 3. ASCENSOS 4. A MOBILIDADE XEOGRÁFICA 5. A MODIFICACIÓN SUBSTANCIAL DAS CONDICIÓNS DE TRABALLO Outros dereitos e deberes laborais 1. DEREITOS DA PERSOA TRABALLADORA 2. DEBERES DA PERSOA TRABALLADORA 3. O PODER DE DIRECCIÓN DO EMPRESARIADO
Tema 10. Suspensión do contrato	Interrupción e suspensión do contrato 1. INTERRUPCIÓNS RETRIBUIDAS 2. SUSPENSIÓN DO CONTRATO 3. EXCEDENCIA VOLUNTARIA O dereito de folga O peche patronal

Tema 11. A extinción do contrato	1. O DESPEDIMENTO DISCIPLINARIO 2. O DESPEDIMENTO COLECTIVO 3. DESPEDIMENTO POR FORZA MAIOR 4. DESPEDIMENTO POR CAUSAS OBXECTIVAS 5. EXTINCIÓN POR MORTE, XUBILACIÓN Ou INCAPACIDADE DO EMPRESARIADO 6. EXTINCIÓN DO CONTRATO POR EXTINCIÓN DA PERSONALIDADE XURÍDICA DO EMPRESARIADO 7. DIMISIÓN DA PERSOA TRABALLADORA 8. RESOLUCIÓN DO CONTRATO POLA PERSOA TRABALLADORA POR CAUSA XUSTIFICADA 9. EXTINCIÓN POR MORTE, XUBILACIÓN OU INCAPACIDADE DA PERSOA TRABALLADORA 10. EXTINCIÓN POR MUTUO ACORDO 11. EXTINCIÓN POR CAUSAS PACTADAS 12. EXTINCIÓN DE CONTRATOS TEMPORAIS
Tema 12. Prevención de riscos laborais	A prevención de riscos laborais. A LPRL e a súa normativa de desenvolvemento. - Dereitos e deberes. - Servizos de prevención. - Consulta e participación das persoas traballadoras. - Responsabilidades.
PARTE III. DEREITO COLECTIVO DO TRABALLO	Liberdade sindical 1. TIPOLOXÍA DAS ORGANIZACIÓNS SINDICAIS 2. EVOLUCIÓN HISTÓRICA DO SINDICATO. ETAPAS DO seu RECOÑECIMENTO LEGAL 3. NORMATIVA INTERNACIONAL SOBRE LIBERDADE SINDICAL 4. NORMATIVA ESPAÑOLA 5. LIBERDADE SINDICAL INDIVIDUAL 6. LIBERDADE SINDICAL COLECTIVA 7. TUTELA DA LIBERDADE SINDICAL 8. RESPONSABILIDADE DO SINDICATO 9. As ORGANIZACIÓNS EMPRESARIAIS Representación e participación na empresa 1. A PARTICIPACIÓN DAS PERSOAS TRABALLADORAS NA EMPRESA 2. ÓRGANOS DE REPRESENTACIÓN DO PERSOAL NA EMPRESA 3. FORMAS DE PARTICIPACIÓN 4. A REPRESENTACIÓN UNITARIA NO ORDENAMENTO ESPAÑOL 5. COMPETENCIAS E DEBERES DAS PERSOAS REPRESENTANTES 6. GARANTÍAS E FACILIDADES DAS PERSOAS REPRESENTANTES 7. REPRESENTACIÓN E PARTICIPACIÓN EN EMPRESAS DE ÁMBITO COMUNITARIO 8. DEREITO DE REUNIÓN (ASEMBLEA). ADOPCIÓN DE ACORDOS 9. A ACCIÓN SINDICAL NA EMPRESA: SECCIÓN SINDICAIS E DELEGACIÓN SINDICAL 10. ÓRGANOS DE REPRESENTACIÓN NAS ADMINISTRACIÓN PÚBLICAS
PARTE IV. DEREITO DA SEGURIDADE SOCIAL	1. CONCEPTO DE SEGURIDADE SOCIAL 2. O DEREITO ESPAÑOL DA SEGURIDADE SOCIAL 3. O CAMPO DE APLICACIÓN DO SISTEMA DE SEGURIDADE SOCIAL 4. XESTIÓN DA SEGURIDADE SOCIAL 5. CONSTITUCIÓN DA RELACIÓN XURÍDICA DE SEGURIDADE SOCIAL 6. A OBRIGACIÓN DE COTIZAR 7. A ACCIÓN PROTECTORA (I): CONTINXENCIAS PROFESIONAIS E CONTINXENCIAS COMÚNS 8. A ACCIÓN PROTECTORA (II): PRESTACIÓNS 9. MELLORAS VOLUNTARIAS
Tema 14. Dereito da Seguridade Social	

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	76	90
Estudo de casos	11	24	35
Foros de discusión	4	9	13
Instrucción programada	1	1	2
Resolución de problemas de forma autónoma	1.5	1.5	3
Resolución de problemas de forma autónoma	1.5	1.5	3
Exame de preguntas obxectivas	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos da materia obxecto de estudo, as súas bases teóricas e directrices principais, contidos que deberán ser estudados polo alumnado e que serán obxecto de avaliación.
Estudo de casos	Formulación e resolución de casos prácticos ao fin de levar á práctica os contidos teóricos da materia. A tal efecto, o docente proporá ao alumnado a resolución de feitos, supostos, casos, sentenzas, etc, coa finalidade de coñecelos, interpretalos, resolvelos, así como reflexionar sobre os mesmos, contrastar datos, completar os seus coñecementos e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Foros de discusión	Entrevistas/conversacións/resolución de dúbidas nas sesións presenciais que o docente mantén co seu alumnado para asesoramento e desenvolvemento das distintas actividades na que se estrutura a materia e do proceso de aprendizaxe
Instrucción programada	Material docente facilitado ao alumnado que implique lectura de documentación científico-técnica especializada e que non se poida reconducir á metodoloxía lección maxistral.
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado sitúase no centro da aprendizaxe, sendo capaz de resolver de forma autónoma certos problemas ou retos. O profesorado apoia ao alumnado no camiño á solución, a modo de guía ou supervisor.
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado sitúase no centro da aprendizaxe, sendo capaz de resolver de forma autónoma certos problemas ou retos. O profesorado apoia ao alumnado no camiño á solución, a modo de guía ou supervisor.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atenderanse as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Para a atención das titorías, empregaranse medios non presenciais -fundamentalmente, o despacho virtual do profesorado da Universidade de Vigo e correos electrónicos, foros e outros medios telemáticos-.
Estudo de casos	O alumnado, tanto da modalidade presencial como virtual poderán resolver dúbidas sobre algún aspecto da materia (contido, traballo ou práctica), así como a atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e / ou cuestións relacionadas coa disciplina, que proporciona orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución de casos prácticos.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6	C9 C13	D1 D2 D4 D5 D6
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución de casos prácticos.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6	C9 C13	D1 D2 D4 D5 D6
Exame de preguntas obxectivas	Avaliación dos coñecementos da materia mediante unha proba tipo test.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6	C9 C13	D1 D2 D4 D5 D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

a) Avaliación continua. Para optar a este sistema, debes presentar todos os traballos prácticos propostos durante o curso nos prazos establecidos. En caso contrario, sempre pode optar polo sistema de avaliación final. A data do exame tipo test será fixada pola Facultade.

b) Avaliación final. Os alumnos que non opten pola avaliación continua serán avaliados nun exame final. Trátase dunha proba de resposta múltiple, tanto teórica como práctica, que abarca toda a materia e representará o 100% da nota final.

EXAME COMÚN DE XULLO: A nota obtida na avaliación continua realizada durante o curso conservarase para o exame de

xullo.

EXAME FIN DE CURSO: No exame de fin de curso o alumno será avaliado nunha única proba, de carácter teórico e práctico, que representará o 100% da nota final.

As datas dos exames son aprobadas pola Xunta de Facultade e publicadas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ramírez Martínez, Juan Manuel; García Ortega, Jesús; Pérez de los Cobos Orihuel, Francisco, **Curso básico de Derecho del Trabajo y de la Seguridad Social**, Última edición, Tirant lo Blanch,

Velasco Portero, Mª Teresa (dir.). Miranda Boto, José María (dir.), **Derecho del trabajo y de la Seguridad Social para titulaciones no jurídicas**, Última edición, Tecnos,

AA.VV. Director: José María Goerlich Peset, **Derecho del Trabajo**, Última edición, Tirant lo Blanch,

Cruz Villalón, J., **Compendio de Derecho del Trabajo**, Última edición, Tecnos,

García Ninet, I. y Vicente Palacio, A, **Derecho del Trabajo**, Última edición, Aranzadi,

MONEREO PÉREZ, J.L. , MOLINA NAVARRETE, C. y QUESADA SEGURA, R, **Manual de Seguridad Social**, Última edición, Tecnos,

Bibliografía Complementaria

GORELLI HERNÁNDEZ, J., RODRÍGUEZ RAMOS, MJ. y VÍLCHEZ PORRAS, M, **Sistema de Seguridad Social**, Última edición, Tecnos,

Martín Valverde, A., Rodríguez-Sañudo Gutiérrez, F., García Murcia, J., **Derecho del Trabajo**, Última edición, Tecnos,

---

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito financeiro e tributario II: Xestión tributaria e sistema fiscal**

Materia	Dereito financeiro e tributario II: Xestión tributaria e sistema fiscal			
Código	P07G095V01209			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	Rodríguez Losada, Soraya			
Profesorado	Mosquera Pena, Juan Antonio Rodríguez Losada, Soraya			
Correo-e	soraya.losada@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Dereito Financeiro e a rama do Dereito que ten como obxectivo a ordenación da actividade financeira pública. Neste sentido, os ingresos públicos máis importantes veñen constituídos polos impostos, tanto a nivel estatal como autonómico e local. Este estudo é un dos obxectivos da materia deste curso xunto co coñecemento e estudo dos procedementos de aplicación dos citados impostos.			
	Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B5	Razoar criticamente
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
B9	Xenerar novas ideas relacionadas coa dirección e xestión pública
C5	Describir a estrutura, a organización e o funcionamento das Administracións Públicas multinivel, analizando a súa relación coa cidadanía
C8	Identificar, interpretar, planificar e xestionar os recursos económico-financeiros das Administracións Públicas
C9	Identificar e aplicar o marco normativo da actividade que realizan as Administracións Públicas
C14	Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) aplicables á xestión pública
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua extranxeira
D3	Sensibilizarse con temas medioambientais
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Que o alumnado sexa capaz de aplicar os coñecementos ao seu traballo e que posúa as competencias derivadas da elaboración e defensa de argumentos, e da resolución de problemas	A1 A2

Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	A3 A5	
Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	A4	
Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo	B1 B6 B9	
Razonar criticamente	B4 B5	
Describir a estrutura, a organización e o funcionamento das Administracións Públicas multinivel, analizando a súa relación coa cidadanía	C5	
Identificar, interpretar, planificar e xestionar os recursos económico-financeiros das Administracións Públicas	C8 C9 C14	D1 D3 D5 D6
Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira		D2

Contidos

Tema		
Xestión tributaria e procedementos de aplicación dos tributos (I)	1. Declaración, autoliquidación e comunicación de datos. 2. A Liquidación. 3. Notificación de actos tributarios 4. Procedementos de comprobación tributaria: verificación de datos, comprobación limitada e comprobación de valores. 5. O procedemento de recadación.	
Xestión tributaria e procedementos de aplicación dos tributos (II)	1. Procedementos de comprobación tributaria. 2. verificación de datos 3. Comprobación limitada 4. Comprobación de valores.	
Xestión tributaria e procedementos de aplicación dos tributos (III)	1. A Inspección tributaria: funcións, potestades e facultades. 2. Lugar e tempo das actuacións inspectoras. 3. Inicio do procedemento de inspección. 4. Documentación das actuacións inspectoras.	
Xestión tributaria e procedementos de aplicación dos tributos (IV)	1. Recadación en período voluntario e período executivo. 2. Formas e medios de pago. 3. Plazos de pago. 4. Aplazamento e fraccionamento.	
Dereito sancionador tributario	1. Delimitación das infraccións dos recargos do período executivo e por presentación extemporánea. 2. Infraccións tributarias. 3. Sancións tributarias 4. Procedemento por delito fiscal.	
Revisión dos actos da administración tributaria	1. Procedementos especiais de revisión e procedementos de revisión mediante recurso. 2. Recurso de reposición 3. Reclamación económico-administrativa. 4. Os recursos fronte a actos tributarios firmes en vía administrativa.	
Imposto sobre a Renda das Persoas Físicas	1. Contribuintes e residencia fiscal. 2. Feito imponible e clases de rentas suxeitas. Rentas exentas. 3. Suxeito pasivo. Tributación individual e tributación conxunta. Réxime especial para traballadores desplazados. 4. Determinación da base imponible e cuantificación do imposto.	
Imposto sobre Sociedades	1. Contribuintes e residencia fiscal. 2. Feito imponible e exencións. 3. Réxime xeral de cuantificación do imposto. Regras para a determinación da base imponible e tipo de gravame. 4. Deducións e bonificacións	
Imposto sobre a Renda dos Non Residentes	1. Contribuintes e rentas suxeitas. Os Convenios para Evitar a Doble Imposición. 2. O Establecemento Permanente. 3. Rentas obtidas a través de Establecemento Permanente. 4. Rentas obtidas sen establecemento permanente	

Impostos directos cedidos ás Comunidades Autónomas.	1. Imposto sobre o Patrimonio. Feito imponible, suxeito pasivo, base imponible. 2. Imposto sobre Sucesións e Doazóns. Feito imponible, suxeito pasivo, base imponible. 3. Competencias autonómicas.
Imposto indirecto cedido ás Comunidades Autónomas: Imposto sobre Transmisións Patrimoniais e Actos Xurídicos Documentados	1. Transmisións Patrimoniais Onerosas. Suxeción e delimitación respecto do IVE. 2. Operacións societarias. 3. Actos Xurídicos Documentados. 4. Competencias autonómicas.
Imposición indirecta sobre as actividades empresariais e profesionais.	1. Imposto sobre o Valor Engadido. Concepto de empresario ou profesional e delimitación do suxeito pasivo. Feitos imposables e criterios de sujeción. Regras xerais de cuantificación do imposto. A repercusión e a dedución. 2. Impostos Especiais: materia gravada e feitos imposables 3. Renta de Aduanas: concepto de importación.
Impostos das Comunidades Autónomas e das Corporacións Locais	1. Réxime xurídico dos impostos propios das Comunidades Autónomas. 3. Réxime xurídico dos Impostos Locais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	60	74
Resolución de problemas	3	10	13
Estudo de casos	2	7.5	9.5
Resolución de problemas de forma autónoma	2	9	11
Foros de discusión	2	4	6
Aprendizaxe-servizo	2	7.5	9.5
Exame de preguntas obxectivas	2	10	12
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	12	14
Observación sistemática	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte da/do docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudantado
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa disciplina. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral
Estudo de casos	Método a través do cal o alumnado aprende a aplicar os textos xurídicos adecuados para resolver determinados problemas prácticos. O alumnado deberá elixir as normas correctas e interpretarlas adecuadamente, para cada situación creta. Con isto conséguense despertar o interese sobre a materia amosando a súa importancia práctica, ademais de desenvolver a comprensión dos textos xurídicos.
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado sitúase no centro da aprendizaxe, sendo capaz de resolver de forma autónoma certos problemas ou retos. O profesorado apoia ao alumnado no camiño á solución, a modo de guía ou supervisor.
Foros de discusión	Espazos para discusións académicas que contribúen ao desenvolvemento do pensamento crítico estratéxico a partir do diálogo. A/o docente facilita, aconsella e guía ao alumnado para que saiba relacionar as fontes de información apropiadas
Aprendizaxe-servizo	Mediante esta metodoloxía, de forma opcional para o alumnado, pode combinarse a aprendizaxe coa prestación dun servizo á sociedade

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado poderá; resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas	O alumnado poderá; resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.

Estudo de casos	O alumnado poderá; resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado poderá; resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.
Foros de discusión	O alumnado poderá; resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas obxectivas	Proba parcial de respostas curtas realizadas polo alumnado de avaliación continua, que consta de dúas partes: unha práctica (na que se resolverán un ou varios casos prácticos) e unha teórica (na que se formularán distintas preguntas sobre o temario da materia)	40	A2 B1 C5 D2 A3 B5 C8 A4
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba parcial que consta de dúas partes: unha práctica (na que se resolverán un ou varios casos prácticos) e unha teórica (na que se formularán distintas preguntas sobre o temario da materia)	40	A2 B1 C5 D2 A3 B5 C8 A4
Observación sistemática	O profesorado, a través das diferentes actividades que propoña ao alumnado que se someta a avaliación continua (casos prácticos, exposición oral dun tema, presentación escrita dun traballo, ApS, tarefa colaborativa na aula, etc.), valorará a participación activa e calidade das intervencións deste tanto nas clases maxistras como, sobre todo, nas clases prácticas. A participación activa e de calidade do alumnado que se somete a avaliación continua representará o 20% da súa cualificación final. Tamén se terá en conta a participación do estudiantado nas actividades organizadas pola área de Dereito Financeiro e Tributario.	20	A2 B1 C5 D2 A3 B5 C8 A4

Outros comentarios sobre a Avaliación

O temario que aparece no apartado de contidos constitúe unha versión resumida das leccións que se examinarán.

De forma oportuna, ao comezo do curso, facilitarase ao alumnado un programa máis detallado cos epígrafes que compoñen cada lección.

1.- Segundo o establecido no Regulamento de avaliación, cualificación e calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do alumnado (aprobado polo Claustro da Universidade de Vigo o 18 de abril de 2023), o/a alumno/a deberá manifestar a súa intención de non beneficiarse do sistema de avaliación continua segundo o procedemento e na data que establezan os órganos competentes do Centro. No caso de que o Centro non determine unha data concreta, indicaráo o profesorado o primeiro día de clase.

2.- O alumno/a que acepte o sistema de avaliación continua será avaliado segundo os seguintes criterios: 1) Primeira proba parcial, realizarase a metade do cuadrimestre (40%), 2) Realizarase segunda proba parcial. saída ao final do cuadrimestre (40%), 3) Asistencia regular, participación activa nas clases e actividades organizadas pola Área de Dereito Financeiro e Tributario (20%). Para os efectos de poder realizar esta última avaliación, controlárase a asistencia a clase e a participación activa.

Son obrigatorias as dúas probas parciais escritas, ambas realizadas durante o período lectivo. Cada unha destas dúas probas parciais é liberadora sempre que o alumno acade unha nota mínima de 5 sobre 10, polo que superadas ambas as dúas probas non estará obrigado a realizar o exame ou proba final como requisito para superar a materia, pero isto sempre que a puntuación acadada nestas probas (80% do valor total da calificación final) sumada á conseguida no restante 20% da calificación final lle permita aprobar a asignatura. Se só supera unha das dúas probas, a nota obtida mantense tanto na primeira como na segunda oportunidade. O alumno/a deberá presentarse ao exame da materia non superada.

3.- Alumnado de avaliación global: a súa cualificación estará constituída polo 100% da nota obtida na proba, que será diferente da que cursen os alumnos de avaliación continua. No exame de avaliación global avalíaranse todas as competencias.

4.- O exame final de primeira e segunda oportunidade realizarase na data, lugar e hora especificados no calendario oficial aprobado para o efecto pola Xunta de Facultade para o curso 2025/2026.

A nota do exame final será a suma das cualificacións obtidas segundo os criterios e porcentaxes previamente establecidos:

-Os alumnos/as que sigan a avaliación continua terán que superar as probas parciais cunha nota mínima de 5 sobre 10, e en caso contrario deberán examinarse na primeira ou segunda oportunidade da materia non superada, e na/s parte/s non superada/s. Deberá acadarse a nota mínima de 5 sobre 10. Á nota ponderada de ambas as probas sumarase a cualificación obtida pola asistencia, participación na clase e nas actividades organizadas pola Área de Dereito Financeiro e Tributario.

De non superar as dúas probas parciais coa nota mínima de 5 sobre 10, a materia entenderase non superada e a acta reflectirá unicamente a cualificación obtida pola asistencia, a participación activa nas clases e as actividades organizadas pola área de Dereito Financeiro. e Tributario.

Así mesmo, o alumnado que superase as dúas probas parciais de avaliación continua realizadas durante o cuadrimestre poderá presentarse aos exames de primeira e segunda oportunidade para elevar a súa nota.

-Alumnado con avaliación global: a súa cualificación estará composta polo 100% do exame final, sendo diferente á realizada polo alumnado de avaliación continua.

Todas as probas de avaliación serán realizadas a través da plataforma de teledocencia Moovi e/ou do Campus Remoto.

AVISO ESPECÍFICO PARA O ALUMNADO QUE ASISTA Á CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA:

No exame de Fin de Carreira, a nota final estará composta polo 100% da nota obtida na proba final.

O exame de Fin de Carreira realizarase na data, lugar e hora especificados no calendario oficial aprobado para o efecto pola Xunta de Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

PÉREZ ROYO, F. (DIRECTOR), GARCÍA BERRO, F., PERÉZ ROYO, I., ESCRIBANO, F., CUBERO TRUYO, A.,, **Curso de Derecho Tributario. Parte Especial**, 2025

MERINO JARA, I; LUCAS DURÁN, M.; CALVO VERGEZ, J.; FERNÁNDEZ AMOR, J.A.; GARCÍA CALVENTE, Y.; GARCÍA, **Derecho Tributario. Parte especial. Lecciones adaptadas al EEES**, 2025

MARTIN QUERALT, J, CASADO OLLERO, G, TEJERIZO LÓPEZ, LOZANO SERRANO, C, **Curso de Derecho financiero y tributario**, 2025

PÉREZ ROYO, F, **Curso de Derecho Tributario**, 2025

MERINO JARA, I, **Procedimientos tributarios**, 2022

RODRIGUEZ RODRIGUEZ, L, **Manual de procedimientos de gestión y recaudación**, El Consultor, 2022

HERRERA MOLINA, P, **Manual de Procedimientos tributarios**, Dykinson, 2021

AAVV, **Código Tributario**, 2025

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Administración tributaria electrónica/P07G095V01407

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito financeiro e tributario I: Institucións e fontes/P07G095V01204

Outros comentarios

Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispor dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro. A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio do poder públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, de 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía do sector público				
Materia	Economía do sector público			
Código	P07G095V01210			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	del Río Otero, Coral			
Profesorado	del Río Otero, Coral			
Correo-e	crio@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Economía do sector público é unha materia de 6 créditos, obrigatoria de 2º curso, na que se abordan os aspectos económicos, os fundamentos e as consecuencias da intervención das administracións públicas na economía dun país.			
	Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B5	Razoar criticamente
C10	Valorar o entorno económico e a dimensión económica do sector público
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D3	Sensibilizarse con temas medioambientais
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ao terminar a materia, o/a estudante será capaz de: 1. Identificar as principais cuestións das que se ocupa a economía do sector público. 2. Recoñecer que actividades realiza o sector público e como están organizadas. 3. Identificar e prever todas as consecuencias das actividades públicas. 4. Describir os principais motivos de discrepancia entre os economistas sobre as medidas que deben adoptar os Gobernos. 5. Analizar os diferentes puntos de vista sobre o papel económico do Estado. 6. Avaliar as distintas medidas posibles para conseguir os obxectivos da política governamental. 7. Sensibilizarse cos bens públicos co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e equitativa. 8. Comprometerse con temas de benestar social.	A1	B1	C10	D1
	A2	B2		D2
	A3	B3		D3
	A4	B4		D4
	A5	B5		D5

Contidos

Tema

Tema 1. Institucións, mercados e estado. O papel da intervención pública.	a) Introducción á Economía Pública b) Problemas de eficiencia e equidade no funcionamento dos mercados c) O porqué da intervención pública: "fallos de mercado" e "fallos do Estado". Revisamos os fundamentos da intervención pública nun sistema de economía de mercado cando este falla, para mellorar a eficiencia, a equidade na distribución da renda, e a estabilidade económica.
Tema 2. Organización e dimensión do Sector Público en España.	a) Introducción ao sector público español b) Delimitación do sector público, e marco xurídico c) O peso do sector público na economía Está dedicado a revisar a estrutura do sector público español e a súa dimensión
Tema 3. Análise do gasto público	a) Evolución do gasto público e teorías explicativas b) Efectos do gasto público sobre a eficiencia e a distribución c) Principais programas de gasto Estudamos os programas máis importantes do gasto público nos orzamentos xerais do estado (LPGE): os sanitarios, a educación, a seguridade social etc.
Tema 4. Análise dos ingresos públicos	a) Tendencias internacionais b) Os ingresos do sector público español c) Principais figuras tributarias e impositivas d) A facenda Pública federal Revisamos a contía e composición dos ingresos públicos: as tendencias internacionais, as figuras tributarias e a facenda pública federal.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	20	20	40
Estudo de casos	15	15	30
Resolución de problemas de forma autónoma	5	30	35
Foros de discusión	5	25	30
Instrucción programada	3	8	11
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	0	2	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Actividade docente na que a iniciativa parte do profesor na que se describe e explica o contido do programa
Estudo de casos	Actividade docente na que se profunda no contido do programa mediante situacións reais ou estilizadas que exemplifican o asunto e mostran contorna e consecuencias
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade formativa na que o alumno se enfronta a exercicios, modelos, exemplos, supostos, lecturas etc. nas que ha de resolver de forma autónoma o problema proposto utilizando a bibliografía achegada polo profesor
Foros de discusión	Propostas, achegas, críticas, discusións entre alumnos e profesor nas que se debaten temas de forma presencial ou telemática.
Instrucción programada	Metodoloxía ou técnica de aprendizaxe na que o obxectivo é «dirixir a aprendizaxe humana baixo condicións controladas» mediante tres elementos: (1) entrega a información en pequenas píulas, (2) ao ritmo propio do estudante e (3) proporciona retroalimentación inmediata, tanto positiva como negativa.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición

Estudo de casos	As actividades formativas na que se propón a atención personalizada serán, entre outros, o estudo de casos. Resolución de dúbidas do alumnado en relación con algún aspecto da materia (contidos, traballos ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou cuestións relacionadas coa disciplina, proporcionando orientación, apoio e motivación. no proceso de aprendizaxe. Esta actividade realizarase a distancia (a través do correo electrónico ou do campus virtual)
Resolución de problemas de forma autónoma	As actividades formativas nas que se propón a atención personalizada serán, entre outros, a resolución de problemas de forma autónoma. Resolución de dúbidas do alumnado en relación con algún aspecto da materia (contidos, traballos ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou cuestións relacionadas coa disciplina, proporcionando orientación, apoio e motivación. no proceso de aprendizaxe. Esta actividade realizarase a distancia (a través do correo electrónico ou do campus virtual)
Foros de discusión	As actividades formativas nas que se propón a atención personalizada son, entre outras, os foros de discusión. Resolución de dúbidas do alumnado en relación con algún aspecto da materia (contidos, traballos ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou cuestións relacionadas coa disciplina, proporcionando orientación, apoio e motivación. no proceso de aprendizaxe. Esta actividade realizarase a distancia (a través do correo electrónico ou do campus virtual)
Instrucción programada	As actividades formativas nas que se propón a atención personalizada son, entre outras, a instrucción programada a través de materiais docentes (que inclúe o resto do material docente facilitado ao alumnado que implique lectura de documentación científico técnica especializada e que non se poida reconducir á metodoloxía lección maxistral). Resolución de dúbidas do alumnado en relación con algún aspecto da materia (contidos, traballos ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou cuestións relacionadas coa disciplina, proporcionando orientación, apoio e motivación. no proceso de aprendizaxe. Esta actividade realizarase a distancia (a través do correo electrónico ou do campus virtual)

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Lección maxistral	Exame de preguntas obxectivas	0	A1	B1	C10	D1
	Estudo de casos		A2	B2		D2
	Exame de preguntas de desenvolvemento		A3	B3		D3
			A4	B4		D4
			A5	B5		D5
Estudo de casos	Exame de preguntas obxectivas	20	A1	B1	C10	D1
	Estudo de casos		A2	B2		D2
	Exame de preguntas de desenvolvemento		A3	B3		D3
			A4	B4		D4
			A5	B5		D5
Resolución de problemas de forma autónoma	Exame de preguntas obxectivas	20	A1	B1	C10	D1
	Estudo de casos		A2	B2		D2
	Exame de preguntas de desenvolvemento		A3	B3		D3
			A4	B4		D4
			A5	B5		D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame de contido parcial no que o alumno debe responder e desenvolver preguntas descritivas ou obxectivas, así como preguntas avaliativas e de opinión.	30	A1	B1	C10	D1
			A2	B2		D2
			A3	B3		D3
			A4	B4		D4
			A5	B5		D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame de contido parcial no que o alumno debe responder e desenvolver preguntas descritivas ou obxectivas, así como preguntas avaliativas e de opinión.	30	A1	B1	C10	D1
			A2	B2		D2
			A3	B3		D3
			A4	B4		D4
			A5	B5		D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

□ A información sobre as actividades avaliativas está dispoñible no espazo da materia no campus virtual, baixo a etiqueta □Avaliación□ de cada tema.

□ O alumnado terá opción a presentarse á convocatoria extraordinaria (segunda convocatoria) a partir da adaptación que destas actividades realice o docente e cuxo contido será colgado da plataforma. O exame de Segunda Oportunidade podería consistir nunha proba que puntúa o 100 % da nota.

□ Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispoñer dunha FOTOGRAFÍA actualizada* do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro.

(*) A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio dos poderes públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, do 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos

mesmos.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Albi, E; González Páramo, JM; Zubiri, I, **Economía pública I, II**, VVEE, Ariel, 2007

Stiglitz, J; Rosengard, JK, **La economía del sector público**, 4ª, Antoni Bosch, 2016

Stiglitz, J; Walsh, I., **Microeconomía**, Ariel, 2009

VVAA, **The economy**, <https://www.core-econ.org/>, 2021

Mochón, F, **Economía: teoría y política**, 6ª, S.A. MCGRAW-HILL / INTERAMERICANA DE ESPAÑA, 2009

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Economía pública/P07G095V01103

Outros comentarios

Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispor dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro.

A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio do poder públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, de 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Máis información: <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Métodos cualitativos de investigación social				
Materia	Métodos cualitativos de investigación social			
Código	P07G095V01301			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Torres Outón, Sara María			
Profesorado	Torres Outón, Sara María			
Correo-e	saratorres@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Aproximación ao proceso de investigación. Elaboración do apartado de metodoloxía conforme criterios científicos. Farase especial fincapé nas posibilidades da metodoloxía cualitativa, tanto na súa aplicación como análise.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B5	Razoar criticamente
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
B10	Deseñar e xestionar proxectos
C13	Aplicar os métodos e as técnicas de investigación e política social e operar con métodos de investigación cuantitativos e cualitativos
C14	Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) aplicables á xestión pública
C15	Identificar as consecuencias que a toma de decisións e os actos dos servidores públicos teñen sobre as persoas e a sociedade. Particularmente, na solución de problemas éticos e moráis, dentro da área da xestión e administración pública.
C16	Desenvolver habilidades para a resolución de problemas institucionais complexos
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Propoñer a metodoloxía mais adecuada (cualitativa, cuantitativa ou mixta) segundo a natureza e obxecto da investigación.	A1	B1	C13	D1
	A2	B5	C14	D2
	A3	B6	C15	D4
	A4	B10	C16	D5
	A5			

2. Analizar e interpretar correctamente a información recollida mediante técnicas cualitativas	A1	B1	C13	D1
	A2	B3	C14	D2
	A3	B5	C15	D4
	A4	B6	C16	D5
	A5			D6
3. Redactar e defender a proposta metodolóxica dun traballo de investigación que inclúa metodoloxía cualitativa	A1	B1	C13	D2
	A2	B5	C14	D4
	A3	B6	C15	D5
	A4	B10	C16	
	A5			

Contidos

Tema	
1. Pluralidade metodolóxica e niveis de investigación.	Ontoloxía, epistemoloxía e metodoloxía da Ciencia. A pluralidade metodolóxica.
2. O proceso de investigación: deseños metodolóxicos e proxectos de investigación.	A formulación e a operacionalización do problema. Deseños e estratexias
3. As prácticas cualitativas de investigación: emprego, análise, e reflexión, sobre a produción de información para a toma de decisións.	Ferramentas de investigación cualitativa (a observación, selección documental, entrevista, técnicas grupais). Aplicación, análise e presentación de resultados.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	13	28	41
Aprendizaxe baseado en proxectos	2	25	27
Estudo de casos	1	25	26
Metodoloxías baseadas en investigación	1	25	26
Exame de preguntas obxectivas	2	28	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos teóricos da materia obxecto de estudo.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Realización de actividades que permiten a cooperación de varias materias e enfrontan aos alumnos/as, traballando en equipo, a problemas abertos. Permiten adestrar, entre outras, as capacidades de aprendizaxe en cooperación, de liderado, de organización, de comunicación e de fortalecemento das relacións persoais.
Estudo de casos	Selección dun caso acorde ás preferencias individuais de cada estudante. Desenvolvemento metodolóxico dunha proposta de estudo.
Metodoloxías baseadas en investigación	Traballo colaborativo a través da toma de información dá contorna. Presentación de resultados.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	O estudiantado recibirá indicacións nas clases e na plataforma MOOVI sobre a materia obxecto de estudo, así como recomendacións sobre documentación de interese (lectura e/ou audiovisuais) que responda á material complementario ofrecido polo profesorado ou en resposta ás demandas formuladas, individual ou colectivamente, polo estudiantado) HORARIO E PROCEDEMENTO DE TITORÍAS PUBLICADO EN MOOVI (aplicable a todas as metodoloxías/probas)
Metodoloxías baseadas en investigación	O estudiantado recibirá indicacións nas clases e na plataforma MOOVI sobre a materia obxecto de estudo, así como recomendacións sobre documentación de interese (lectura e/ou audiovisuais) que responda á material complementario ofrecido polo profesorado ou en resposta ás demandas formuladas, individual ou colectivamente, polo estudiantado) HORARIO E PROCEDEMENTO DE TITORÍAS PUBLICADO EN MOOVI (aplicable a todas as metodoloxías/probas)
Aprendizaxe baseado en proxectos	O estudiantado recibirá indicacións nas clases e na plataforma MOOVI sobre a materia obxecto de estudo, así como recomendacións sobre documentación de interese (lectura e/ou audiovisuais) que responda á material complementario ofrecido polo profesorado ou en resposta ás demandas formuladas, individual ou colectivamente, polo estudiantado) HORARIO E PROCEDEMENTO DE TITORÍAS PUBLICADO EN MOOVI (aplicable a todas as metodoloxías/probas)

Avaliación

Descrición		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Aprendizaxe baseado en proxectos	O resultado final é froito do compromiso co proxecto e desenvolvemento dun traballo individual previamente protocolizado e acordado polo grupo.	20	A1	B1	C14	D1
			A2	B3	C15	D2
			A3	B6	C16	D4
			A4			D5
			A5			
Estudo de casos	Idoneidade e viabilidade do caso (proposta de traballo de investigación): coherencia, calidade e redacción. Aplicación das normas APA seguindo as indicacións do Persoal de Biblioteca que colabora nesta actividade	20	A1	B10	C13	D1
			A2			D5
			A3			
			A4			
			A5			
Metodoloxías baseadas en investigación	Trabaja colaborativo a través de una toma de información da contorna. Presentación de resultados.	20	A1	B1	C13	D1
			A2	B6	C14	D2
			A3		C16	D4
			A4			D5
			A5			D6
Exame de preguntas obxectivas	Preguntas tipo test de elección múltiples e preguntas curtas sobre contidos teóricos e de aplicación do coñecemento.	40	A1	B1	C13	D1
			A2	B3	C14	D2
			A3	B5	C15	D4
			A4	B6	C16	D5
			A5	B10		D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN CONTINUA E AVALIACIÓN GLOBAL

A priori enténdese que todo o estudantado segue a avaliación continua, cuxo compromiso se adquire coa participación nas actividades de avaliación. Aquela persoa que desexe presentarse a unha única proba na data oficial (avaliación GLOBAL) debe comunicalo segundo indica a normativa durante o primeiro mes desde que comeza o curso. A avaliación GLOBAL constará dunha proba final xeral coa que é posible medir tódalas competencias, por iso a proba será diferente á do alumnado de avaliación continua.

A cualificación final do estudantado de avaliación continua será a media das cualificacións obtidas nas actividades realizadas nos grupos reducidos (60% da nota final) e no exame final. Para calcular a nota media é obrigatorio acadar unha puntuación mínima de 4 puntos nas actividades dos grupos reducidos e no exame. Se nalguna destas partes non se chega aos 4 puntos, a nota que constará na avaliación será suspenso coa nota numérica que corresponda unha vez obtida a media entre ambas as partes, excepto no caso de ser superior a 5, no que se outorgará unha puntuación de 4,9.

A persoa que non se presente ó exame constará como Non Presentado, aínda que entregase actividades de avaliación continua.

Respecto ás actividades realizadas en avaliación continua distribúense da seguinte maneira:

- **APRENDIZAXE BASEADO EN PROXECTOS** (20%): proxecto de innovación docente . Coas aportacións individuais se elaborará un informe grupal, reflectivo e crítico.
- Estudo de caso (20%): consta dunha ficha de traballo de investigación a modo de proposta de TFG. Contarase coa **colaboración do persoal de biblioteca**.
- **MÉTODO DE INVESTIGACIÓN** (20%): consiste en realizar unha actividade grupal que require un traballo previo individual de indagación e traballo de campo.

A asistencia ás clases, así como a actitude, disposición e participación nelas teranse en conta de maneira positiva para a cualificación e matrícula de honor.

CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA

Durante o mesmo curso académico, manteranse as notas das probas superadas na primeira convocatoria (ordinaria) para a segunda convocatoria (extraordinaria). Poderanse entregar probas non realizadas ou suspendidas, excepto aquelas que se realizaron na aula e non sexa posible recuperar a puntuación relativa á participación e asistencia.

USO RESPONSABLE DE INTELIXENCIA ARTIFICIAL (IA)

O uso de ferramentas de IA está permitido nesta materia sempre que se realice de forma ética, responsable e transparente. Para iso, o alumno/a para deberá:

- Utilizar a IA como apoio para a aprendizaxe, non como substituto do pensamento crítico nin do traballo persoal.
- Revisar criticamente todas as actividades antes da súa realización ou entrega xa que o responsable último da tarefa ou actividade é, en todo caso, o alumno/a.
- Citar adecuadamente calquera contido xerado con IA, incluíndo prompts utilizados e respostas obtidas, seguindo o modelo de citación APA 7ª edición.
- Evitar o uso de IA para realizar tarefas que deban reflectir competencias persoais (exames, reflexións individuais ou traballos prácticos avaliativos, etc.), salvo indicación expresa do profesorado.
- Lembrar que a utilización indebida da IA poderá ser considerada unha forma de fraude académica ou conduta académica deshonestas, e será tratada conforme á normativa vixente na UVigo en materia disciplinaria.

A seguir, inclúese un exemplo de citación de prompts e respostas en formato APA (7.ª edición).

Para citar contido xerado por IA, recoméndase o seguinte criterio:

- Na lista de referencias: OpenAI. (2025). Resposta xerada por IA a partir do prompt: [Explica a teoría da aprendizaxe significativa de Ausubel] [IA xenerativa]. ChatGPT. <https://chat.openai.com/>
- No texto: (OpenAI, 2025). Tamén podes incluír o prompt nun apéndice ou nota ao pé se é relevante para a comprensión do traballo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Callejo Gallego, Javier (coord.), Val Cid, Consuelo; Gutiérrez Bito, Jesús; Viedma Rojas, Antonio, **Introducción a las técnicas de investigación social**, 1º, Editorial universidad Ramón Areces, 2010

Callejo Callejo, Javier y Viedma Rojas, Antonio, **Proyectos y estrategias de Investigación Social: la perspectiva de la intervención**, 1º, McGraw-Hill, 2010

Bibliografía Complementaria

Hernández-Sampieri, Roberto e Mendoza Torres, Christina Paulina, **Metodología de la investigación. Las rutas cuantitativa, cualitativa y mixta**, 1º, McGrawHill education, 2018

Ispizua, Marian y Lavia, Cristina, **La investigación como proceso. Planificación y desarrollo**, 1º, Dextra, 2016

Taylor, S.J. y Bogdan, R., **Introducción a los métodos cualitativos de investigación**, Paidós Básica, 2009

Bautista, Nelly Patricia, **Proceso de la investigación cualitativa. Epistemología, metodología y aplicaciones**, 1º, Manual Moderno, 2011

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito orzamentario				
Materia	Dereito orzamentario			
Código	P07G095V01302			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	Rodríguez Losada, Soraya			
Profesorado	Mosquera Pena, Juan Antonio Rodríguez Losada, Soraya			
Correo-e	soraya.losada@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A asignatura Dereito Orzamentario pertence á área do Dereito Financeiro e Tributario, e é unha continuación das asignaturas Dereito Financeiro e Tributario I e Dereito Financeiro e tributario II. Se estas últimas materias se encargaban da parte do ingreso, o Dereito orzamentario poñerá o acento na parte do gasto público. Preténdese ofrecer ao alumnado unha visión, o máis completa posible, da disciplina xurídica dos procedementos a través dos cales se desenvolve a actividade financeira pública. É dicir, trátase de abordar, dende unha perspectiva xurídica, o estudo da normativa reguladora da actividade consistente na realización do gasto público, e en especial todo o referido ao orzamento, dende a súa aprobación ata a súa execución, modificación e control.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B5	Razoar criticamente
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
B9	Xenerar novas ideas relacionadas coa dirección e xestión pública
C5	Describir a estrutura, a organización e o funcionamento das Administracións Públicas multinivel, analizando a súa relación coa cidadanía
C8	Identificar, interpretar, planificar e xestionar os recursos económico-financeiros das Administracións Públicas
C9	Identificar e aplicar o marco normativo da actividade que realizan as Administracións Públicas
C14	Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) aplicables á xestión pública
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D3	Sensibilizarse con temas medioambientais
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Ao terminar a materia, o/a estudante será quen de:

1. Identificar os conceptos básicos do Dereito orzamentario.
2. Recoñecer as relacións financeiras nos distintos niveis de goberno, profundizando no estudo dos recursos propios, compartidos e fondos participativos.
3. Interpretar e aplicar as normas orzamentarias dos distintos entes territoriais.
4. Distinguir o concepto e sentido xurídico dos distintos principios orzamentarios regulados no ordenamento español.
5. Identificar o concepto, natureza, contido, estrutura e efectos do orzamento dende unha perspectiva xurídica.
6. Recoñecer as distintas fases do ciclo orzamentario e as súas particularidades a nivel estatal, autonómico e local.
7. Executar un orzamento e aplicar as modificacións orzamentarias cando corresponda
8. Evaluar as necesidades de coordinación orzamentaria que presenta un marco de integración supranacional para Estados altamente descentralizados como España

A1	B1	C5	D1
A2	B4	C8	D2
A3	B5	C9	D3
A4	B6	C14	D5
A5	B9		D6

Contidos

Tema

PRIMEIRA PARTE: TEORÍA XURÍDICA DO GASTO PÚBLICO: O ORZAMENTO.	1. O Dereito orzamentario e o Dereito do gasto público. 2. As fontes do ordenamento orzamentario. 3. Técnicas de orzamentación. 4. O orzamento do Estado: concepto, natureza e estrutura. 5. Efectos do orzamento respecto dos ingresos e dos gastos públicos. 6. O réxime xurídico dos dereitos de natureza pública. 7. O orzamento e as obrigas pecuniarias: fontes das obrigas e fonte do gasto. Esixibilidade das obrigas e prescripción. 8. Os principios orzamentarios.
SEGUNDA PARTE: O CICLO ORZAMENTARIO	1. Elaboración, aprobación, prórroga e modificación do orzamento. 2. Execución do orzamento.
TERCEIRA PARTE: CONTROL DA ACTIVIDADE FINANCEIRA	1. Control administrativo ou interno. A Intervención Xeral da Administración do Estado. 2. Control externo: o Tribunal de Contas. 3. Control parlamentario. 4. Ilícitos e responsabilidades en materia orzamentaria e de gasto público
CUARTA PARTE: OS ORZAMENTOS DAS FACENDAS TERRITORIAIS E INSTITUCIONAIS	1. Os orzamentos das Comunidades Autónomas. 2. Os orzamentos das Facendas Locais. 3. O réxime orzamentario da Administración institucional.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	13	27
Instrucción programada	16	30	46
Resolución de problemas	4	10	14
Resolución de problemas de forma autónoma	2	9	11
Foros de discusión	2	4	6
Estudo de casos	4	15	19
Exame de preguntas obxectivas	2	10	12
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	12	14
Observación sistemática	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte da/do docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudantado. As pílulas e as clases por videoconferencia intégranse nesta metodoloxía.
Instrucción programada	Material docente facilitado ao alumnado que implique lectura de documentación científico-técnica especializada e que non se poida reconducir á metodoloxía lección maxistral.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa disciplina. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado sitúase no centro da aprendizaxe, sendo capaz de resolver de forma autónoma certos problemas ou retos. O profesorado apoia ao alumnado no camiño á solución, a modo de guía ou supervisor.

Foros de discusión	Espazos para discusións académicas que contribúen ao desenvolvemento do pensamento crítico estratéxico a partir do diálogo. A/o docente facilita, aconsella e guía ao alumnado para que saiba relacionar as fontes de información apropiadas.
Estudo de casos	Método a través do cal o alumnado aprende a aplicar os textos xurídicos adecuados para resolver determinados problemas prácticos. O alumnado deberá elixir as normas correctas e interpretarlas adecuadamente, para cada situación creta. Con isto conséguese despertar o interese sobre a materia amosando a súa importancia práctica, ademais de desenvolver a comprensión dos textos xurídicos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado poderá; resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe
Instrucción programada	O alumnado poderá; resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe
Resolución de problemas	O alumnado poderá; resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado poderá; resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe
Foros de discusión	O alumnado poderá; resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe
Estudo de casos	O alumnado poderá; resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas obxectivas	Proba parcial de respostas curtas realizadas polo alumnado de avaliación continua, que consta de dúas partes: unha práctica (na que se resolverán un ou varios casos prácticos) e unha teórica (na que se formularán distintas preguntas sobre o temario da materia).	40	A1 B1 C5 D1 A2 B4 C8 D2 A3 B6 C9 D5 A4 D6 A5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba parcial que consta de dúas partes: unha práctica (na que se resolverán un ou varios casos prácticos) e unha teórica (na que se formularán distintas preguntas sobre o temario da materia)	40	A1 B1 C5 D1 A2 B4 C8 D2 A3 B6 C9 D5 A4 D6 A5
Observación sistemática	O profesorado, a través das diferentes actividades que propoña ao alumnado que se someta a avaliación continua (casos prácticos, exposición oral dun tema, presentación escrita dun traballo, ApS, tarefa colaborativa na aula, etc.), valorará a participación activa e calidade das intervencións deste tanto nas clases maxistras como, sobre todo, nas clases prácticas. A participación activa e de calidade do alumnado que se somete a avaliación continua representará o 20% da súa cualificación final. Tamén se terá en conta a participación dos estudantes nas actividades organizadas pola área de Dereito Financeiro e Tributario.	20	A1 B1 C5 D1 A2 B4 C8 D2 A3 B6 C9 D5 A4 D6 A5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O temario que figura no apartado de contidos constitúe unha versión resumida das leccións que serán obxecto de exame.

Oportunamente, a comezo do curso académico, proporcionaráselle ao alumnado un temario máis detallado cos epígrafes que conforman cada lección.

1.- Segundo se establece no Regulamento de Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (aprobado polo Claustro da Universidade de Vigo o 18 de abril de 2023), o/a alumno/a deberá manifestar a súa intención de non acollerse ao sistema de avaliación continua conforme ao procedemento e na data establecidos polos órganos competentes do Centro. No caso de que o Centro non determine unha data concreta, indicaráo o profesorado o primeiro día de clase.

2.- O/a alumno/a que se acolla ao sistema de avaliación continua será avaliado conforme aos seguintes criterios:

1ª) Primeira proba parcial, que se realizará a metade do cuadrimestre (40%), 2ª) Segunda proba parcial, que se realizará ao final do cuadrimestre (40%), 3ª) Asistencia regular, participación activa na clase e actividades organizadas pola Área de Dereito Financeiro e Tributario (20%). Aos efectos de poder realizar esta última avaliación controlárase a asistencia a clase.

Son obrigatorias as dúas probas parciais escritas, ambas realizadas durante o período lectivo. Cada unha destas dúas probas parciais é liberadora sempre que o alumno acade unha nota mínima de 5 sobre 10, polo que superadas ambas as dúas probas non estará obrigado a realizar o exame ou proba final como requisito para superar a materia, pero isto sempre que a puntuación acadada nestas probas (80% do valor total da calificación final) sumada á conseguida no restante 20% da calificación final lle permita aprobar a asignatura. Se só supera unha das dúas probas, a nota obtida mantense tanto na primeira como na segunda oportunidade. O alumno/a deberá presentarse ao exame da materia non superada.

3.- Os/as alumnos/as de avaliación global: a súa cualificación estará integrada polo 60% da cualificación obtida no exame

teórico e o 40% da cualificación obtida no exame práctico, realizados a través da plataforma de teledocencia Moovi e o Campus Remoto, sendo ambos diferentes aos que realicen os alumnos/as de avaliación continua, no que se avaliarán todas as competencias.

4.- A proba final de avaliación realizarase na data, lugar e hora especificados no calendario oficial aprobado a tal efecto pola Xunta de Facultade para o curso académico 2025/2026.

A nota do exame final será a suma das notas obtidas segundo os criterios e porcentaxes anteriormente establecidos:

-Os alumnos/as que sigan a avaliación continua terán que superar as probas parciais cunha nota mínima de 5 sobre 10, e en caso contrario deberán examinarse na primeira ou segunda oportunidade da materia non superada, e na/s parte/s non superada/s. Deberá acadarse a nota mínima de 5 sobre 10. Á nota ponderada de ambas as probas sumarase a cualificación obtida pola asistencia, participación na clase e nas actividades organizadas pola Área de Dereito Financeiro e Tributario.

De non superar as dúas probas parciais coa nota mínima de 5 sobre 10, a materia entenderase non superada e a acta reflectirá unicamente a cualificación obtida pola asistencia, a participación activa nas clases e as actividades organizadas pola área de Dereito Financeiro e Tributario.

Así mesmo, o alumnado que superase as dúas probas parciais de avaliación continua realizadas durante o cuadrimestre poderá presentarse aos exames de primeira e segunda oportunidade para elevar a súa nota.

-Alumnado con avaliación global: a súa cualificación estará composta polo 100% do exame final, sendo diferente á realizada polo alumnado de avaliación continua.

ADVERTENCIA ESPECÍFICA PARA OS/AS ALUMNOS/AS QUE CONCURRAN Á CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA

No exame de Fin de Carreira a nota final estará integrada polo 60% da cualificación obtida no exame teórico e o 40% da cualificación obtida no exame práctico.

O exame de Fin de Carreira realizarase na data, lugar e hora especificados no calendario oficial aprobado a tal efecto pola Xunta de Facultade.

INFORMACIÓN ADICIONAL

1. A información sobre as actividades avaliativas está dispoñible no espazo da materia no campus virtual, baixo a etiqueta "Avaliación" de cada tema.

2. O alumnado terá opción a presentarse á convocatoria extraordinaria (segunda convocatoria) a partir da adaptación que destas actividades realice o docente e cuxo contido será colgado da plataforma.

3. Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispoñer dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do 30

de setembro.

A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na asignatura. A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1.e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio dos poderes públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, do 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario. O acceso á imaxe e aos datos do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Pascual García, José; RODRÍGUEZ CASTAÑO, ANTONIO R, **Régimen Jurídico del Gasto Público. Presupuestación, ejecución y control**, BOE, 2020

PEREZ ROYO, F, **Derecho Financiero y Tributario**, Civitas, 2025

Thomson-Aranzadi, Tecnos, McGraw-Hill, Civitas etc.,, **Textos legales de la parte general del Derecho Financiero y Tributario**, 2025

Medrano Perales, Mónica (dir), **Manual Didáctico de los Presupuestos Generales del Estado**, IEF, 2023

Bibliografía Complementaria

Martín Queralt, Lozano Serrano, Tejerizo López, Casado Ollero, **Curso de Derecho Financiero y Tributario**, Tecnos, 2025

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Administración tributaria electrónica/P07G095V01407

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito financeiro e tributario I: Institucións e fontes/P07G095V01204

Dereito financeiro e tributario II: Xestión tributaria e sistema fiscal/P07G095V01209

Outros comentarios

Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispor dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro.

A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1.e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio do poder públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, de 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Máis información: <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Contabilidade financeira				
Materia	Contabilidade financeira			
Código	P07G095V01303			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Vila Biglieri, Jorge Eduardo			
Profesorado	Vila Biglieri, Jorge Eduardo			
Correo-e	biglieri@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O principal obxectivo da contabilidade financeira neste primeiro curso é iniciar o estudantado nos aspectos xerais da linguaxe contable, de maneira que coñeza os trazos habituais das anotacións de maior relevancia, coa finalidade de elaborar e comprender estados informativos que sinteticen o proceso contable.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B5	Razoar criticamente
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
C8	Identificar, interpretar, planificar e xestionar os recursos económico-financeiros das Administracións Públicas
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D3	Sensibilizarse con temas medioambientais
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Recoñecer os fundamentos básicos e metodolóxicos para o deseño e organización do sistema contable.	A1 B1 C8 D1
	A2 B2 D3
	A3 B3 D4
	A4 B5 D5
	A5 B6 D6
Aplicar das normas de recoñecemento e valorar os feitos contables	A1 B1 C8 D1
	A2 B2 D3
	A3 B3 D4
	A4 B5 D5
	A5 B6 D6
Operar de maneira correcta con información útil para a toma de decisións por usuarios internos e externos da contabilidade	A1 B1 C8 D1
	A2 B2 D3
	A3 B3 D4
	A4 B5 D5
	A5 B6 D6

Contidos	
Tema	
1. A información económica da empresa	1.1. A actividade económica e a necesidade de información 1.2. Os usuarios da información contable 1.3. Concepto e división da contabilidade 1.4. Características e requisitos da información contable
2. A teoría do patrimonio	2.1. A riqueza ou o patrimonio da empresa: os elementos patrimoniais 2.2. A identidade contable: activo e pasivo 2.3. As masas patrimoniais: criterios de agregación 2.4. Análise do activo ou capital económico e do patrimonio neto e pasivo ou capital financeiro. 2.5. O balance de situación: expresión do equilibrio patrimonial
3. O método contable	3.1. O método contable: estrutura e obxectivos 3.2. A dinámica empresarial: feitos económicos e feitos contables 3.3. O principio da dualidade 3.4. Tipos de feitos contables permutativos, modificativos e mixtos 3.5. Cambios no neto patrimonial: o resultado contable
4. Teoría contable del patrimonio en su consideración dinámica	4.1. A conta como instrumento de representación contable: estrutura, terminoloxía e diferentes criterios de clasificación 4.2. Teorías do funcionamento das contas 4.3. Soporte material da información contable: os libros de contabilidade 4.4. Introducción á operatoria contable: rexistro dos feitos contables
5. O ciclo contable	5.1. Exercicio económico e ciclo contable: fases 5.2. Fase de apertura 5.3. Fase de desenvolvemento 5.4. Fase de conclusión
6. A regulación contable. O Plan xeral de contabilidade: estrutura e marco conceptual	6.1. A normativa contable no Código de Comercio 6.2. O Plan xeral de contabilidade e outras leis que regulan as prácticas contables 6.3. As Normas internacionais de contabilidade e o novo Plan xeral de contabilidade 6.4. O marco conceptual da contabilidade

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	38.5	52.5
Instrucción programada	65.5	0	65.5
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	28	0	28
Exame oral	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Utilizarase o modelo de «lección maxistral» sobre todo nas clases teóricas, dado que este modelo ofrécelle a posibilidade ao profesorado de incidir no máis importante de cada tema, dominar o tempo de exposición e presentar unha determinada forma de traballar e estudar a materia. Competencias que debe adquirir o estudantado: coñecer como se desenvolve un proceso contable.
Instrucción programada	Consiste na presentación dunha materia dividida en varias unidades didácticas, de menor tamaño, con cuestións ao finalizar cada unidade didáctica co fin de afianzar o coñecemento adquirido. Estas actividades pódense realizar de xeito presencial ou virtual.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Instrucción programada	Control titorial na resolución de exercicios prácticos e de traballos en equipo.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). O alumnado selecciona unha resposta entre un número limitado de posibilidades	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B5 B6	C8	D1 D3 D4 D5 D6
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumnado debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesorado.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B5 B6	C8	D1 D3 D4 D5 D6
Exame oral	Preguntas cortas a realizar na clase.	20	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B5 B6	C8	D1 D3 D4 D5 D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación nas convocatorias ORDINARIA e EXTRAORDINARIA consta de dúas alternativas:

1. AVALIACIÓN CONTINUA: Son probas de avaliación continua que requiren a presenza do alumno na aula. É necesaria unha puntuación de 5 sobre 10 en cada parte para superar a materia. Todos os alumnos serán considerados en AVALIACIÓN CONTINUA salvo que soliciten a AVALIACIÓN GLOBAL entre o 11 de setembro e o 11 de outubro.

2. AVALIACIÓN GLOBAL: resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuadrimestre, sobre o coñecemento de todos os contidos da materia, habilidades prácticas e adaptación a novas situacións.

No caso de non realizar a AVALIACIÓN GLOBAL, a nota que constará na acta será a suma das probas de avaliación continua realizadas.

As datas e horarios das probas de avaliación das distintas convocatorias son os especificados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2022-2023, presente na páxina web.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Plan General de Contabilidad R.D. 1514/2007, de 16 de Noviembre., BOE de 20 de Noviembre de 2007,

Enriqueta Gallego Díez y Mateo Vara y Vara., **Manual Práctico de Contabilidad Financiera**, Pirámide,

Antonio Socías Salvá, Patricia Horrach Roselló y otros., **Contabilidad Financiera**, Pirámide,

Francisco López-Corrales, Jaime Del Olmo Casallerrey y Mercedes Mareque Alvarez-Santullano, **La Reforma del PGC 2021**, Garceta,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Contabilidade pública/P07G095V01310

Outros comentarios

As modalidades presencial e semipresencial do grado comparten un mesmo plan de estudos.

Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispor dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro.

A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio do poder públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, de 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Máis información: <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xestión de proxectos institucionais				
Materia	Xestión de proxectos institucionais			
Código	P07G095V01304			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Cerviño Rodríguez, Rodrigo			
Profesorado	Cerviño Rodríguez, Rodrigo			
Correo-e	rodrigocervinho@yahoo.es			
Web				
Descrición xeral	Proporcionar ao alumnado os coñecementos, actitudes e habilidades para poder actuar como axente dinamizador e de desenvolvemento para a mellora competitiva das organizacións públicas e privadas nun marco globalizado para que contribúa a un desenvolvemento local sustentable e que posibilita a creación de riqueza, en xeral, e a mellora das condicións de vida e de traballo. Materia do programa English Friendly: Os/as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B8	Ter iniciativa e espírito emprendedor
B10	Deseñar e xestionar proxectos
C6	Aplicar os coñecementos relacionados coa planificación e a xestión administrativa para unha óptima gobernanza
C7	Deseñar e implementar ferramentas de xestión dos recursos humanos nas organizacións
C11	Planificar, implantar, avaliar e analizar políticas públicas
C16	Desenvolver habilidades para a resolución de problemas institucionais complexos
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua extranxeira
D3	Sensibilizarse con temas medioambientais
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

1. Describir os procesos que levan a cabo na xestión dun proxecto institucional.	A1	B1	C6	D2
2. Identificar e utilizar fontes de información primarias e secundarias que permitan xustificar o desenvolvemento dun proxecto.	A2	B3	C7	D3
3. Planificar o proceso básico dun proxecto para garantir a súa eficacia e eficiencia	A3	B4	C11	D4
4. Desenvolver estratexias para a organización e control de proxectos institucionais.	A4	B8	C16	D5
5. Comprometerse con temas ambientais, de igualdade, de vocación servizo público no desenvolvemento de proxectos institucionais	A5	B10		D6
6. Coñecer e manexar aspectos básicos da xestión de proxectos mediante o uso de software libre		B10		D4

Contidos

Tema	
1. Introducción á xestión de proxectos	1.1 Introducción á xestión de proxectos
2. Xestión de proxectos	2.1 Análise 2.2 Diagnóstico 2.3 Deseño de estratexias 2.4 Implantación 2.5 Control
3. Manexo básico software libre na xestión de proxectos	3.1 Introducción ao Project Libre

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	31	45
Traballo tutelado	11	60	71
Presentación	1	0	1
Aprendizaxe colaborativa	1	0	1
Resolución de problemas	1	31	32

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e directrices do proxecto a desenvolver. Farase de forma presencial, a través da plataforma Moovi e/ou a través do Campus Remoto.
Traballo tutelado	O alumnado desenvolverá un proxecto baixo as directrices e supervisión dos profesores
Presentación	O estudante realizará unha presentación final do traballo desenvolvido.
Aprendizaxe colaborativa	O estudante compartirá en clase as súas experiencias sobre as diferentes fases na elaboración do traballo.
Resolución de problemas	O estudante resolverá os problemas que irán xurdindo na elaboración do traballo tutelado

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atención ao alumnado en horario de titorías, de forma individual ou en grupos pequenos, para atender as súas necesidades e consultas relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta atención prestarase tamén a través da plataforma virtual e, en casos puntuais, a través do correo electrónico.
Traballo tutelado	Atención personalizada ao alumnado en horario de titorías para a resolución de dúbidas que se expoñan.
Resolución de problemas	Atención personalizada ao alumnado en horario de titorías para a resolución de dúbidas que se expoñan.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral	Valorarase a asistencia a clase e a súa participación activa	20	A1 B1 D2 A2 B3 D4 A3 B4 A4 B8 A5 B10

Traballo tutelado	Desenvolvemento dun proxecto de forma grupal e/ou individual. A súa entrega realizarase a través da plataforma *Moovi no prazo estipulado polo centro para cada convocatoria. Este traballo consta dos seguintes entregables avaliados: -Análise previa: 10% -Desenvolvemento do proxecto: 30%	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B3 B4 B8 B10	C6 C7 C11 C16	D2 D3 D4 D5 D6
Presentación	Valorarase a presentación na aula do proxecto desenvolvido.	5	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B3 B4 B8 B10	C6 C7 C11 C16	D2 D3 D4 D5 D6
Aprendizaxe colaborativa	Avaliación continua na aula da capacidade de traballo en equipo do alumno	5	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B3 B4 B8 B10	C6 C7 C11 C16	D2 D3 D4 D5 D6
Resolución de problemas	Resolución dos diferentes problemas que vaian xurdindo no desenvolvemento do proxecto de forma grupal e/ou individual. A súa entrega realizarase a través da plataforma virtual no prazo estipulado polo centro para cada convocatoria.	30	A1 A2 A3 A4	B1 B3 B8 B10	C6 C7 C11 C16	D2 D3 D4 D5 D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación continua. Está establecida nos epígrafes anteriores. Avaliación global. Avaliarase o traballo tutelado.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Project Management Institute, **Guía de los fundamentos de la dirección de proyectos : (guía del PMBOK)**, Project Management Institute, 2021

Bibliografía Complementaria

Serer Figueroa, M, **Gestión integrada de proyectos**, Ediciones UPC, 2010

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Avaliación de políticas e servizos públicos				
Materia	Avaliación de políticas e servizos públicos			
Código	P07G095V01305			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Fernández González, Raquel			
Profesorado	Fernández González, Raquel			
Correo-e	raquelf@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia o estudante dispoñerá de criterios e métodos para comparar os beneficios e custos dunha política ou proxecto de investimento público coa finalidade de saber se a intervención é socialmente desexable.			
	Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o alumnado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
B10	Deseñar e xestionar proxectos
C5	Describir a estrutura, a organización e o funcionamento das Administracións Públicas multinivel, analizando a súa relación coa cidadanía
C10	Valorar o entorno económico e a dimensión económica do sector público
C11	Planificar, implantar, avaliar e analizar políticas públicas
C13	Aplicar os métodos e as técnicas de investigación e política social e operar con métodos de investigación cuantitativos e cualitativos
C16	Desenvolver habilidades para a resolución de problemas institucionais complexos
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D3	Sensibilizarse con temas medioambientais
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Recoñecer a metodoloxía que a Comisión Europea recomenda para a avaliación de proxectos.	A1	B1	C5	D1
	A2	B2	C10	D2
	A3	B4	C11	D3
	A4	B6	C13	D4
	A5	B10	C16	D6
Aplicar as técnicas e ferramentas do análise custo-beneficio.	A1	B1	C5	D1
	A2	B2	C10	D2
	A3	B4	C11	D3
	A4	B6	C13	D4
	A5	B10	C16	D6
Preparar informes e análises relacionados coa avaliación de políticas e servizos públicos	A1	B1	C5	D1
	A2	B2	C10	D2
	A3	B4	C11	D3
	A4	B6	C13	D4
	A5	B10	C16	D6
Avaliar políticas e servizos públicos reais.	A1	B1	C5	D1
	A2	B2	C10	D2
	A3	B4	C11	D3
	A4	B6	C13	D4
	A5	B10	C16	D6
Comprometerse con temas ambientais.	A1	B1	C5	D1
	A2	B2	C10	D2
	A3	B4	C11	D3
	A4	B6	C13	D4
	A5	B10	C16	D6
Concienciarse coa repercusión dos proxectos públicos sobre o benestar social	A1	B1	C5	D1
	A2	B2	C10	D2
	A3	B4	C11	D3
	A4	B6	C13	D4
	A5	B10	C16	D6

Contidos

Tema

Fundamentos teóricos do análise custo-beneficio	Criterios de decisión Análise financeira e análise custo-beneficio Etapas do análise custo-beneficio
Definición de política e servizo público: Identificación, valoración e comparación de custos e beneficios. Valoración de bens sen mercado	Conceptos básicos Excedente social Valores reais e inflación Medición dos beneficios Custo de oportunidade Prezo e prezo sombra Agregar beneficios e custos Taxa social de desconto
Criterios de decisión de políticas e servizos públicos	Valor actual neto do proxecto Beneficio neto do proxecto Taxa interna de rendemento
Distribución da renda e efectos indirectos	Distribución da renda e efectos indirectos.
Análise de casos prácticos	Privatización de empresas públicas Turismo Infraestruturas Sanidade

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	46	60
Instrucción programada	2	11.3	13.3
Estudo de casos	7	19.4	26.4
Resolución de problemas de forma autónoma	8.9	24.7	33.6
Foros de discusión	1.6	9.1	10.7
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Estudo de casos	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Instrucción programada	Consiste na presentación dunha materia dividida en varias unidades didácticas, de menor tamaño, con cuestións ao finalizar cada unidade didáctica co fin de afianzar o coñecemento adquirido. Estas actividades pódense realizar de xeito presencial ou virtual.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución que poderan empregar a intelixencia artificial.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Foros de discusión	Actividades desenvolvidas nun contorno virtual na que se debaten temas diversos e de actualidade relacionados co ámbito académico e/ou profesional.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Resolución de dúbidas na aula ou en horas de titorías.
Instrucción programada	Resolución de dúbidas na aula ou en horas de titorías.
Estudo de casos	Resolución de dúbidas na aula ou en horas de titorías.
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución de dúbidas na aula ou en horas de titorías.
Foros de discusión	Resolución de dúbidas na aula ou en horas de titorías.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B6 B10	C11 C13 C16	D3 D4 D6
Estudo de casos	Proba na que un alumno/a debe analizar un feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B6 B10	C11 C13 C16	D3 D4 D6
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta argumentada.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B4	C5 C10	D1 D2

Outros comentarios sobre a Avaliación

O exame de Segunda Oportunidade consiste nunha proba que puntúa o 100 % da nota.

O estudante pode optar por unha avaliación continua ou realizar unha avaliación global da materia.

En avaliación global o alumnado será avaliado da teoría e as prácticas aínda que non asistise.

O prazo de renuncia do alumnado á avaliación continua é de un mes dende o inicio das clases.

O horario das titorías estará publicado en Moovi e poderá solicitarse unha titoría a través do chat de Moovi.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ginés de Rus, **Análisis Coste-Beneficio**, Ariel,
Anthony E. Boardman, **Cost-Benefit Analysis**, Cambridge University Press,

Bibliografía Complementaria

Outros comentarios

Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispor dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro.

A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio do poder públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, de 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Máis información: <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección pública profesional				
Materia	Dirección pública profesional			
Código	P07G095V01306			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Canoura Leira, Victoria			
Profesorado	Canoura Leira, Victoria			
Correo-e	victoria.canoura.leira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A presente asignatura pretende preparar ao alumnado tanto a nivel teórico como práctico no desempeño e entendemento da función directiva.			
	Esta función directiva abórdase dende unha perspectiva de dirección pública profesional, que comparte as competencias propias da boa dirección e a relación coa xestión e as competencias, habilidades e/ou actitudes relacionadas co liderado.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B5	Razoar criticamente
C5	Describir a estrutura, a organización e o funcionamento das Administracións Públicas multinivel, analizando a súa relación coa cidadanía
C6	Aplicar os coñecementos relacionados coa planificación e a xestión administrativa para unha óptima gobernanza
C15	Identificar as consecuencias que a toma de decisións e os actos dos servidores públicos teñen sobre as persoas e a sociedade. Particularmente, na solución de problemas éticos e morais, dentro da área da xestión e administración pública.
C16	Desenvolver habilidades para a resolución de problemas institucionais complexos
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua extranxeira
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Ao terminar a materia o estudantado será quen de: 1. Identificar as relacións entre función directiva, persoas e modelos de dirección pública. 2. Analizar a función directiva no marco das Administracións públicas e os estados de benestar. 3. Combinar os diferentes elementos da dirección pública profesional: valores, normas, xestión, competencias e habilidades. 4. Elexir un modelo de dirección pública profesional que se adapte ao entorno institucional multinivel e en rede. 5. Expoñer e xustificar os valores éticos das institucións públicas en relación aos problemas sociopolíticos complexos.

A1	B1	C5	D1
A2	B2	C6	D2
A3	B3	C15	D4
A4	B4	C16	D5
A5	B5		D6

Contidos

Tema

1. As institucións públicas na era da gobernanza: A función directiva	1. Dirección e Organizacións 2. Administración Relacional 3. Gobernanza e Dirección Pública 4. Orixe, contexto e natureza do Directivo Público
2. Función directiva en perspectiva europea: especial referencia ao contexto xurídico español	1. A importancia da Dirección Pública a nivel europeo 2. Claves fundamentais do ordenamento xurídico español como explicación das características actuais
3. A incidencia da normativa actual no modelo directivo	1. Análise normativa xeneral 2. Análise dinámica do funcionamento do contexto legal sobre a realidade da función directiva
4. Delimitacións estruturais previas	1. A difícil separación entre política e Administración: o espazo intermedio da Dirección Pública Profesional 2. O hábitat natural da existencia do Directivo Público
5. Aspectos técnicos dos perfís directivos propostos	1. Trazos fundamentais: coñecementos, habilidades e actitudes. O Directivo Público desde a perspectiva do liderado 2. A adaptación do Directivo á contorna da gobernanza
6. Planificación e aspectos técnicos: o directivo como líder	1. Tipos de liderado 2. Modelo de liderado para as organizacións públicas actuais
7. Aspectos técnicos do establecemento da función directiva	1. A fase de recrutamento 2. A fase de selección

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	8.5	10	18.5
Instrucción programada	4	13.5	17.5
Resolución de problemas	15	16	31
Lección maxistral	16	15	31
Foros de discusión	5	15	20
Resolución de problemas e/ou exercicios	7	21	28
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	En grupo, os participantes na materia analizarán distintos casos de directivos públicos.
Instrucción programada	Realizar prácticas utilizando información obtida de internet pero validada científicamente
Resolución de problemas	A función directiva profesional ou Dirección Pública Profesional (DPP) configúrase como unha actividade que precisa de análise en clave de competencias. Na metodoloxía de problemas expónse a análise e debate en grupo das competencias que se requiren para o desenvolvemento dun eficaz liderado institucional por parte dos DPP
Lección maxistral	Participar, de forma individual ou colectiva, a través de preguntas nas sesións de teoría.
Foros de discusión	Foros sobre materias ou novas importantes para o entendemento actualizado da asignatura

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Ao longo das diferentes sesións maxistras programadas na guía da materia, a persoa titora encargárase de resolver as dúbidas que se expoñan en relación cos contidos, a metodoloxía e os exercicios establecidos para o bo desenvolvemento da mesma. A atención personalizada tamén se poderá desenvolver, nos foros xerais, ou por mail no caso de que sexan consultas estritamente persoais sen impacto no desenvolvemento da materia. O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Instrucción programada	Visionado e contestación a unha serie de preguntas sobre unha conferencia relacionada coa Dirección Pública profesional.	15	B3 B4	C5	D2 D5	
Foros de discusión	Debate presencial sobre un tema relacionado coa materia, formando parte do proxecto de creación do "Clube de Debate" da Facultade de Dirección e Xestión Pública.	5	A2 A3 A4	B3 B5	C5	D1 D2 D5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de tres exercicios relacionados coa temática da materia.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5	C5 C6 C15 C16	D1 D2 D4 D5 D6
Exame de preguntas obxectivas	Un test para avaliar as competencias adquiridas do alumnado. Por cada 3 preguntas mal contestadas restarase 1 pregunta ben.	25	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5	C5 C6 C15 C16	D1 D2 D4 D5 D6
Exame de preguntas de desenvolvemento	Unha parte de preguntas de desenvolvemento e/ou de comentario de texto, na que o alumnado deberá demostrar a asimilación do contido das competencias.	25	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5	C5 C6 C15 C16	D1 D2 D4 D5 D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para considerar superada a avaliación continua debe alcanzarse un mínimo de 4 puntos. Para considerar superado o exame debe alcanzarse un mínimo de 4 puntos. Para poder sumar as cualificacións do exame da avaliación continua, polo tanto, debe ter una puntuación mínima en cada una das partes de 4 puntos. Na convocatoria de segunda oportunidade (extraordinaria) gardaránse as notas das probas de avaliación continua, sendo o exame similar ao da convocatoria ordinaria, é dicir tipo test de resposta corta penalizando as erroneas e un exame de preguntas de desenvolvemento.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Francisco Longo, **Oferta y demanda de gerentes públicos. Un marco de análisis de la institucionalización de la dirección pública profesional**, CLAD,

Rafael Jiménez Asensio, **Directivos Públicos**, IVAP,

Francisco Vanaclocha y Antonio Natera, **Los liderazgos en el mercado político y la gestión pública**, Universidad Carlos III y BOE,,

Salvador Parrado, **El liderazgo y la gestión directiva en las organizaciones públicas: el estado de la cuestión**, Prentice Hall,,

Enrique José Varela Álvarez,, **Manual de Xestión de Persoas e Equipos de Traballo nas Organizacións Públicas. Unha Visión para a Xunta de Galicia**, EGAP. Xunta de Galicia,

Enrique José Varela Álvarez,, **Dirección Pública Profesional. Lecturas para Xestionar a Era da Gobernanza**, EGAP. Xunta de Galicia,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Ciencia política: Ciencia da administración e xestión pública/P07G095V01102

Xestión de persoas: Organización e funcións/P07G095V01205

Habilidades nas administracións públicas/P07G095V01307

Outros comentarios

Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispor dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro.

A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio do poder públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da

Lei 39/2015, de 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Máis información: <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

DATOS IDENTIFICATIVOS**Habilidades nas administracións públicas**

Materia	Habilidades nas administracións públicas			
Código	P07G095V01307			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	López Mira, Álvaro Xosé			
Profesorado	López Mira, Álvaro Xosé			
Correo-e	almira@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	A función directiva ten longa tradición nas organizacións públicas, sen embargo o desenvolvemento dos modelos de competencias e habilidades directivas en calquera dos niveis de goberno-administración apenas foron obxecto de deseño e implementación entre os directivos públicos españois. Por elo, o obxectivo principal desta materia é estudar e desenvolver un modelo de habilidades directivas en e para as administracións públicas multinivel en España. Ao terminar a materia o estudantado será capaz de: 1. Identificar as relacións entre función directiva, persoas e modelos de dirección pública. 2. Recoñecer as competencias e habilidades básicas para o desenvolvemento efectivo da función directiva pública. 3. Seleccionar, ordenar e debater sobre o conxunto de habilidades precisas para o directivo público profesional 4. Preparar un modelo de habilidades blandas e duras para conseguir un liderado efectivo nas institucións públicas. 5. Xustificar a idoneidade do modelo de habilidades no marco do Estatuto Básico do Empregado Público 6. Expor os valores básicos cidadáns sobre os que se constrúen as habilidades propias da función directiva 7. Combinar o modelo de habilidades con problemas públicos complexos 8. E, por último, expor a contorna de conflito social, político e administrativo e resolvelo a partir das habilidades adquiridas			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B7	Liderar e delegar responsabilidades no manexo de grupos de traballo
B9	Xenerar novas ideas relacionadas coa dirección e xestión pública
C6	Aplicar os coñecementos relacionados coa planificación e a xestión administrativa para unha óptima gobernanza
C7	Deseñar e implementar ferramentas de xestión dos recursos humanos nas organizacións
C15	Identificar as consecuencias que a toma de decisións e os actos dos servidores públicos teñen sobre as persoas e a sociedade. Particularmente, na solución de problemas éticos e morais, dentro da área da xestión e administración pública.
C16	Desenvolver habilidades para a resolución de problemas institucionais complexos
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Deseñar e implementar ferramentas de xestión dos recursos humanos nas organizacións	C6 C7
Identificar as consecuencias que a toma de decisións e os actos dos servidores públicos teñen sobre as persoas e a sociedade. Particularmente, na solución de problemas éticos e morais, dentro da área da xestión e administración pública.	C15
Desenvolver habilidades para a resolución de problemas institucionais complexos	C16
Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria	D1
Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira	D2
Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional	D4
Integrar a aprendizaxe autónoma	D5
Adaptarse a novas situacións	D6
Que o alumnado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da A1 base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo	A1
Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo	A2
Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	A3
Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	A4
Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	A5
Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo	B1
Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima	B2
Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares	B3
Liderar e delegar responsabilidades no manexo de grupos de traballo	B7
Xenerar novas ideas relacionadas coa dirección e xestión pública	B9

Contidos

Tema	
1. Función directiva, persoas e modelos de dirección pública	1.1. A función directiva nas organizacións públicas 1.2. A dirección pública profesional
2. Competencias e habilidades básicas para o desenvolvemento efectivo da función directiva pública	2.1. Perspectiva humana nos modelos de dirección pública 2.2. Competencias directivas /ou habilidades directivas
3. Modelos de habilidades do directivo público profesional en España	3.1. Habilidades directivas públicas no marco do EBEP 3.1.1. Habilidades directivas "blandas" 3.1.2. Habilidades directivas "duras" 3.2. Modelo Habilidades Esenciais de Alta Dirección (HEAD)
4. Habilidades directivas nas administracións 2030	4.1. Contorna, sistema e complexidade: Axenda 2030 e ODS 16 y 17 4.2. O directivo público do século XXI e as habilidades para resolver problemas públicos complexos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	38	52
Resolución de problemas	0	48	48
Foros de discusión	0	17	17
Prácticas con apoio das TIC	0	12	12
Debate	0	20	20
Exame oral	0	1	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Foros de discusión	Actividades desenvolvidas nunha contorna virtual na que se debaten temas diversos relacionados co ámbito académico e/ou profesional.
Prácticas con apoio das TIC	Actividade na que por parte do profesor/a explicará o funcionamento da aplicación informática que se usará para a realización por parte do alumnado da práctica sobre o obxecto de estudo. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Debate	O alumnado, de maneira grupal, traballa sobre unha temática relacionada coa materia, previamente comunicada polo docente, para posteriormente realizar un debate profesional entre dous grupos establecidos polo profesor/a.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Foros de discusión	Actividades desenvolvidas nunha contorna virtual na que se debaten temas diversos relacionados co ámbito académico e/ou profesional.
Prácticas con apoio das TIC	Actividade na que por parte do profesor/a explicará o funcionamento da aplicación informática que se usará para a realización por parte do alumnado da práctica sobre o obxecto de estudo. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Debate	O alumnado, de maneira grupal, traballa sobre unha temática relacionada coa materia, previamente comunicada polo docente, para posteriormente realizar un debate profesional entre dous grupos establecidos polo profesor/a.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor.	20	B1 C6 B2 C7 B3 C15 B7 C16 B9
Foros de discusión	Actividades desenvolvidas nunha contorna virtual na que se debaten temas diversos relacionados co ámbito académico e/ou profesional.	25	A1 A2 A3 A4 A5
Prácticas con apoio das TIC	Actividades desenvolvidas a través das TIC na que se traballen habilidades específicas do ámbito académico e/ou profesional.	20	A1 C15 D4 A2 C16 D6 A3 A4 A5
Debate	Actividade na que o alumnado deberá traballar e debater sobre un tema en concreto relacionado coa materia, nun tempo/condicións establecido/as polo profesor/a.	5	A1 B1 A2 B3 A3 B7 A4 B9 A5
Exame oral	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta argumentada.	30	A1 D1 A2 D2 A3 D4 A4 D5 A5 D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

A materia dispón dun período extraordinario de avaliación denominado "segunda oportunidade" que permitirá ao alumnado poder ter maiores opcións de aprobala materia ao longo do curso. Toda a información sobre esta opción extraordinaria está dispoñible no espazo común da web da materia.

A información sobre as actividades avaliativas está dispoñible no espazo da materia no campus virtual, baixo a etiqueta **Avaliación** de cada tema.

O alumnado terá opción a presentarse á convocatoria extraordinaria (segunda convocatoria) a partir da adaptación que destas actividades realice o docente e cuxo contido será colgado da plataforma.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Chad Kinsella and Brandon Waite, **Identifying and developing desirable soft skills for public service**, SAGE: Teaching Public Administration, 2021

Sonia Haq, **Ethics and leadership skills in the public service**, Procedia Social and Behavioral Sciences, 2011

WHETTEN, DAVID A. y CAMERON, KIM S., **Desarrollo de habilidades directivas**, PEARSON EDUCACIÓN, 2011

VV.AA., **El Sistema de Certificación de Directivos Públicos Profesionales (SC/DPP). Esquemas de Categorías 2 y 3**, Fundación para los compromisos de la calidad, 2015

VV.AA., **Marco profesional de la función directiva en las administraciones públicas**, Escola d'Administració Pública de Catalunya, 2018

VV.AA., **Perfil de Competencias del Directivo de la Administración Pública de Andalucía**, Instituto Andaluz de Administración Pública, 2006

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Xestión de persoas: Organización e funcións/P07G095V01205

Xestión de servizos públicos/P07G095V01203

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dirección pública nos gobernos locais/P07G095V01308

Dirección pública profesional/P07G095V01306

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Ciencia política: Ciencia da administración e xestión pública/P07G095V01102

Ciencia política: Ciencia política/P07G095V01101

Ciencia política: Gobernanza, globalización e dereitos humanos/P07G095V01105

Ciencia política: Gobernos autonómicos/P07G095V01110

Ciencia política: Institucións e políticas da Unión Europea/P07G095V01107

Ciencia política: Políticas públicas/P07G095V01109

Ciencia política: Sistema político español/P07G095V01104

Outros comentarios

Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispor dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro. A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio do poder públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, de 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Máis información: <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

Uso Responsable da Intelixencia Artificial (IA)

O uso de ferramentas de IA está permitido nesta materia sempre que se realice de forma ética, responsable e transparente. Para iso, o alumnado deberá:

- Utilizar a IA como apoio para a aprendizaxe, non como substituto do pensamento crítico nin do traballo persoal.
- Revisar criticamente todas as actividades antes da súa realización ou entrega xa que o responsable último da tarefa ou actividade é, en todo caso, o estudante.
- Citar adecuadamente calquera contido xerado con IA, incluíndo prompts utilizados e respostas obtidas, seguindo o modelo de citación APA (7ª edición).
- Evitar o uso de IA para realizar tarefas que deban reflectir competencias persoais (exames, reflexións individuais ou traballos prácticos avaliativos, etc.), salvo indicación expresa do profesorado.
- Lembrar que a utilización indebida da IA poderá ser considerada unha forma de fraude académica ou conduta académica deshonestas, e será tratada consonte á normativa vixente na UVigo en materia disciplinaria.

A seguir, inclúese un exemplo de citación de prompts e respostas en formato APA (7ª edición).

Para citar contido xerado por IA, recoméndase o seguinte criterio:

Na lista de referencias:

OpenAI. (2025). Resposta xerada por IA a partir do prompt: "Explica a teoría da aprendizaxe significativa de Ausubel" [IA xenerativa]. ChatGPT. <https://chat.openai.com/>

No texto: (OpenAI, 2025). Tamén se pode incluír o prompt nun apéndice ou nota ao pé se é relevante para a comprensión do traballo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dirección pública nos gobernos locais**

Materia	Dirección pública nos gobernos locais			
Código	P07G095V01308			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Martinez Arribas, Fernando			
Profesorado	Martinez Arribas, Fernando			
Correo-e	fernando.martinez@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	A complexidade institucional é un dos elementos máis relevantes dos gobernos e as administracións públicas de todo o mundo. No caso dos gobernos locais esta complexidade incrementase polo tanto polo proceso de globalización que se desenvolve dende vai décadas, como pola necesidade que ten a cidadanía de apoio as súas vidas cotiás en forma de mellores políticas e servizos públicos. Para conseguir gobernar os concellos e as deputacións españolas e galegas faise preciso pois desenvolver unha serie de competencias sobre dirección pública local que desborda as clásicas capacidades xurídicas e económicas formais (normas) para pasar a desenvolver modelos de competencias directivas centradas nos problemas públicos e nos cidadáns ás que hai que axudar a través dunha acción pública profesional, sostible, transparente, efectiva e ética. O marco da Axenda 2030 e as ODS, en especial o 11, 16 e 17 servirán de guía para este desenvolvemento competencial. Este é o reto da materia "dirección pública nos gobernos locais" que consiste en crear un marco específico de dirección pública profesional para un nivel de goberno e administración cada vez máis necesario para a cidadanía e máis necesitado de formación e entrenamento directivo. Ao finalizar a materia, o estudiantado estará capacitado para: 1. Identificar, contextualizadamente, os elementos conceptuais, políticos, institucionais e administrativos dos gobernos locais. 2. Describir os contidos referidos relativos aos gobernos locais. 3. Identificar e resolver problemas reais e ficticios respecto dos distintos gobernos e administracións locais (europeos, españois e galegos). 4. Aplicar casos comparados das funcións directivas propias dos niveis territoriais locais 5. Liderar con empatía os equipos de traballo propios dos gobernos e administracións locais dende as escalas directivas			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B5	Razoar criticamente
C5	Describir a estrutura, a organización e o funcionamento das Administracións Públicas multinivel, analizando a súa relación coa cidadanía
C6	Aplicar os coñecementos relacionados coa planificación e a xestión administrativa para unha óptima gobernanza
C7	Deseñar e implementar ferramentas de xestión dos recursos humanos nas organizacións
C9	Identificar e aplicar o marco normativo da actividade que realizan as Administracións Públicas

C15	Identificar as consecuencias que a toma de decisións e os actos dos servidores públicos teñen sobre as persoas e a sociedade. Particularmente, na solución de problemas éticos e morais, dentro da área da xestión e administración pública.
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D3	Sensibilizarse con temas medioambientais
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ao final do curso, o alumnado será capaz de:	A1	B1	C5	D1
1. Identificar, no seu contexto, os elementos conceptuais, políticos, institucionais e administrativos dos gobernos locais.	A2	B2	C6	D2
2. Describir os contidos referidos en materia de gobernos locais.	A3	B3	C7	D3
3. Identificar e resolver problemas reais e ficticios dos distintos gobernos e administracións locais (europeas, españolas e galegas).	A4	B4	C9	D5
4. Aplicar casos comparativos das funcións de xestión dos niveis territoriais locais.	A5	B5	C15	D6
5. Liderar con empatía os equipos de traballo dos gobernos e administracións locais desde o nivel directivo.				

Contidos

Tema	
1. Introducción conceptual sobre os Gobernos e Administracións Locais en Europa	1.1. Orixe e evolución dos gobernos locais en España 1.2. Marco comparado dos gobernos locais en Europa 1.3. O caso de Portugal e España
2. España e Galicia. O enfoque intergubernamental e de redes aplicado os mesmos	2.1. Modelos de relacións intergubernamentais nos concellos en España 2.2. Modelos de relacións intergubernamentais nos concellos de Galicia 2.3. Redes de concellos en Galicia
3. Marcos institucional e político-administrativo do Goberno e a Administración Local en España e en Galicia e a función directiva	3.1. Dimensión de Goberno 3.2. Dimensión de Administración: 3.2.1. Funcións Directivas 3.2.2. Competencias Directivas
4. Conclusións e tendencias: o local ante os retos da descentralización subestatal, a integración europea e a globalización	4.1. A gobernanza global e local en Europa 4.2. Contribución dos gobernos locais á gobernanza cosmopolita

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	38.5	52.5
Estudo de casos	0	87	87
Foros de discusión	0	9	9
Exame de preguntas de desenvolvemento	0	1	1
Observación sistemática	0	0.5	0.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Foros de discusión	Actividades desenvolvidas nun contorno virtual na que se debaten temas diversos e de actualidade relacionados co ámbito académico e/ou profesional.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición

Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvolo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Foros de discusión	Actividades desenvolvidas nun contorno virtual na que se debaten temas diversos e de actualidade relacionados co ámbito académico e/ou profesional.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Estudo de casos	Proba na que un alumno/a debe analizar un feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvolo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 C5 B2 C6 B3 C7 B4 C9 B5 C15
Foros de discusión	Actividades desenvolvidas nun contorno virtual na que se debaten temas diversos e de actualidade relacionados co ámbito académico e/ou profesional.	10		C5 D1 C6 D2 C7 D3 D5 D6
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta argumentada. Será necesario alcanzar unha cualificación mínima no exame para superar a materia (3,5 sobre 10 puntos).	40	A1 A2 A3 A4 A5	B5
Observación sistemática	Percepción atenta, racional, planificada e sistemática para describir e rexistrar as manifestacións do comportamento do alumnado.	10		B3 C5 D1 B4 C6 D2 C7 D3 D5 D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

Na AC ningunha das probas ou actividades poderán supoñer por si mesmas máis do 40% da cualificación final da materia, agás na segunda oportunidade, que poderá ser superior. A cualificación mínima no exame para superar a materia será de 1,4 sobre 4 puntos (3,5 sobre 10 puntos).

A información sobre as actividades avaliativas está dispoñible no espazo da materia no campus virtual, baixo a etiqueta Avaliación.

O alumnado terá opción a presentarse á convocatoria extraordinaria (segunda convocatoria) a partir da adaptación que destas actividades realice o docente e cuxo contido será colgado da plataforma.

Cando se utilice a Intelixencia Artificial deberá facerse no marco dos usos éticos e responsables da mesma, así como empregando o modelo APA para citar prompts. O uso de ferramentas de IA está permitido nesta materia sempre que se realice de forma ética, responsable e transparente. Para iso, o alumno/a para deberá:- Utilizar a IA como apoio para a aprendizaxe, non como substituto do pensamento crítico nin do traballo persoal.- Revisar criticamente todas as actividades antes da súa realización ou entrega xa que o responsable último da tarefa ou actividade é, en todo caso, o alumno/a.- Citar adecuadamente calquera contido xerado con IA, incluíndo prompts utilizados e respostas obtidas, seguindo o modelo de citación APA 7ª edición.- Evitar o uso de IA para realizar tarefas que deban reflectir competencias persoais (exames, reflexións individuais ou traballos prácticos avaliativos, etc.), salvo indicación expresa do profesorado.- Lembrar que a utilización indebida da IA poderá ser considerada unha forma de fraude académica ou conduta académica deshonestas, e será tratada conforme á normativa vixente na UVigo en materia disciplinaria. A continuación, inclúese un exemplo de citación de prompts e respostas en formato APA (7ª edición). Para citar contido xerado por IA, recoméndase o seguinte criterio:

Na lista de referencias: OpenAI. (2025). Resposta xerada por IA a partir do prompt: Explica a teoría da aprendizaxe significativa de Ausubel [IA xenerativa]. ChatGPT. <https://chat.openai.com/> No texto: (OpenAI, 2025). Tamén podes incluír o prompt nun apéndice ou nota ao pé se é relevante para a comprensión do traballo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Joaquim Brugué y Ricard Gomà Carmona (coord.), **Gobiernos locales y políticas públicas : bienestar social, promoción económica y territorio**, 84-344-1811-8, Ariel, 1998

Rafael Jiménez Asensio, **El personal directivo en la administración local**, 978-84-9803-333-5, Diputación de Barcelona, 2009

Enrique José Varela Álvarez, **Gobernanza urbana. Elementos de aprendizaje y estudios de casos**, 978-84-9888-385-5, Icaria, 2011

Enrique José Varela Álvarez (Coord.), **Claves para repensar el gobierno local en Galicia: Horizonte Europa 2020**, 978-84-694-2103-1, Eixo Atlántico do Noroeste Peninsular, 2011

Joaquim Filipe Ferraz Esteves de Araújo, Enrique José Varela Álvarez, **La modernización administrativa y la gobernanza en los concellos del Eixo Atlántico do Noroeste Peninsular**, 978-84-613-3572-5, Eixo Atlántico do Noroeste Peninsular, 2009

Bibliografía Complementaria

Carles Ramió Matas, **Dirección pública profesional en la Administración local: ¡Ya! (Primera Parte)**, El blog de es-publico, 2020

Carles Ramió Matas, **Dirección pública profesional en la Administración local: ¡Ya! (Segunda Parte)**, El blog de es-publico, 2020

Recomendacións

Outros comentarios

Será conveniente para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispor dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro. A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio do poder públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, de 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Máis información: <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Métodos cuantitativos de investigación social				
Materia	Métodos cuantitativos de investigación social			
Código	P07G095V01309			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Vidal Puga, Juan José			
Profesorado	Vidal Puga, Juan José			
Correo-e	vidalpuga@uvigo.gal			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	Nesta materia traballárase a metodoloxía e técnicas de análise cualitativa e cuantitativa dos datos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código				
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos			
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo			
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética			
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado			
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía			
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo			
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público			
B5	Razoar criticamente			
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica			
C13	Aplicar os métodos e as técnicas de investigación e política social e operar con métodos de investigación cuantitativos e cualitativos			
C14	Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) aplicables á xestión pública			
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua extranxeira			
D3	Sensibilizarse con temas medioambientais			
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional			
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma			
D6	Adaptarse a novas situacións			

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Valorar a adecuación e validez dunha investigación deseñada por terceiros e os seus resultados.	A1 A2 A3 A4 A5	B4 B5	D2 D3 D5 D6	
Interpretar correctamente o significado dos resultados da análise cuantitativa, así como dos indicadores e medidas utilizados.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B5	C13 D4 D5	
Manexar ferramentas informáticas que lles permitan a aplicación dos métodos e técnicas estudadas.	A5	B6	C13 C14	D4 D5 D6

Contidos	
Tema	
A investigación científica	Tradución empírica da teoría. Técnica de escalas. Deseño da investigación. Causalidade.
Obtención de datos	Mostraxe. Calidade das fontes de información. Fontes estatísticas oficiais. Ética na recollida de datos.
Estimación paramétrica	Poboacións normais. Intervalos de confianza. Tamaño da mostra. Regresión lineal múltiple.
Contrastes e difusión de resultados	Contrastes de hipóteses. Tamaño do efecto. Ética na análise de datos. Difusión de resultados.
Informática aplicada á resolución de casos prácticos	Uso de follas de cálculo para a aplicación dos conceptos e técnicas cuantitativas á resolución de exercicios e casos prácticos.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	15	34	49
Foros de discusión	0	3	3
Prácticas con apoio das TIC	12	0	12
Resolución de problemas e/ou exercicios	8	16	24
Resolución de problemas e/ou exercicios	8	16	24
Resolución de problemas e/ou exercicios	8	16	24
Exame de preguntas obxectivas	0	12	12
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Explicación por parte do profesorado do desenvolvemento e avaliación da materia. Aclaración de dúbidas.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos teóricos da materia obxecto de estudo.
Foros de discusión	Aclaración de dúbidas e traballo colaborativo empregando os foros da plataforma de docencia virtual.
Prácticas con apoio das TIC	Explicación por parte do profesorado do uso das ferramentas informáticas aplicadas á análise de datos.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Foros de discusión	As aportacións ao foro realizadas polo alumnado serán revisadas de forma personalizada. A comunicación co alumnado será a través dos foros para dúbidas xerais, e a mensaxería interna da plataforma de teledocencia para dúbidas particulares. Tamén poderá empregarse a titorización síncrona mediante os despachos virtuais do profesorado.

Avaliación							
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe				
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de problemas de tradución empírica da teoría e obtención de datos.	20	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B5 B6	C13 C14	D4 D5	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Obtención de datos oficiais e a súa análise.	20	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B5 B6	C13 C14	D4 D5	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de problemas de análises de datos.	20	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B5 B6	C13 C14	D4 D5	
Exame de preguntas obxectivas	Avaliación dos coñecementos teóricos tratados en clase.	40	A1	B5			D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A información sobre as actividades avaliativas está dispoñible no espazo da materia no campus virtual, baixo a etiqueta **Evaluación** de cada tema.

O alumnado terá opción a presentarse á convocatoria extraordinaria (segunda convocatoria) a partir da adaptación que destas actividades realice o persoal docente e cuxo contido será colgado da plataforma.

Existen dúas formas de superar a materia:

1. Avaliación continua realizando todas as actividades prácticas propostas. Ditas actividades poderán incluír incluír, entre outras metodoloxías, obradoiros e exames tipo test ou de resposta curta.
2. Realización dunha única proba final.

Espérase do alumnado que siga a primeira opción (avaliación continua).

Con carácter excepcional, e sempre previa consulta co docente, poderá considerarse a realización do exame final utilizando o horario de tutoría.

Segunda oportunidade: A segunda oportunidade constará dunha única proba final.

Importante: Non se gardará cualificación algunha para futuras convocatorias.

Uso Responsable da Intelixencia Artificial (IA): O uso da IA está permitido nesta materia sempre que se realice de forma ética, responsable e transparente. Para iso, o alumnado deberá:

-Empregar a IA como apoio para a aprendizaxe, non como substituto do pensamento crítico nin do traballo persoal.

-Revisar criticamente todas as actividades antes da súa realización ou entrega xa que o responsable último da tarefa ou actividade é, en todo caso, o alumno/a.

-Citar adecuadamente calquera contido xerado con IA, incluíndo prompts utilizados e respostas obtidas, seguindo o modelo de citación APA 7ª edición.

-Evitar o uso de IA para realizar tarefas que deban reflectir competencias persoais (exames, reflexións individuais ou traballos prácticos avaliativos, etc.), salvo indicación expresa do profesorado.

-Lembrar que a utilización indebida da IA poderá ser considerada unha forma de fraude académica ou conduta académica deshonestas, e será tratada conforme á normativa vixente na UVigo en materia disciplinaria.

A seguir, inclúese un exemplo de citación de prompts e respostas en formato APA (7ª edición).

Para citar contido xerado por IA, recoméndase o seguinte criterio: Na lista de referencias:

OpenAI. (2025). Resposta xerada por IA a partir do prompt: **Explica a teoría da aprendizaxe significativa de Ausubel** [IA xenerativa]. ChatGPT. <https://chat.openai.com/>

No texto: (OpenAI, 2025). Tamén podes incluír o prompt nun apéndice ou nota ao pé se é relevante para a comprensión do traballo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Cea D'Ancona, María Ángeles, **Metodoloxía cuantitativa: estratexias y técnicas de investigación social**, Síntesis, 1996

Callejo Gallego, Javier; Del Val Cid, C.; Gutiérrez, J.; Viedma, A., **Introducción a las técnicas de investigación social**, Centro de Estudios Ramón Areces, 2010

Ritchey, F.J., **Estadística para las ciencias sociales**, McGraw-Hill, 2008

Scheaffer, Richard L.; Mendenhall, William; Lyman Ott, R., **Elementos de muestreo**, Elementos de muestreo, 2006

Carlberg, Conrad George, **Análisis estadístico con Excel**, Anaya Multimedia, 2012

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estatística administrativa/P07G095V01202

Outros comentarios

As modalidades presencial e virtual do Grao en Dirección e Xestión Pública, comparten un mesmo plan de estudos, cuxas materias (de 1º a 4º) axudan a desenvolver unha aprendizaxe de competencias baseado na avaliación continua.

Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispor dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro.

A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio do poder públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, de 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Máis información: <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Contabilidade pública				
Materia	Contabilidade pública			
Código	P07G095V01310			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Vila Biglieri, Jorge Eduardo			
Profesorado	Vila Biglieri, Jorge Eduardo			
Correo-e	biglieri@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Co estudo desta materia pretendemos conseguir que os alumnos dominen os conceptos básicos desta disciplina cada vez máis presente nos distintos programas de acceso á función pública			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B5	Razoar criticamente
C8	Identificar, interpretar, planificar e xestionar os recursos económico-financeiros das Administracións Públicas
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D3	Sensibilizarse con temas medioambientais
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
O terminar a materia, o/a estudante será capaz de: a. Recoñecer os conceptos básicos da contabilidade e aplicar o Plan Xeral de Contabilidade nos distintos entes e niveles administrativos.	A1 B1 C8 D1
b. Identificar as distintas partes na que se estrutura o Plan Xeneral de Contabilidade para a súa aplicación nos distintos entes que se integran no sector público estatal. c. Analizar e interpretar a información económica, financeira e orzamentaria do sector público.	A2 B3 D3
	A3 B4 D4
	A4 B5 D5
	A5 D6

Contidos
Tema

1. Marco legal da contabilidade pública	1.1 A organización da contabilidade no sector público español 1.1.1 Entidades do sector público e réxime contable aplicable 1.1.2 Normativa aplicable ao sector público estatal. 1.2 A normalización contable en España 1.2.1 O proceso de reforma da contabilidade pública 1.2.2 O Plan Xeral da Contabilidade Pública. Estrutura 1.3. O marco conceptual da contabilidade pública 1.3.1 Imaxe fiel das contas anuais 1.3.2 Requisitos da información a incluír nas contas anuais 1.3.3 Principios contables 1.3.4 Elementos das contas anuais 1.3.5 Criterios de rexistro ou recoñecemento contable dos elementos das contas anuais 1.3.6 Criterios de valoración
2 A contabilidade do orzamento de gastos	2.1 Introducción 2.2 Operacións do orzamento de gastos do exercicio corrente 2.2.1 Aprobación dos créditos iniciais 2.2.2 Prórroga do orzamento vixente no exercicio anterior 2.2.3 Modificacións dos créditos 2.2.4 Cambio de situación dos créditos definitivos 2.2.5 Autorización do gasto 2.2.6 Compromiso ou disposición de gastos 2.2.7 Recoñecemento e liquidación de obrigacións 2.2.8 Extinción de obrigacións 2.2.9 Acumulación de actos 2.2.10 Operacións de peche 2.3 Operacións do orzamento de gastos de exercicios pechados 2.3.1 Traspaso dos saldos pendentes 2.3.2 Modificación de obrigacións 2.3.3 Extinción 2.4 Gastos de execución plurianual 2.5 Anticipos de tesouraría
3 A contabilidade do orzamento de gasto	3.1 Introducción 3.2 Operacións do orzamento do exercicio corrente 3.2.1 Apertura do orzamento de ingresos 3.2.2 Modificación das previsións iniciais 3.2.3 Recoñecemento dos dereitos a cobrar 3.2.4 Anulación e cancelación dos dereitos 3.2.5 Recadación dos dereitos 3.2.6 Devolución dos ingresos indebidos 3.2.7 Cancelación de dereitos 3.3 Operacións do orzamento de ingresos de exercicios pechados 3.3.1 Modificación do saldo inicial de dereitos recoñecidos 3.3.2 Anulación de dereitos 3.3.3 Devolucións de ingresos 3.3.4 Cancelación de dereitos 3.4 Regularización da contabilidade do orzamento de ingresos 3.4.1 Orzamento corrente 3.4.2 Orzamento pechado 3.5 Peche do orzamento de ingresos
4. Normas de recoñecemento e valoración de determinadas operacións básicas utilizadas con frecuencia no sector público	4.1 Tratamento contable do inmovilizado non financeiro 4.1.1 Material 4.1.2. Invetimentos inmobiliarios 4.1.3. Intanxible 4.2 Tratamento contable dos arrendamentos e outras operacións de natureza similar 4.2.1 Arrendamentos financeiros 4.2.2 Arrendamentos operativos 4.3. Activos e pasivos financeiros 4.4 Transferencias e subvencións 4.5 Outras operacións
5. Operaciones do peche do ejercicio	5.1 Reclasificaciones 5.2 Axustes por periodificación 5.3 Contabilidade das operacións non formalizadas 5.4 Correccións valorativas 5.5 Operacións de regularización 5.6 Operacións de peche

6. As contas anuais nas entidades públicas	6.1 Introducción 6.2 O balance 6.3 A Conta de resultados económica- patrimonial 6.4 Estado de liquidación do orzamento 6.5 Estado de fluxos de efectivo 6.6 Memoria 6.7 Outros estados financeiros e magnitudes relevantes continidas na memoria
7. Control e auditoría no sector público	7.1 Introducción 7.2 O control externo nas administracións públicas 7.3 Principios e normas de auditoría 7.4 O informe de auditoría nas administracións públicas

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	66	80
Seminario	14	10	24
Prácticas de laboratorio	13	25	38
Exame oral	2	2	4
Exame de preguntas obxectivas	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	O profesor explicará os contidos de cada tema que considere máis relevantes. É necesario que os alumnos/as completen dita explicación utilizando as fontes de información que figurarán en cada tema do programa da materia.
Seminario	Peza fundamental no novo sistema de aprendizaxe; aclararanse dúbidas xurdidas nas clases presenciais, ademais farase un seguimento dos traballos en equipo.
Prácticas de laboratorio	Ditas clases están pensadas como un complemento ás explicacións teóricas. As clases prácticas están estruturadas como: prácticas de aula e prácticas de computador. As prácticas de aula están dedicadas á resolución de exercicios tipo. É necesario que o/a alumno/a complete a súa formación práctica coa resolución de distintos supostos que lle serán entregados antes da explicación de cada tema. As dúbidas serán resoltas ben en tutorías personalizadas ou nalgúns casos na clase práctica. É fundamental que o/a alumno/a resolva algún tipo de exercicio utilizando ferramentas informáticas (programas específicos, excel, etc.)

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Control titorial na resolución de exercicios prácticos e de traballos en equipo.

Avaliación		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
	Descrición		A1	B1	C8	D1
Prácticas de laboratorio	Durante as prácticas de laboratorio, os estudantes responderan as preguntas relacionadas co desenvolvemento da clases que lle plantexe o profesor. Se contestan de xeito acertado, levaran un punto positivo. A suma dos puntos positivos acadados por cada estudante determinará a avaliación continua	20	A2	B3		D3
			A3	B4		D4
			A4	B5		D5
			A5			D6
Exame oral	Durante as clases presenciais, os estudantes responderan as preguntas relacionadas co desenvolvemento da clases que lle plantexe o profesor. Se contestan de xeito acertado, levaran un punto positivo. A suma dos puntos positivos acadados por cada estudante determinará a avaliación continua	40	A1	B1		D1
			A2	B3		D3
			A3	B5		D4
			A4			
			A5			
Exame de preguntas obxectivas	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuadrimestre, que versará sobre a adquisición de competencias. Valorarase contido e forma da proba escrita.	40	A1	B1		D4
			A2	B3		
			A3	B5		
			A4			
			A5			

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación nas convocatorias ORDINARIA e EXTRAORDINARIA consta de dúas alternativas:

1. AVALIACIÓN CONTINUA: Son probas de avaliación continua que requiren a presenza do alumno na aula. É necesaria unha puntuación de 5 sobre 10 en cada parte para superar a materia. Todos os alumnos serán considerados en AVALIACIÓN CONTINUA salvo que soliciten a AVALIACIÓN GLOBAL entre o 29 de xaneiro e 29 de febreiro No Decanato.
2. AVALIACIÓN GLOBAL: resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuatrimestre, sobre o coñecemento de todos os contidos da materia, habilidades prácticas e adaptación a novas situacións.

No caso de non realizar a AVALIACIÓN GLOBAL, a nota que constará na acta será a suma das probas de avaliación continua realizadas.

As datas e horarios das probas de avaliación das distintas convocatorias son os especificados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2022-2023, presente na páxina web.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Ministerio de Economía y Hacienda, **Plan General de Contabilidad Pública**, Servicio de publicaciones,
Varios autores, **Manual de Contabilidad Pública**, Faura-Casas,
José María Labeaga y otros, **Manual de contabilidad pública**, Instituto de Estudios Fiscales,

---

Recomendacións

Outros comentarios

As modalidades presencial e virtual do grado comparten un mesmo plan de estudos.

Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispor dunha FOTOGRAFÍA actualizada do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro.

A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma.

A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio do poder públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, de 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario.

O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Máis información: <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Régime xurídico da contratación do sector público				
Materia	Régime xurídico da contratación do sector público			
Código	P07G095V01401			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Miño López, Antonio Manuel			
Profesorado	Miño López, Antonio Manuel			
Correo-e	anlopez@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	Estudo da normativa española e da Unión Europea na Contratación do Sector Público			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B5	Razoar criticamente
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
B9	Xenerar novas ideas relacionadas coa dirección e xestión pública
C5	Describir a estrutura, a organización e o funcionamento das Administracións Públicas multinivel, analizando a súa relación coa cidadanía
C9	Identificar e aplicar o marco normativo da actividade que realizan as Administracións Públicas
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua extranxeira
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ao retamar a materia, o/a estudante será capaz de:	A1	B3	C5	D1
1. Identificar o réxime xurídico aplicable aos contratos do sector público.	A2	B4	C9	D2
2. Aplicar o réxime xurídico aplicable aos contratos do sector público.	A3	B5		D4
3. Interpretar o réxime xurídico aplicable aos contratos do sector público.	A4	B6		D5
	A5	B9		D6

Contidos

Tema

PRIMEIRO. ASPECTOS XERAIS E ELEMENTOS	1. DEREITO EUROPEO: PRINCIPIOS DA CONTRATACIÓN PÚBLICA. 2. ELEMENTOS SUBXECTIVOS. a. SUXEITOS DA CONTRATACIÓN PÚBLICA b. ENTIDADE CONTRATANTE c. LICITADORES E ADXUDICATARIOS: CAPACIDADE, SOLVENCIA, PROHIBICIÓNS DE CONTRATAR 3. ELEMENTOS OBXECTIVOS. a. CONTRATOS ADMINISTRATIVOS e PRIVADOS b. NEGOCIOS EXCLUÍDOS. c. OBXECTO, PREZO, VALOR ESTIMADO d. GARANTÍAS 4. ELEMENTOS PROCEDIMENTAIS a. TIPOS DE PROCEDEMENTOS b. EXPEDIENTE DE CONTRATACIÓN c. FASES DO PROCEDEMENTO: PREPARACIÓN, ADXUDICACIÓN
SEGUNDO. EXECUCIÓN	1. EFECTOS 2. EXECUCIÓN 3. CESIÓN E SUBCONTRATACIÓN 4. MODIFICACIÓN 5. RESOLUCIÓN
TERCEIRO. PROCEDEMENTOS DE CONTRATACIÓN E TIPOS DE CONTRATOS	1. PROCEDEMENTOS DE CONTRATACIÓN a. ABERTO, RESTRINXIDO, NEGOCIADO. b. RACIONALIZACIÓN 2. TIPOS DE CONTRATOS a. OBRAS, SUBMINISTRACIÓNS, SERVIZOS. b. CONCESIÓNS c. MIXTOS
INVALIDEZ E RECURSOS	1. INVALIDEZ. 2. RECURSOS. EN PARTICULAR, O RECURSO ESPECIAL EN MATERIA DE CONTRATACIÓN PÚBLICA

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	65	79
Resolución de problemas	0	10	10
Estudo de casos	0	10	10
Exame de preguntas obxectivas	0	1	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	20	20
Estudo de casos	0	29	29
Exame de preguntas obxectivas	0	1	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Estudo e explicación dos diferentes temas a partir de material aportado polo profesor ou ben de bibliografía recomendada.
Resolución de problemas	Casos prácticos tomados de asuntos reais ou ben propostos polo profesor e conectados coas materias estudadas en cada tema.
Estudo de casos	Estudo de conflitos xurídicos conocidos a través de sentencias ou de outros medios (prensa, experiencia profesional do profesor, etc).

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Explicación dos temas; preguntas ao alumnado; realización de casos prácticos relacionados co tema en cuestión.
Resolución de problemas	Análise e corrección dos casos e problemas
Probos	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Exame multiformato: test, preguntas obxectivas, preguntas de desenrolo, casos prácticos e 'falsos prácticos'
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade de avaliación continua
Estudo de casos	Actividade de avaliación continua
Exame de preguntas obxectivas	Actividade de avaliación continua

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Exame de preguntas obxectivas	Preguntas tipo test ou de desenrolo (con diferente lonxitude).	30	A1	B3	C5	D1
			A2	B4	C9	D2
			A3	B5		D4
			A4	B6		D5
			A5	B9		D6
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de casos prácticos	40	A1	B3	C5	D1
			A2	B4	C9	D2
			A3	B5		D4
			A4	B6		D5
			A5	B9		D6
Exame de preguntas obxectivas	Preguntas tipo test ou de desenrolo (con diferente lonxitude).	30	A1	B3	C5	D1
			A2	B4	C9	D2
			A3	B5		D4
			A4	B6		D5
			A5	B9		D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación continua está constituída pola lección maxistral, a resolución de problemas e/ou exercicios e o estudo de casos. Dependendo do curso e da evolución da lexislación, doutrina e xurisprudencia, ben a resolución de exercicios ben o estudo de casos terán maior ou menor valor relativo.

Para poder presentarse ao exame final e respectar a nota de avaliación continua será imprescindible que: (1) o alumnado teña realizado todas as probas de avaliación continua; e (2) acadar a superación das probas nas que consta a avaliación continua. Se non se cumpren ambos os requisitos, o alumno deberá realizar a proba final na modalidade que se indica ao final deste apartado. Para que a nota da avaliación continua se sume á do exame final, será necesario que o alumnado acade a superación deste último.

O alumnado que non supere a avaliación continua poderá presentarse ao exame final pero deberá superar unha parte específica na que se avaliarán as competencias traballadas na avaliación continua que non superaron.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

DANIEL TERRON SANTOS, **MANUAL DE CONTRATACIÓN DEL SECTOR PÚBLICO**, ARANZADI, 2021

Elena Hernández Salguero y Pablo Sardina Cámara, **Manual básico de contratación administrativa**, EL CONSULTOR, 2019

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito: Dereito administrativo I/P07G092V01106

Dereito administrativo II/P07G092V01201

DATOS IDENTIFICATIVOS**Creatividade e solución de problemas nas organizacións públicas**

Materia	Creatividade e solución de problemas nas organizacións públicas			
Código	P07G095V01402			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	López Mira, Álvaro Xosé			
Profesorado	López Mira, Álvaro Xosé			
Correo-e	almira@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	A creatividade e a innovación son unha parte do conxunto de elementos que definen ás persoas e á complexidade das institucións públicas actuais. Conforman un sistema para a mellora das políticas e servizos públicos a través da solución dos problemas públicos e sociais. Así, e dende os tempos das grandes reformas e modernizacións administrativas do século XX, entramos no século XXI nun contexto de complexidade e rapidez que obriga ás institucións públicas e ás persoas que nelas traballan a mellorar dun xeito áxil os seus procesos, actividades e servizos. Este é o escenario actual no que o conxunto dos empregados públicos debe desenvolver as súas capacidades, competencias, habilidades e destrezas. E deben facelo en colaboración con outros axentes públicos, privados e sociais que se integren nos modelos de políticas e servizos públicos do século XXI. Esta materia, centra o seu interese na dobre dimensión institucional do cambio administrativo vinculado aos procesos de modernización e innovación pública, e na dimensión humana relacionada coas personas que axudan a co-deseñar y co-producir a acción pública nos marcos das Axendas 2030, baixo os Obxectivos de Desenvolvemento Sostible 16 e 17. A tal fin, o alumnado que participa na materia debe implicarse na súa [co-produción] para chegar a comprender a importancia do desempeño individual na mellora institucional. Neste papel de mellora e innovación, a creatividade xoga un papel moi relevante como dimensión humana vinculada ao emprego público que [quere] poñer a disposición dos cidadáns, a través das políticas e servizos desenvolvidos pola súa institución pública, as súas competencias, o seu talento e, en definitiva, a súa intelixencia [tácita], máis aló das funcións e competencias deseñadas no século XX. Nas seguintes semanas o alumnado deberá comprender a actual complexidade pública, así como interiorizar os elementos de mellora e creatividade nas institucións públicas e a súa contribución á resolución de problemas complexos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
B7	Liderar e delegar responsabilidades no manexo de grupos de traballo
B8	Ter iniciativa e espírito emprendedor
B9	Xenerar novas ideas relacionadas coa dirección e xestión pública
B10	Deseñar e xestionar proxectos
C7	Deseñar e implementar ferramentas de xestión dos recursos humanos nas organizacións
C15	Identificar as consecuencias que a toma de decisións e os actos dos servidores públicos teñen sobre as persoas e a sociedade. Particularmente, na solución de problemas éticos e morais, dentro da área da xestión e administración pública.
C16	Desenvolver habilidades para a resolución de problemas institucionais complexos
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria

D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Presentar a complexidade das institucións públicas actuais	A1 A3 A4	B6 B9 B10	C7 C15 C16	D1 D2
2. Identificar e definir os diferentes marcos de mellora institucional (administrativa, política e social)	A2 A3 A4	B6 B9	C15	D1
3. Amosar os elementos básicos da creatividade como motor de cambio continuo nas institucións públicas.	A3 A4 A5	B6 B7 B8 B9 B10	C7 C15	D5 D6
4. Clasificar os elementos do marco de mellora e a creatividade nas institucións públicas	A4	B6 B9	C7 C16	D5 D6
5. Aplicar a mellora e a creatividade á resolución de problemas públicos complexos	A3	B6 B9	C16	D5 D6
6. Justificar la necesidad de incorporar valores éticos y técnicas propias de las instituciones públicas en los procesos de mejora y creatividad	A3	B6	C15	D1 D5
7. Combinar mellora e creatividade coa fin de conseguir un compromiso sostible das institucións coa súa contorna no marco da Axenda 2030	A2 A3 A4	B6 B9	C7 C15 C16	D1 D4 D5 D6

Contidos

Tema	
1. Institucións públicas, contexto e complexidade	1.1. A idea de Gobernanza
2. Medidas de mellora: social, política e administrativa	2.1. Mapeo e delimitación dos principais actores 2.2. Instrumentos para a investigación social e administrativa 2.3. Ferramentas para a definición de problemáticas sociais e administrativas
3. Creatividade na toma de decisións aplicada a problemas públicos	3.1. Metodoloxías e instrumentos para a elaboración de propostas de mellora e solución dos problemas sociais e administrativos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	38.5	52.5
Resolución de problemas de forma autónoma	0	87.5	87.5
Estudo de casos	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Clases Conferencias Técnicas expositivas
Resolución de problemas de forma autónoma	Clases Participación en foros Conferencias Técnicas expositivas
Estudo de casos	Clases Conferencias Técnicas expositivas Participación en foros

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición

Lección maxistral	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a calquera aspecto da materia (contido, traballo e prácticas). Ademais, poderá recibir atención personalizada en relación á resolución dos problemas plantexados polo profesorado ao longo do curso
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a calquera aspecto da materia (contido, traballo e prácticas). Ademais, poderá recibir atención personalizada en relación á resolución dos problemas plantexados polo profesorado ao longo do curso
Estudo de casos	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a calquera aspecto da materia (contido, traballo e prácticas). Ademais, poderá recibir atención personalizada en relación á resolución dos problemas plantexados polo profesorado ao longo do curso

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Lección maxistral	Realizarase un exame de respostas curtas na data oficial establecida	40	A1 A2 A3 A4	B6 B7 B9 B10	C7 C15 C16	D1 D2 D4 D5
Resolución de problemas de forma autónoma	Ao longo do curso realizaranse diversas probas orientadas á resolución de problemas relacionados coa administración pública	40	A1 A2 A3	B6 B7 B8 B9 B10	C15 C16	D4 D5 D6
Estudo de casos	O alumnado levará a cabo diversas actividades tuteladas polo profesorado da materia	20	A1 A2 A3 A5	B8	C7 C15	D2 D4 D5 D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

EVALUACIÓN GLOBAL E CONTINUA: O alumnado terá a posibilidade de acollerse ao modelo de avaliación global. Esta opción desenvolverase nas datas oficiais de exame. O alumnado terá dereito a examinarse sobre o 100% da nota. Para acollerse á modalidade de avaliación global na primeira oportunidade, o alumnado deberá renunciar ao sistema de avaliación continua durante as 6 primeiras semanas de curso.

A información sobre as actividades avaliativas está dispoñible no espazo da materia no campus virtual, baixo a etiqueta [Avaliación](#) de cada tema.

O alumnado terá opción a presentarse á convocatoria extraordinaria (segunda convocatoria) a partir da adaptación que destas actividades realice o docente e cuxo contido será colgado da plataforma.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Kaufmann, Geir, **Solución de problemas y creatividad**, INAP, 1996

Metcalfe, Less, **Gestión Pública. De la imitación a la innovación**, INAP, 1996

Ramió, Carles, **Repensando la Administración Pública. Administración digital e innovación pública**, INAP, 2021

Trujillo, Fernando y Álvarez, David, **Transformación digital de la administración pública: ¿Qué competencias necesitan los empleados públicos?**, INAP, 2021

Herrera Díaz-Aguado, Luis, **Por qué y para qué un laboratorio de innovación pública en el INAP**, INAP, 2023

Ruiz Gutiérrez, María y García Mingorance, Jesús, **Gestión del conocimiento e innovación. Funcionario 3.0.**, INAP, 2013

Ortiz de Zárate Tercero, Alberto, **Intraemprendizaje público Por una Administración innovadora y abierta**, INAP, 2013

Subirats, Joan, **Los dilemas de la gobernanza en un escenario de globalización**, Andavira, 2019

Bouzas, Ramón, **Teoría de la organización y gestión pública: interpretaciones, explicaciones y desafíos emergentes**, Andavira, 2019

Bibliografía Complementaria

del Pino, Eloisa y Subirats, Joan, **Las Administraciones ante los riesgos sociales y globales**, INAP, 2021

Zúñiga-Guevara, Ricardo Manuel, **Innovación colaborativa y construcción de capacidades como estrategia de institucionalización de la evaluación en Andalucía. El Grupo de Personas Colaboradoras en Evaluación de Políticas Públicas**, INAP, 2022

Eguizábal Ascacibar, Ana, **La actitud innovadora. Creatividad e innovación en el puesto de trabajo en la Administración Pública**, INAP, 2013

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Xestión das redes sociais institucionais/P07G092V01409

TICs nas administracións públicas/P07G092V01403

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Ciencia política: Ciencia da administración e xestión pública/P07G092V01102

Ciencia política: Gobernanza, globalización e dereitos humanos/P07G092V01105

Ciencia política: Políticas públicas/P07G092V01109

Habilidades nas administracións públicas/P07G092V01307

Outros comentarios

Uso Responsable da Intelixencia Artificial (IA)

O uso de ferramentas de IA está permitido nesta materia sempre que se realice de forma ética, responsable e transparente. Para iso, o alumnado deberá:

- Utilizar a IA como apoio para a aprendizaxe, non como substituto do pensamento crítico nin do traballo persoal.
  - Revisar criticamente todas as actividades antes da súa realización ou entrega xa que o responsable último da tarefa ou actividade é, en todo caso, o estudante.
  - Citar adecuadamente calquera contido xerado con IA, incluíndo prompts utilizados e respostas obtidas, seguindo o modelo de citación APA (7ª edición).
  - Evitar o uso de IA para realizar tarefas que deban reflectir competencias persoais (exames, reflexións individuais ou traballos prácticos avaliativos, etc.), salvo indicación expresa do profesorado.
  - Lembrar que a utilización indebida da IA poderá ser considerada unha forma de fraude académica ou conduta académica deshonestas, e será tratada consonte á normativa vixente na UVigo en materia disciplinaria.
- A seguir, inclúese un exemplo de citación de prompts e respostas en formato APA (7ª edición).

Para citar contido xerado por IA, recoméndase o seguinte criterio:

Na lista de referencias:

OpenAI. (2025). Resposta xerada por IA a partir do prompt: "Explica a teoría da aprendizaxe significativa de Ausubel" [IA xenerativa]. ChatGPT. <https://chat.openai.com/>

No texto: (OpenAI, 2025). Tamén se pode incluír o prompt nun apéndice ou nota ao pé se é relevante para a comprensión do traballo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
TICs nas administracións públicas				
Materia	TICs nas administracións públicas			
Código	P07G095V01403			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Informática			
Coordinador/a	Pérez Cota, Manuel			
Profesorado	González Castro, Miguel Ramón Pérez Cota, Manuel			
Correo-e	mpcota@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	Ferramentas TIC na administración pública: Hardware e Software; ferramentas ofimáticas; redes de datos. Funcionalidade das TIC na administración pública: evolución da sociedade dixital e a súa aplicación dentro da administración pública; teoría da usabilidade e xestión do uso das TIC; modelos de xestión de datos, información e coñecemento; seguridade dixital.			
	Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
C14	Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) aplicables á xestión pública
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua extranxeira
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

1. Recoñecer o que significa a utilización das Tecnoloxías da Información e as Comunicacions nas administracións públicas.	A1	B1	C14	D1
2. Identificalas ferramentas TIC existentes, podendo diferenciarlas e aplicalas nos distintos campos da administración pública.	A2	B2		D2
3. Describi-lo funcionamento das distintas ferramentas TIC no contexto da administración pública.	A3	B3		D4
4. Integralo uso das ferramentas TIC no seu entorno de traballo, podendo delimitala xestión a realizar con elas de xeito seguro e eficiente.	A4	B4		D5
5. Enumeralos distintos contidos que poidan proveerse coas diferentes ferramentas TIC, facendo fincapé na seguridade e fiabilidade da información.	A5	B6		D6
6. Aplicalas normas vixentes en temas de seguridade, anonimato, transferencia de información e utilización eficiente de recursos TIC.				
7. Identificar e resolver problemas reais ou ficticios en relación co uso das ferramentas TIC na administración pública.				
8. Utilizalos distintos recursos TIC dispoñibles e con perspectivas futuras na administración pública.				

Contidos

Tema	
Tema 1- NTIC	-Evolución das tecnoloxías e a súa adecuación as Administracións Públicas -Novas tecnoloxías da información e das comunicacións -Relación entre as NTIC e a Xestión e Administración Públicas
Tema 2- O sistema Informático	-Compoñentes dun sistema informático. -Visión hardware e software. -Sistemas informáticos persoais -Sistemas informáticos complexos -Redes de computadores -Compoñentes das redes
Tema 3- Aplicacións e uso do software	-Tipos de Software comercial e libre -Tipos de paquetes ofimáticos -Software de paquetes e a súa relación e uso
Tema 4- Soportes de información	-Soportes de datos -Formatos e intercambio de información -Transacción de datos
Tema 5- Teoría da Usabilidade	-A usabilidade e a súa importancia no uso das TIC. -A importancia da usabilidade na Administración e Xestión públicas -A importancia do coñecemento do usuario -Sistemas de axuda aos usuarios -A usabilidade na Administración Pública -Conceptos, formas, visión, problemas e solucións.
Tema 6- Transferencia de datos	-Qué é unha rede de datos -Internet, direccións, tipos de protocolos -Control básico e seguridade -Redes públicas e privadas, proxy -Servicios Internet (correo electrónico, web, FTPs, navegadores, telnet, buscadores, etc.) -Chats, Mensaxes e videoconferencia -Wifi, sistemas cableados e inalámbricos
Tema 7- Seguridade	-Fundamentos básicos -A seguridade e a protección de datos nos computadores e nas redes -Criptografía, certificado dixital, sinatura electrónica e DNI electrónico
Tema 8- Identificación e formación en novos recursos TIC	-Identificación dos novos recursos TIC -Combinación de recursos -Formas de adaptación

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	36	50
Prácticas con apoio das TIC	20	42.5	62.5
Estudo de casos	35	0	35
Exame de preguntas de desenvolvemento	0.5	0	0.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1
Estudo de casos	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Na lección maxistral (sexa esta física ou virtual) preténdese explicar conceptos que, previamente, xa foran indicados ao alumnado, de xeito que a participación sexa mais viva e os conceptos adquiridos mais facilmente.
Prácticas con apoio das TIC	Desenvolveranse prácticas (que poden ser físicas ou virtuais) que permitan desenvolver, mediante o computador (ordenador) conceptos vistos na clase maxistral. Preténdese que o alumnado poida crear os seus propios sistemas en base a unha lóxica sólida.
Estudo de casos	Analízanse problemas reais da profesión e resolvense.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Pretendese que o alumnado sexa capaz de desenvolver problemas co uso das TICs.
Estudo de casos	Desenvolvemento de casos reais ou cercanos os reais e resóvelos co uso das TICs.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realízanse unha serie de preguntas que permitan coñecer as competencias adquiridas polo alumnado (pode ser físico ou virtual). RESULTADOS DE APRENDIZAXE: Destreza no manexo dos ordenadores e sistemas operativos. Comprensión do funcionamento básico dos ordenadores. Destreza no manexo de ferramentas informáticas para as administracións públicas e do contido do temario.	40	A1 B1 C14 D1 A2 B2 D2 A3 B3 D4 A4 B4 D5 A5 B6 D6
Resolución de problemas e/ou exercicios	Desenvolvemento de un ou varios exercicios ou problemas que permitan coñecer as competencias adquiridas polo alumnado (pode ser físico ou virtual). RESULTADOS DE APRENDIZAXE: Destreza no manexo dos ordenadores e sistemas operativos. Comprensión do funcionamento básico dos ordenadores. Destreza no manexo de ferramentas informáticas para as administracións públicas e do contido do temario	30	A1 B1 C14 D1 A2 B2 D2 A3 B3 D4 A4 B4 D5 A5 B6 D6
Estudo de casos	Desenvolvemento de un ou varios casos de uso con problemas que permitan coñecer as competencias adquiridas polo alumnado (pode ser físico ou virtual). RESULTADOS DE APRENDIZAXE: Destreza na resolución de casos no uso e manexo dos ordenadores e sistemas operativos. Comprensión do funcionamento básico dos ordenadores. Destreza no manexo de ferramentas informáticas para as administracións públicas e do contido do temario	30	A1 B1 C14 D1 A2 B2 D2 A3 B3 D4 A4 B4 D5 A5 B6 D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

De cara á avaliación continua, o estudiantado poderá facer (dependendo das circunstancias do curso) un máximo de 3 avaliacións que terán parte de preguntas e parte de resolución de problemas cos que poderán acadar o global da cualificación, así como a realización de traballos relacionados coas administracións públicas. En caso de renuncia á avaliación continua o examen final será do global da materia, con parte de exame de preguntas e parte de resolución de problemas e casos de uso.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Pérez Cota, Manuel, **Historia da Informática**, <https://moovi.uvigo.gal>, 2024

Microsoft Corporation, **Microsoft Office**, <https://www.microsoft.com>, 2024

The Document Foundation, **Libre Office**, <https://es.libreoffice.org>, 2024

Apple Corporation, **Recursos educativos Apple**, <https://www.apple.com>, 2024

IBM Corporation, **Recursos informáticos de IBM**, <https://www.ibm.com>, 2024

Wolf, Gunar; Ruiz, Esteban; Bergero, Federico; Meza, Erwin, **Fundamentos de Sistemas Operativos**, UNAM, 2015

Recomendacións

Outros comentarios

O xeito no que se fai uso das TIC pode ser útil no desenvolvemento de traballos para outras materias e, ademais, pode constituír un traballo para esta materia. Facéndose, deste xeito, acádase un mellor aproveitamento do tempo do estudante

e contribúe a unha mellor utilización dos recursos.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Ética pública e transparencia				
Materia	Ética pública e transparencia			
Código	P07G095V01404			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Caruncho Michinel, María Cristina			
Profesorado	Caruncho Michinel, María Cristina			
Correo-e	caruncho@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
C15	Identificar as consecuencias que a toma de decisións e os actos dos servidores públicos teñen sobre as persoas e a sociedade. Particularmente, na solución de problemas éticos e morais, dentro da área da xestión e administración pública.
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Nova	A1	B1	C15	D1
	A2	B2		D2
	A3	B3		D4
	A4	B4		D5
	A5	B6		D6

Contidos	
Tema	
I.- "Moral e Ética: aproximación conceptual	1.1. A moral: bases socio-antropolóxicas da moral 1.2. A Ética: Metodoloxía e problemas de fundamentación 2.1. A Ética e os seus lindes. 2.2. Deontoloxismo vs. Teleoloxismo. Teorías éticas contemporáneas.
II.- Razóns éticas e razóns para a Ética	2.3. A Ética Aplicada

III.Ética Pública	3.1 Ética Pública: Concepto e axentes 3.2 Ética Pública: obxecto , causas e consecuencias 3.3 Educación da conciencia ética de axentes públicos e da cidadanía
IV.- A propósito da Corrupción	4.1 Corrupción e resurximento do debate ético 4.2 Códigos deontolóxicos e á profesionalización da xestión pública
V.- Os valores éticos e a Transparencia	5.1 Aproximación ao concepto e contido do principio de Transparencia 5.2.- O principio da transparencia no emprego público

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	5	5	10
Estudo previo	0	20	20
Lección maxistral	15	30	45
Seminario	5	15	20
Traballo tutelado	5	30	35
Estudo de casos	5	13.5	18.5
Exame de preguntas obxectivas	1.5	0	1.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Presentación	Presentación e exposición dos traballos desenvolvidos individualmente
Estudo previo	Repaso e estudo das nocións introducidas nas sesións teóricas e seminarios. Lectura e recensión crítica de materiais propostos para a aprendizaxe
Lección maxistral	Método expositivo. Lección maxistral dos contidos teóricos da materia
Seminario	Resolución de dúbidas que se lle presenten ao alumno/a no proceso de aprendizaxe, e apoio a realización dos traballos feitos polo alumnado
Traballo tutelado	Elaboracións de traballos individuais ou en grupo titorizados pola profesora
Estudo de casos	Plantexamento e resolución de supostos prácticos que deberá desenvolver o alumnado

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	resolveránse as dúbidas de cada alumno/a, atendendo a seu ritmo de traballo
Traballo tutelado	titorización personal do traballo que está a facer cada alumno en sesións marcadas cada semana pola profesora
Estudo de casos	Os dilemas morales e os estudos de casos serán avaliados e atendidos en sesións de titorización individual

Avaliación		Cualificación Resultados de Formación e Aprendizaxe				
	Descrición					
Traballo tutelado	Elaboración de traballos individuais ou en grupo titorizados pola profesora.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6	C15	D1 D2 D4 D5 D6
Estudo de casos	Plantexamento e resolución de supostos prácticos que deberá desenvolver o alumnado.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6	C15	D1 D2 D4 D5 D6
Exame de preguntas obxectivas	Exame tipo test que deberá desenvolver o alumnado como proba final.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6	C15	D1 D2 D4 D5 D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Modelo A (avaliación continua).O alumnado deberá superar o 50% do valor de cada unha das probas para poder superar a materia. Segunda convocatoria: de non ter superada algunha das probas obxecto da avaliación, poderán recuperarse na convocatoria de xullo. As cualificacións obtidas nos apartados traballo tutelado e estudos de casos manteranse para o

alumno que na convocatoria de xunio non supere a proba do examen . De non ter superada a materia na primeira convocatoria , as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. as datas oficiais dos exames poderán consultarse na web da Facultade.

Modelo B (avalización global). O estudantado que non asista regularmente á clase terá que realizar un exame final de toda a materia.

Na segunda convocatoria procederase ao mesmo istema de avalización

Toda copia ou plaxio será valorado cun 0 na parte en que se produza.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

GUERRERO, A, **Apuntes de filosofía moral**, 1ª, Playa de Akaba, 2010

HERNANDEZ, A (coord), **Manual de autoformación en ética pública**, 1ª, Colección de capacitación a distancia 02, 2008

Bibliografía Complementaria

CAMPS,V, **Breve historia de la ética**, 1ª, RBA, 2013

Izquierdo, A y Lago, S, **Ética Pública :desafíos y propuestas**, 1ª, bellaterra, 2008

Villoría, M (ed), **Ética Pública y Buen Gobierno**, 1ª, Tecnos, 2015

Recomendacións

Outros comentarios

Cada un dos apartados avaliados deberá ser desenvolvido con éxito polo alumnado co fin de adquirir a totalidade das competencias no caso da modalidade de avaliación continua. No caso da avaliación global deberá superarse o exame.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Goberno aberto, política e institucións**

Materia	Goberno aberto, política e institucións			
Código	P07G095V01406			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	López Mira, Álvaro Xosé			
Profesorado	López Mira, Álvaro Xosé			
Correo-e	almira@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	Nos últimos anos é un feito incuestionable o desenvolvemento da Sociedade da Información e do Coñecemento en todos os ámbitos da actividade humana e, en especial, nas administracións públicas. A aplicación das novas tecnoloxías está a posibilitar a apertura de canles de interacción cada vez máis intensos entre administración e administrado. A proliferación de conceptos tales como goberno aberto, goberno electrónico, administración electrónica, gobernanza electrónica ou democracia electrónica ven a constatar o xurdimento dunha nova dimensión na que a política, e máis concretamente, as diferentes políticas públicas deixan de ser un reduto exclusivo dos centros tradicionais de poder para seren deseñadas e implementadas co concurso activo da cidadanía. A presente materia achega ao alumnado ao estudo do Goberno Aberto, intentando descubrir os alicerces do seu funcionamento e estrutura. Con esta fin centrarémonos: 1- Na análise da Sociedade da Información e do Coñecemento como contexto de desenvolvemento do Goberno Aberto. 2- Na aproximación teórico-conceptual ao Goberno Aberto dende o paradigma do Goberno electrónico. 3- No coñecemento de experiencias de Goberno aberto no ámbito da transparencia, participación e colaboración. 4- Nos plans e estratexias de Goberno e Administración electrónica do Estado e da Xunta de Galicia 5- Nos principais servizos electrónicos: eSaúde e eEducación.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B5	Razoar criticamente
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
B8	Ter iniciativa e espírito emprendedor
B9	Xenerar novas ideas relacionadas coa dirección e xestión pública
C4	Analizar o comportamento dos actores e procesos políticos e sociais e aplicar as técnicas de comunicación política
C11	Planificar, implantar, avaliar e analizar políticas públicas
C14	Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) aplicables á xestión pública
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D3	Sensibilizarse con temas medioambientais
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Analisar os elementos característicos da Sociedade da Información e do Coñecemento, incidindo na perspectiva de xénero	A1	B3	C4	D1
	A2	B5	C11	D2
	A3	B6	C14	D3
	A4	B8		D4
	A5	B9		D6
Identificar os enfoques de estudo do goberno aberto desde a Ciencia política	A1	B3	C4	D1
	A2	B5	C11	D2
	A3	B6	C14	D3
	A4	B8		D4
	A5	B9		D6
Defender de forma persuasiva a transcendencia dos eixos do goberno aberto (transparencia, colaboración e participación) para alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria.	A1	B3	C4	D1
	A2	B5	C11	D2
	A3	B6	C14	D3
	A4	B8		D4
	A5	B9		D6
Valorar as políticas públicas orientadas ao desenvolvemento do goberno aberto.	A1	B3	C4	D1
	A2	B5	C11	D2
	A3	B6	C14	D3
	A4	B8		D4
	A5	B9		D6
Examinar a aplicación das novas tecnoloxías ao goberno e administración pública.	A1	B3	C4	D1
	A2	B5	C11	D2
	A3	B6	C14	D3
	A4	B8		D4
	A5	B9		D6

Contidos	
Tema	
Tema 1- A Sociedade da Información e do Coñecemento	1.1. Definición e elementos característicos da Sociedade da Información e do Coñecemento. Principais indicadores. 1.2. Da SIC á Sociedade Dixital. 1.3. A Sociedade da Información e do Coñecemento en España e Galicia
Tema 2- Goberno Aberto. Unha aproximación ao estado da arte	2.1. Delimitación conceptual 2.2. Os grandes temas da Ciencia política baixo o [paradigma virtual] 2.3. Do goberno electrónico ao Goberno Aberto 2.4. Orixe e fundamentos do Goberno Aberto. Transparencia, participación e colaboración
Tema 3- Experiencias de Goberno Aberto	3.1. Os Portais de Transparencia 3.2. Experiencias de participación online cidadá 3.3. Experiencias de colaboración online no ámbito social
Tema 4- O goberno e a administración electrónica	4.1. A estratexia de cambio nas Administracións públicas. Reforma e modernización. 4.2. A aplicación das novas tecnoloxías á Administración pública. Os sitios web institucionais e as redes sociais. 4.3. Políticas públicas para o desenvolvemento da Administración Electrónica. 4.4. Principais proxectos vertebradores. Definición e tipos. 4.5. A Administración electrónica na Administración Xeral do Estado, na Xunta de Galicia e no ámbito local.
Tema 5- Principais servizos electrónicos	5.1. Saúde electrónica 5.2. Ensinanza electrónica

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	41	55
Resolución de problemas	6	6	12
Resolución de problemas	6	6	12
Resolución de problemas	6	6	12
Resolución de problemas	6	6	12
Resolución de problemas	6	6	12
Resolución de problemas	6	6	12
Traballo tutelado	6	6	12
Foros de discusión	2	9	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Resolución de problemas	Exercicio sobre Sociedade da Información e da Comunicación
Resolución de problemas	Exercicio sobre delimitación conceptual do Goberno electrónico
Resolución de problemas	Exercicio sobre os fundamentos do Goberno Aberto
Resolución de problemas	Exercicio sobre experiencias do Goberno Aberto
Resolución de problemas	Exercicio sobre portais web e redes sociais institucionais
Resolución de problemas	Exercicio sobre Plans de Administración electrónica e proxectos vertebradores
Traballo tutelado	Traballo sobre eSaúde ou eDocencia
Foros de discusión	Debate sobre un tema de actualidade relacionado cun aspecto da materia

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe
Resolución de problemas	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe
Resolución de problemas	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe
Resolución de problemas	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe
Resolución de problemas	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe
Resolución de problemas	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe
Resolución de problemas	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe
Foros de discusión	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe

Avaliación

Descrición		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas	Exercicio sobre Sociedade da Información e da Comunicación	10	A1	B3	C4	D1
			A2	B5	C11	D2
			A3	B6	C14	D3
			A4	B8		D4
			A5	B9		D6
Resolución de problemas	Exercicio sobre delimitación conceptual do Goberno electrónico	10	A1	B3	C4	D1
			A2	B5	C11	D2
			A3	B6	C14	D3
			A4	B8		D4
			A5	B9		D6
Resolución de problemas	Exercicio sobre os fundamentos do Goberno Aberto	10	A1	B3	C4	D1
			A2	B5	C11	D2
			A3	B6	C14	D3
			A4	B8		D4
			A5	B9		D6
Resolución de problemas	Exercicio sobre experiencias do Goberno Aberto	10	A1	B3	C4	D1
			A2	B5	C11	D2
			A3	B6	C14	D3
			A4	B8		D4
			A5	B9		D6
Resolución de problemas	Exercicio sobre portais web e redes sociais institucionais	10	A1	B3	C4	D1
			A2	B5	C11	D2
			A3	B6	C14	D3
			A4	B8		D4
			A5	B9		D6
Resolución de problemas	Exercicio sobre Plans de Administración electrónica e proxectos vertebradores	10	A1	B3	C4	D1
			A2	B5	C11	D2
			A3	B6	C14	D3
			A4	B8		D4
			A5	B9		D6
Traballo tutelado	Traballo sobre eSaúde ou eDocencia	25	A1	B3	C4	D1
			A2	B5	C11	D2
			A3	B6	C14	D3
			A4	B8		D4
			A5	B9		D6
Foros de discusión	Debate sobre un tema de actualidade relacionado cun aspecto da materia	15	A1	B3	C4	D1
			A2	B5	C11	D2
			A3	B6	C14	D3
			A4	B8		D4
			A5	B9		D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

Os estudantes que non cumpran os requisitos de a avaliación continua ou se presenten na segunda oportunidade deberán realizar un exame final que constará de **4 preguntas tipo tema** e a **realización de 2 prácticas**. O valor do exame será de 10 puntos.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

BURCH, S., **Sociedad de la información / Sociedad del conocimiento**, 2006

CASTELLS, M., **La era de la información. Vol. 1 La sociedad red**, Madrid: Alianza Editorial, 1999

CASTELLS, M., **La era de la información: Economía, sociedad y cultura**, Madrid: Alianza Editorial, 2005

CASTELLS, M., **La era de la información. Vol. 3 Fin de milenio**, Madrid: Alianza Editorial, 2001

CEPAL, **Desde el gobierno digital hacia un gobierno inteligente.**

<https://biblioguias.cepal.org/gobierno-digital/componentes>,

CRIADO, I.e GIL-GARCÍA, J.R., **Gobierno electrónico, gestión y políticas públicas. Estado actual y tendencias futuras en América Latina**, Gestión y Política Pública, 2013

- HEEKS, R E BAILUR, S, **Analyzing e-government research: Perspectives, philosophies, theories, methods, and practice**, Nº 24, Government Information Quarterly, 2007
- CRIADO GRANDE, I e RAMILO ARAUJO, MC, **Hacia una visión integrada del Gobierno Electrónico**, Nº. 54, Ekonomiaz: Revista vasca de economía, 2003
- HOFMANN, A.; RAMÍREZ ALUJAS, A.; BOJÓRQUEZ PEREZNIETO, J.A. (COORDINADORES), **La promesa del Gobierno Abierto**, Santiago de Chile - MéxicoDF: ITAIP - InfoDF, 2013
- GONZÁLEZ-ZABALA, M. P.e SÁNCHEZ-TORRES, J. M, **Análisis de variables e indicadores empleados para medir la sociedad de la información**, V 20, Nº 3, Ingeniare. Revista chilena de ingeniería, 2012
- NASER, A.; CONCHA, G, **El gobierno electrónico en la Gestión Pública**, Santiago de Chile: ONU-CEPAL, 2011
- NASER, A.; CONCHA, G. (EDITORES), **El desafío hacia el gobierno abierto en la hora de la igualdad**, Santiago de Chile: ONU-CEPAL, 2012
- OSCAR OSZLAK, O.; KAUFMAN, E., **Teoría y práctica del gobierno abierto: Lecciones de la experiencia internacional.**, Red Gealc - OEA, 2014

Recomendacións

Outros comentarios

Uso Responsable da Intelixencia Artificial (IA)

O uso de ferramentas de IA está permitido nesta materia sempre que se realice de forma ética, responsable e transparente. Para iso, o alumnado deberá:

- Utilizar a IA como apoio para a aprendizaxe, non como substituto do pensamento crítico nin do traballo persoal.
- Revisar criticamente todas as actividades antes da súa realización ou entrega xa que o responsable último da tarefa ou actividade é, en todo caso, o estudante.
- Citar adecuadamente calquera contido xerado con IA, incluíndo prompts utilizados e respostas obtidas, seguindo o modelo de citación APA (7ª edición).
- Evitar o uso de IA para realizar tarefas que deban reflectir competencias persoais (exames, reflexións individuais ou traballos prácticos avaliativos, etc.), salvo indicación expresa do profesorado.
- Lembrar que a utilización indebida da IA poderá ser considerada unha forma de fraude académica ou conduta académica deshonestas, e será tratada consonte á normativa vixente na UVigo en materia disciplinaria.

A seguir, inclúese un exemplo de citación de prompts e respostas en formato APA (7.ª edición).

Para citar contido xerado por IA, recoméndase o seguinte criterio:

Na lista de referencias:

OpenAI. (2025). Resposta xerada por IA a partir do prompt: "Explica a teoría da aprendizaxe significativa de Ausubel" [IA xenerativa]. ChatGPT. <https://chat.openai.com/>

No texto: (OpenAI, 2025). Tamén se pode incluír o prompt nun apéndice ou nota ao pé se é relevante para a comprensión do traballo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Administración tributaria electrónica				
Materia	Administración tributaria electrónica			
Código	P07G095V01407			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	Rodríguez Losada, Soraya			
Profesorado	Rodríguez Losada, Soraya			
Correo-e	soraya.losada@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A dixitalización tamén se aplica nos procedementos tributarios e na determinación das cuantías a pagar como débeda tributaria, polo que resulta preciso aprehender a regulación, os procedementos e as ferramentas que se deben utilizar para cumprir coa obriga tributaria principal e as obrigas formais dos tributos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B5	Razoar criticamente
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
B9	Xenerar novas ideas relacionadas coa dirección e xestión pública
C5	Describir a estrutura, a organización e o funcionamento das Administracións Públicas multinivel, analizando a súa relación coa cidadanía
C8	Identificar, interpretar, planificar e xestionar os recursos económico-financeiros das Administracións Públicas
C9	Identificar e aplicar o marco normativo da actividade que realizan as Administracións Públicas
C14	Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) aplicables á xestión pública
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D3	Sensibilizarse con temas medioambientais
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Ao rematar a materia, o/a estudante será capaz de:

- Manexar programas informáticos e aplicacións específicas para a liquidación e cálculo de impostos.
- Elaborar a documentación necesaria para a súa tramitación e xestión administrativa en liña de temas específicos da Administración Tributaria.
- Analizar o dereito tributario internacional e europeo, adquirindo unha visión completa do fenómeno xurídico tributario.
- Identificar as principais actuacións en materia de cooperación fiscal, tanto a nivel internacional como dentro da Unión Europea, prestando especial atención aos mecanismos de intercambio de información.
- Avaliar fórmulas de prevención da fraude e da evasión fiscal.
- Resolver problemas que se presenten na aplicación das distintas normas do dereito europeo e internacional.
- Resolver supostos de planificación fiscal internacional coñecendo a estrutura dos convenios de dobre imposición.

A1	B1	C5	D1
A2	B4	C8	D2
A3	B5	C9	D3
A4	B6	C14	D4
A5	B9		D5

Contidos

Tema

Determinación da débeda tributaria e Administración electrónica	O Imposto sobre a Renda das Persoas Físicas As retencións e pagos fraccionados O Imposto sobre Sociedades. O Imposto sobre Sucesións e Doazóns O Imposto sobre o Valor Engadido Os Impostos Aduaneiros
A Administración Tributaria Electrónica.	Declaracións informativas e declaracións censais A obligación de levanza de libros e rexistros fiscais. A factura electrónica Notificacións electrónicas As actuacións entre a Administración e os contribuintes nos procedementos tributarios.
Mecanismos de cooperación internacional, europea e nacional. Métodos de prevención da fraude fiscal	Actuacións en materia de gasto público Impostos directos e Administración electrónica. O Imposto sobre o Valor Engadido e dixitalización dos procedementos. A Aduana electrónica.
Dereitos e garantías dos contribuintes na era dixital	A modulación dos dereitos constitucionais Os novos dereitos derivados a dixitalización

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	60	74
Resolución de problemas	3	10	13
Estudo de casos	2	7.5	9.5
Resolución de problemas de forma autónoma	2	9	11
Foros de discusión	2	4	6
Aprendizaxe-servizo	2	7.5	9.5
Exame de preguntas obxectivas	2	10	12
Observación sistemática	1	0	1
Traballo	1	13	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Lección maxistral	Exposición por parte da/do docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudantado
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa disciplina. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral
Estudo de casos	Método a través do cal o alumnado aprende a aplicar os textos xurídicos adecuados para resolver determinados problemas prácticos. O alumnado deberá elixir as normas correctas e interpretarlas adecuadamente, para cada situación creta. Con isto conséguese despertar o interese sobre a materia amosando a súa importancia práctica, ademais de desenvolver a comprensión dos textos xurídicos.
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado sitúase no centro da aprendizaxe, sendo capaz de resolver de forma autónoma certos problemas ou retos. O profesorado apoia ao alumnado no camiño á solución, a modo de guía ou supervisor.
Foros de discusión	Espazos para discusións académicas que contribúen ao desenvolvemento do pensamento crítico estratéxico a partir do diálogo. A/o docente facilita, aconsella e guía ao alumnado para que saiba relacionar as fontes de información apropiadas
Aprendizaxe-servizo	Mediante esta metodoloxía, de forma opcional para o alumnado, pode combinarse a aprendizaxe coa prestación dun servizo á sociedade

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.
Estudo de casos	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.
Foros de discusión	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.
Probas	Descrición
Traballo	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia (contido, traballo ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas obxectivas	Proba parcial de respostas curtas realizadas polo alumnado de avaliación continua, que consta de dúas partes: unha práctica (na que se resolverán un ou varios casos prácticos) e unha teórica (na que se formularán distintas preguntas sobre o temario da materia)	30	A1 B1 C5 D1 A2 B4 C8 D2 A3 B5 C9 D3 A4 B6 C14 D4 A5 B9 D5
Observación sistemática	O profesorado, a través das diferentes actividades que propoña ao alumnado que se someta a avaliación continua (casos prácticos, exposición oral dun tema, presentación escrita dun traballo, ApS, tarefa colaborativa na aula, etc.), valorará a participación activa e calidade das intervencións deste tanto nas clases maxistras como, sobre todo, nas clases prácticas. Tamén se terá en conta a participación do alumnado nas actividades organizadas pola área de Dereito Financeiro e Tributario.	40	A1 B1 C5 D1 A2 B4 C8 D2 A3 B5 C9 D3 A4 B6 C14 D4 A5 B9 D5

Traballo	O alumnado deberá elaborar e expoñer diante da clase un traballo sobre un tema asignado ao comezo do cuadrimestre. A exposición terá lugar aproximadamente a metade do cuadrimestre.	30	A1 B1 C5 D1 A2 B4 C8 D2 A3 B5 C9 D3 A4 B6 C14 D4 A5 B9 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

1.- Segundo o establecido no Regulamento de avaliación, cualificación e calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do alumnado (aprobado polo Claustro da Universidade de Vigo o 18 de abril de 2023), o/a alumno/a deberá manifestar a súa intención de non beneficiarse do sistema de avaliación continua segundo o procedemento e na data que establezan os órganos competentes do Centro. No caso de que o Centro non determine unha data concreta, indicaráo o profesorado o primeiro día de clase.

2.- O alumno/a que acepte o sistema de avaliación continua será avaliado segundo os seguintes criterios: 1) exposición dun traballo, que se realizará a metade do cuadrimestre (30%), 2) Proba teórico-práctica ao final do cuadrimestre (30%), 3) Asistencia regular, participación activa nas clases e actividades organizadas pola Área de Dereito Financeiro e Tributario (40%). Para os efectos de poder realizar esta última avaliación, controlárase a asistencia a clase e a participación activa.

3.- Alumnado de avaliación global: a súa cualificación estará constituída polo 100% da nota obtida na proba escrita final, que será diferente da que cursen os alumnos de avaliación continua. No exame de avaliación global avalíaranse todas as competencias.

4.- O exame final de primeira e segunda oportunidade realizarase na data, lugar e hora especificados no calendario oficial aprobado para o efecto pola Xunta de Facultade para o curso 2025/2026.

AVISO ESPECÍFICO PARA O ALUMNADO QUE ASISTA Á CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA:

No exame de Fin de Carreira, a nota final estará composta polo 100% da nota obtida na proba escrita.

O exame de Fin de Carreira realizarase na data, lugar e hora especificados no calendario oficial aprobado para o efecto pola Xunta de Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

MARTIN QUERALT, J, CASADO OLLERO, G, TEJERIZO LÓPEZ, LOZANO SERRANO, C, **Curso de Derecho financiero y tributario**, 2025

PÉREZ ROYO, F, **Curso de Derecho Tributario**, 2025

MERINO JARA, I, **Procedimientos tributarios**, 2022

RODRIGUEZ RODRIGUEZ, L, **Manual de procedimientos de gestión y recaudación**, El Consultor, 2022

HERRERA MOLINA, P, **Manual de Procedimientos tributarios**, Dykinson, 2021

Ana María Pita Grandal (dir), **La digitalización en los procedimientos tributarios y el intercambio automático de información**, 2023

Ana María Pita Grandal (dir), **Los modelos de negocio en la era digital Tratamiento contable y fiscal e implicaciones en el procedimiento tributario y las garantías de los contribuyentes**, 2023

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito financeiro e tributario I: Institucións e fontes/P07G092V01204

Dereito financeiro e tributario II: Xestión tributaria e sistema fiscal/P07G092V01209

DATOS IDENTIFICATIVOS**Marketing público e responsabilidade social institucional**

Materia	Marketing público e responsabilidade social institucional			
Código	P07G095V01408			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Pita Castelo, Jose			
Profesorado	Pita Castelo, Jose			
Correo-e	jpita@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Coñecer os fundamentos teóricos e prácticos do marketing e as estratexias de marketing aplicables ao sector público e non lucrativo, así como os instrumentos de xestión de marketing e marketing-mix. Coñecer técnicas de xestión de marketing: segmentación de mercados, posicionamiento, investigación de mercados, etc., e as técnicas de marketing relacional dirixidas a clientes e persoas usuarias do servizo público.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
B7	Liderar e delegar responsabilidades no manexo de grupos de traballo
B8	Ter iniciativa e espírito emprendedor
B9	Xenerar novas ideas relacionadas coa dirección e xestión pública
B10	Deseñar e xestionar proxectos
C6	Aplicar os coñecementos relacionados coa planificación e a xestión administrativa para unha óptima gobernanza
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D3	Sensibilizarse con temas medioambientais
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Desenvolvemento de habilidades na busca de información en relación con fontes de información.	A1	B6	C6	D1
	A2	B7		D2
	A3	B8		D3
	A4	B9		D4
	A5	B10		D6
Desenvolvemento da capacidade de escoita, de lectura comprensiva e habilidades de comunicación oral e escrita.	A1	B6	C6	D1
	A2	B7		D2
	A3	B8		D3
	A4	B9		D4
	A5	B10		D6

Desenvolvemento do coñecemento dos fundamentos teóricos e prácticos do marketing-mix aplicables ao público e ao sector non lucrativo.	A1	B6	C6	D1
	A2	B7		D2
	A3	B8		D3
	A4	B9		D4
	A5	B10		D6
Desenvolvemento da capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos.	A1	B6	C6	D1
	A2	B7		D2
	A3	B8		D3
	A4	B9		D4
	A5	B10		D6

Contidos

Tema	
Tema 1.- INTRODUCCIÓN, CONCEPTOS E CONTIDOS BASICOS DO MARKETING	1.1. O concepto de marketing, a súa evolución e contido. 1.2. O marketing e a xestión pública 1.3. Diferentes Orientacións na Dirección de Organizacións. Características da Orientación ao Mercado. 1.4. O valor e a satisfacción do consumidor. 1.5. O marketing de Relacións: Un novo Paradigma? 1.6. O Sistema de Información de Marketing. 1.7. O proceso de investigación do mercado.
Tema 2.- A PLANIFICACIÓN ESTRATÉXICA DO MARKETING NO ÁMBITO PÚBLICO	2.1. A Planificación Estratéxica nas Organizacións públicas e sen ánimo de lucro. 2.2. O Plan Estratéxico. 2.3. O Marketing e a Planificación Estratéxica. 2.4. O Plan de Marketing.
Tema 3.- O ENTORNO E O MERCADO NO EIDO PÚBLICO.	3.1. O concepto de mercado. 3.2. Tipoloxía dos mercados. 3.3. A delimitación do mercado das organizacións públicas e sen ánimo de lucro. 3.4. O microentorno e o macroentorno do marketing.
Tema 4.- O COMPORTAMENTO DO CONSUMIDOR/USUARIO	4.1. O comportamento do consumidor: a súa importancia para o marketing. 4.2. O proceso de decisión de compra e a súa tipoloxía 4.3. Determinantes internos e externos do comportamento
Tema 5.- O MARKETING MIX DO SECTOR PÚBLICO E DAS EMPRESAS SEN ANIMO DE LUCRO	5.1 O produto no sector público 5.2 O prezo no sector público 5.3 O acercamento psicológico 5.4 A distribución no sector público

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	10	20	30
Seminario	10	15	25
Resolución de problemas	5	10	15
Lección maxistral	20	50	70
Exame de preguntas obxectivas	2	2	4
Exame de preguntas obxectivas	1	1	2
Exame de preguntas obxectivas	1	1	2
Exame de preguntas obxectivas	1	1	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Análisis dun feito, problema o suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo e reflexionar sobre o mesmo para potenciar e completar coñecementos. O profesor indicará ao alumno as preguntas e/o material necesario para que poda elaborar informes coas sus respostas.
Seminario	Seminarios de temas clave
Resolución de problemas	Resolución de problemas planteados en clase

Lección maxistral	Clase presencial de exposición dos contenidos teóricos da asignatura, impartida polo profesor/a a totalidade do alumnado. Recomendase ao estudante que traballe previamente o material entregado polo profesor e que consulte a bibliografía recomendada para completar a información co fin de seguir as explicacións e participar activamente nas cuestións e preguntas planteadas ao longo da clase.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Resolución de dúbidas do alumnado en relación con algún aspecto da materia (contidos, traballos ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas relacionados coa disciplina, proporcionando orientación, apoio e motivación na materia. o proceso de aprendizaxe. Esta actividade realizarase a distancia (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Seminario	Resolución de dúbidas do alumnado en relación con algún aspecto da materia (contidos, traballos ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas relacionados coa disciplina, proporcionando orientación, apoio e motivación na materia. o proceso de aprendizaxe. Esta actividade realizarase a distancia (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Resolución de problemas	Resolución de dúbidas do alumnado en relación con algún aspecto da materia (contidos, traballos ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas relacionados coa disciplina, proporcionando orientación, apoio e motivación na materia. o proceso de aprendizaxe. Esta actividade realizarase a distancia (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Lección maxistral	Resolución de dúbidas do alumnado en relación con algún aspecto da materia (contidos, traballos ou prácticas), así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas relacionados coa disciplina, proporcionando orientación, apoio e motivación na materia. o proceso de aprendizaxe. Esta actividade realizarase a distancia (a través do correo electrónico ou do campus virtual).

Avaliación

Descrición		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Exame de preguntas obxectivas	Pueba test de múltiples alternativas de resposta	25	A1	B6	C6	D1
			A2	B7		D2
			A3	B8		D3
			A4	B9		D4
			A5	B10		D6
Exame de preguntas obxectivas	Pueba test de múltiples alternativas de resposta	25	A1	B6	C6	D1
			A2	B7		D2
			A3	B8		D3
			A4	B9		D4
			A5	B10		D6
Exame de preguntas obxectivas	Pueba test de múltiples alternativas de resposta	25	A1	B6	C6	D1
			A2	B7		D2
			A3	B8		D3
			A4	B9		D4
			A5	B10		D6
Exame de preguntas obxectivas	Pueba test de múltiples alternativas de resposta	25	A1	B6	C6	D1
			A2	B7		D2
			A3	B8		D3
			A4	B9		D4
			A5	B10		D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

A materia segue un sistema de avaliación continua. Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que avaliará tanto os coñecementos teóricos como prácticos impartidos na materia a realizar nas datas establecidas nas convocatorias oficiais e que suporá o 100% da cualificación.

As datas dos exames poderanse consultar no Calendario Docente

Sistema de avaliación continua: Realizaranse ao longo do curso 4 probas, cunha ponderación do 25%, respectivamente.

Outros comentarios e segunda convocatoria

□ A información sobre as actividades avaliativas está dispoñible no espazo da materia no campus virtual, baixo a etiqueta

□Avaliación□ de cada tema.

□ O alumnado terá opción a presentarse á convocatoria extraordinaria (segunda convocatoria) a partir da adaptación que destas actividades realice o docente e cuxo contido será colgado da plataforma.

□ Será requisito necesario para o desenvolvemento da materia que o profesorado da mesma poida dispoñer dunha FOTOGRAFÍA actualizada* do alumnado que deberán subir á plataforma a comezos de curso, e sempre antes do día 30 de setembro.

(*) A única finalidade do tratamento deste dato é que o profesorado da materia poida verificar a identidade do alumnado matriculado na mesma. A base de lexitimación para o tratamento deste dato realízase en aplicación do disposto no artigo 6.1e) do RXPd no que o tratamento é necesario para o exercicio dos poderes públicos conferidos ao responsable do tratamento baseados no artigo 9 da Lei 39/2015, do 1 de outubro do procedemento administrativo común das administracións públicas e no artigo 25.7 do RD 1791/2010, de 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do Estudiante Universitario. O acceso á imaxe e aos datos persoais do alumnado só é permitido ao profesorado de cada materia para a realización das actividades académicas indicadas nesta guía docente e non serán utilizados nin divulgados para ningunha outra finalidade, debendo gardar o correspondente deber de confidencialidade dos mesmos.

Los exámenes oficiales de la materia realizaránse en las fechas, lugares y horas designadas polo Decanato y publicadas al efecto en los lugares y plazos establecidos

---

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Kotler, P., **Principles of Marketing**, 2014

Kotler, P., **Introducción al Marketing**, 2000

Bibliografía Complementaria

Lee and Kohler, **Marketing in the Public Sector: A Roadmap for Improved Performance**, 2006

Lee y Kotler, **Marketing en el Sector Público...**, 2007

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xestión das redes sociais institucionais**

Materia	Xestión das redes sociais institucionais			
Código	P07G095V01409			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	López Mira, Álvaro Xosé			
Profesorado	López Mira, Álvaro Xosé			
Correo-e	almira@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	A primeira pregunta que hai que responder na presentación desta materia é a seguinte: xestión de redes sociais virtuais, para que? Porque as redes sociais presenciais forman parte da dimensión humana como [ser político] dende as orixes da democracia. E é que, no caso das democracias actuais, e dos seus sistemas de produción de políticas e servizos públicos, estas redes adquiriron outras dimensións, froito da súa apertura e orientación cara á cidadanía. A primeira das dimensións (sempre intra e interorganizativas) é a profesional (comunidades de empregados públicos), a segunda é a virtual (comunidades de empregados públicos e usuarios), respondendo así ás necesidades dos marcos actuais de goberno e goberno aberto. É neste espazo de apertura e integración de novos valores da Axenda 2030, onde as redes sociais virtuais cobran sentido como medio (nunca como fin en si mesmos) para chegar aos usuarios das súas políticas e servizos públicos; tamén para implicar outros axentes públicos, privados e sociais que conforman o ecosistema de problemas públicos. Para iso é necesario coñecer o marco aberto das institucións públicas multinivel e intergubernamentais da terceira década do século XXI. Coñecer as súas plataformas web, algunhas das redes virtuais máis utilizadas, así como as súas achegas e valor para a mellora das políticas e servizos públicos. As redes sociais presenciais e virtuais como medio para mellorar a solución de problemas públicos complexos implican ter en conta, en primeiro lugar, os marcos éticos e os valores das institucións democráticas. Tamén aqueles outros "non éticos", vinculados á posverdade que xeran "fake news" e modelos de negación dos valores democráticos que son os nosos no marco da Unión Europea e a España das Comunidades Autónomas e Gobernos Locais			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
B7	Liderar e delegar responsabilidades no manexo de grupos de traballo
B8	Ter iniciativa e espírito emprendedor
B9	Xenerar novas ideas relacionadas coa dirección e xestión pública
B10	Deseñar e xestionar proxectos
C14	Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) aplicables á xestión pública
C15	Identificar as consecuencias que a toma de decisións e os actos dos servidores públicos teñen sobre as persoas e a sociedade. Particularmente, na solución de problemas éticos e morais, dentro da área da xestión e administración pública.
C16	Desenvolver habilidades para a resolución de problemas institucionais complexos
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua extranxeira
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia				
Resultados previstos na materia		Resultados de Formación e Aprendizaxe		
1. Amosar os diferentes modelos de redes sociais, tanto físicas como virtuais	A2 A5 B6 B9 B10	C14 C16	D2 D4 D5	
2. Definir os elementos básicos das redes sociais virtuais no contexto das institucións públicas	A1 A2	B6 B9	C14 C16	D4 D5 D6
3. Aplicar métodos heurísticos para o desenvolvemento dunha comparación das redes sociais que utilizan as institucións públicas multinivel	A1 A2 A4 A5	B6 B8 B9 B10	C14 C16	D4 D5
4. Formular un modelo de redes sociais virtuais para as institucións públicas no marco do paradigma da gobernanza e o goberno aberto.	A2 A3 A4	B7 B9 B10	C14 C15 C16	D4 D6
5. Avaliar os resultados dos diferentes modelos de redes sociais virtuais nas institucións multinivel españolas e galegas	A1 A2 A5	B6 B7 B9	C14 C15	D1 D4
6. Valorar as dimensións éticas do desenvolvemento de perfís institucións en redes sociais, así como o seu carácter público, en liña coas propostas da Agenda 2030	A1 A2 A3	B6 B8 B9	C14	D4 D5 D6
7. Xustificar a necesidade de incorporar ás redes sociais das administracións públicas estratexias institucionais contra as fake news no marco da UE e o Goberno de España	A1 A2 A3 A5	B6 B7 B9	C14 C15	D1 D4

Contidos

Tema	
1. Sociedade, Institucións e Persoas no mundo glocal	1.1. Globalización e gobernanza
2. Das Redes Sociais ás Redes Sociais Dixitais	2.1. Participación e redes nun contexto de complexidade 2.2. Dixitalización e goberno aberto
3. Social Media nas Institucións Públicas: Redes de Profesionais e Cidadáns	3.1. Instrumentos para a participación, a deliberación e a comunicación nas institucións públicas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	38.5	52.5
Resolución de problemas de forma autónoma	0	87.5	87.5
Traballo tutelado	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Clases Conferencias Técnicas expositivas
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades autónomas tuteladas Clases Conferencias Técnicas expositivas
Traballo tutelado	Actividades autónomas tuteladas Clases Conferencias Técnicas expositivas

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a calquera aspecto da materia (contido, traballo e prácticas). Ademais, poderá recibir atención personalizada en relación á resolución dos problemas plantexados polo profesorado ao longo do curso

Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a calquera aspecto da materia (contido, traballo e prácticas). Ademais, poderá recibir atención personalizada en relación á resolución dos problemas plantexados polo profesorado ao longo do curso
Traballo tutelado	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a calquera aspecto da materia (contido, traballo e prácticas). Ademais, poderá recibir atención personalizada en relación á resolución dos problemas plantexados polo profesorado ao longo do curso

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Lección maxistral	Realizárase un exame de respostas curtas na data oficial establecida	40	A1	B6	C14	D1
			A2	B7	C15	D2
			A3	B8	C16	D4
			A4	B9		D5
			A5	B10		D6
Resolución de problemas de forma autónoma	Ao longo do curso realizaranse diversas probas orientadas á resolución de problemas relacionados coa administración pública	40	A1	B6	C14	D1
			A2	B7	C15	D4
			A3	B8	C16	D5
			A4	B9		D6
			A5	B10		
Traballo tutelado	O alumnado levará a cabo diversas actividades tuteladas polo profesorado da materia	20	A1	B6	C14	D1
			A2	B7	C15	D4
			A3	B8		D6
			A4	B9		

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN GLOBAL E CONTINUA: O alumnado terá a posibilidade de acollerse ao modelo de avaliación global. Esta opción desenvolverase nas datas oficiais de exame. O alumnado terá dereito a examinarse sobre o 100% da nota. Para acollerse á modalidade de avaliación global na primeira oportunidade, o alumnado deberá renunciar ao sistema de avaliación continua durante as 6 primeiras semanas de curso.

A información sobre as actividades avaliativas está dispoñible no espazo da materia no campus virtual, baixo a etiqueta ☐ Avaliación ☐ de cada tema.

O alumnado terá opción a presentarse á convocatoria extraordinaria (segunda convocatoria) a partir da adaptación que destas actividades realice o docente e cuxo contido será colgado da plataforma.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cortés, Oscar, **Las redes sociales en la Administración General del Estado. Factores jurídicos e institucionales**, INAP, 2021

Cotarelo, Ramón y Gil, Javier, **Ciberpolítica. Gobierno abierto, redes, deliberación, democracia**, INAP, 2017

Subirats, Joan, **Los dilemas de la gobernanza en un escenario de globalización**, Andavira, 2019

Bouzas, Ramón, **Teoría de la organización y gestión pública: interpretaciones, explicaciones y desafíos emergentes**, Andavira, 2019

López-Fogués, Aurora, Fernández-Baldor Martínez, Álvaro y Boni Aristizábal, Alejandra, **La innovación social digital colectiva y la administración en el entorno de la Ciudad Inteligente**, INAP, 2017

Bibliografía Complementaria

Criado, Ignacio, **Nuevas tendencias en la gestión pública. Innovación abierta, gobernanza inteligente y tecnologías sociales en unas administraciones públicas colaborativas**, INAP, 2016

Jiménez, Sergio, **Guía básica de analítica digital para Administraciones públicas**, INAP, 2020

Jiménez, Sergio, **Transformación digital para Administraciones Públicas crear valor para la ciudadanía**, INAP, 2019

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Xestión das redes sociais institucionais/P07G092V01409

Gobierno aberto, política e institucións/P07G092V01406

TICs nas administracións públicas/P07G092V01403

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Ciencia política: Ciencia da administración e xestión pública/P07G092V01102

Outros comentarios

Uso Responsable da Intelixencia Artificial (IA)

O uso de ferramentas de IA está permitido nesta materia sempre que se realice de forma ética, responsable e transparente. Para iso, o alumnado deberá:

- Utilizar a IA como apoio para a aprendizaxe, non como substituto do pensamento crítico nin do traballo persoal.
- Revisar criticamente todas as actividades antes da súa realización ou entrega xa que o responsable último da tarefa ou actividade é, en todo caso, o estudante.
- Citar adecuadamente calquera contido xerado con IA, incluíndo prompts utilizados e respostas obtidas, seguindo o modelo de citación APA (7ª edición).
- Evitar o uso de IA para realizar tarefas que deban reflectir competencias persoais (exames, reflexións individuais ou traballos prácticos avaliativos, etc.), salvo indicación expresa do profesorado.
- Lembrar que a utilización indebida da IA poderá ser considerada unha forma de fraude académica ou conduta académica deshonestas, e será tratada consonte á normativa vixente na UVigo en materia disciplinaria.

A seguir, inclúese un exemplo de citación de prompts e respostas en formato APA (7ª edición).

Para citar contido xerado por IA, recoméndase o seguinte criterio:

Na lista de referencias:

OpenAI. (2025). Resposta xerada por IA a partir do prompt: "Explica a teoría da aprendizaxe significativa de Ausubel" [IA xenerativa]. ChatGPT. <https://chat.openai.com/>

No texto: (OpenAI, 2025). Tamén se pode incluír o prompt nun apéndice ou nota ao pé se é relevante para a comprensión do traballo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Estratexias de cooperación ao desenvolvemento sostible				
Materia	Estratexias de cooperación ao desenvolvemento sostible			
Código	P07G095V01410			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	López Mira, Álvaro Xosé			
Profesorado	López Mira, Álvaro Xosé			
Correo-e	almira@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	A cooperación ao desenvolvemento tense convertido nos últimos anos nun asunto relevante dentro das axendas tanto dos gobernos como das empresas privadas. Ademais, a aprobación da Axenda 2030 da ONU en 2015, que debe ser implementada polos Estados, dálle un forte pulo á cooperación como un elemento cardinal para acadar un planeta sostible dende o punto vista social, económico e medioambiental. Máis alo da axuda económica, a política de cooperación debe ser formulada dende unha óptica holística onde teña cabida a colaboración cos principais actores, fundamentalmente aqueles que viven e operan nos países beneficiarios, e teña en conta a variedade de ámbitos de intervención. Nesta materia intentaremos: -Comprender os fundamentos teórico-conceptuais da cooperación ao desenvolvemento. -Coñecer os ámbitos de traballo da cooperación. -Identificar os principais actores públicos e privados. -Achegarse ás políticas e plans de cooperación das distintas administracións territoriais do Estado			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B5	Razoar criticamente
B7	Liderar e delegar responsabilidades no manexo de grupos de traballo
B9	Xenerar novas ideas relacionadas coa dirección e xestión pública
B10	Deseñar e xestionar proxectos
C3	Identificar os fundamentos da política comparada nun contexto de globalización
C4	Analizar o comportamento dos actores e procesos políticos e sociais e aplicar as técnicas de comunicación política
C15	Identificar as consecuencias que a toma de decisións e os actos dos servidores públicos teñen sobre as persoas e a sociedade. Particularmente, na solución de problemas éticos e morais, dentro da área da xestión e administración pública.
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D3	Sensibilizarse con temas medioambientais
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Identificar os fundamentos do desenvolvemento sostible e a súa incidencia nas persoas e no planeta.	A1	B4	C3	D1
	A2	B5	C4	D2
	A3	B7	C15	D3
	A4	B9		D5
	A5	B10		D6
Xustificar a pertinencia da aplicación da Axenda 2030 por parte das institucións públicas, en especial, nas políticas de igualdade de xénero.	A1	B4	C3	D1
	A2	B5	C4	D2
	A3	B7	C15	D3
	A4	B9		D5
	A5	B10		D6
Valorar de forma crítica e con argumentos claros e sólidos a implementación de Obxectivos de Desenvolvemento Sostible da Axenda 2030.	A1	B4	C3	D1
	A2	B5	C4	D2
	A3	B7	C15	D3
	A4	B9		D5
	A5	B10		D6
Demostrar a obrigación política e moral da cooperación ao desenvolvemento aos países do sur	A1	B4	C3	D1
	A2	B5	C4	D2
	A3	B7	C15	D3
	A4	B9		D5
	A5	B10		D6

Contidos

Tema	
Tema 1- Fundamentos teóricos da cooperación	1.1. Principais conceptos. Cooperación territorial vs cooperación ao desenvolvemento 1.2. O desenvolvemento sostible e a Axenda 2030 1.3. Compoñentes das políticas de cooperación ao desenvolvemento 1.4. A evolución da cooperación ao desenvolvemento. Da cooperación Norte-Sur ao Sur-Sur
Tema 2- Metodoloxía en xestión de Proxectos de Cooperación Internacional ao Desenvolvemento	2.1. O ciclo dun proxecto de desenvolvemento 2.2. A metodoloxía do Enfoque do Marco Lóxico
Tema 3- Sectores principais da cooperación	3.1. Educación 3.2. Gobernabilidade democrática 3.3. Igualdade de xénero 3.4. Medio ambiente 3.5. Saúde
Tema 4- A estrutura de cooperación. Os actores	4.1. Organismos internacionais de cooperación multilateral 4.2. O Estado e demais niveis subestatais 4.3. O terceiro sector e as ONGD 4.4. As empresas privadas 4.5. A Universidade
Tema 5- Políticas de cooperación ao desenvolvemento	5.1. A política da UE 5.2. A política do Estado 5.3. A política da Xunta de Galicia 5.4. Os Concellos e deputacións. Fondo Galego de Cooperación e Solidariedade

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	41	55
Resolución de problemas	9.5	9.5	19
Resolución de problemas	9.5	9.5	19
Resolución de problemas	9.5	9.5	19
Resolución de problemas	9.5	9.5	19
Foros de discusión	9.5	9.5	19

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.

Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Foros de discusión	Actividades desenvolvidas nun contorno virtual na que se debaten temas diversos e de actualidade relacionados co ámbito académico e/ou profesional.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe
Resolución de problemas	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe
Resolución de problemas	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe
Resolución de problemas	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe
Resolución de problemas	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe
Foros de discusión	O alumnado poderá resolver dúbidas con relación a algún aspecto da materia así como atención ás súas necesidades e consultas relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa disciplina, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemasExercicio sobre fundamentos teóricos da cooperación	22	A1	B4	C3	D1
		A2	B5	C4	D2
		A3	B7	C15	D3
		A4	B9		D5
		A5	B10		D6
Resolución de problemasExercicio sobre os sectores principais da cooperación	22	A1	B4	C3	D1
		A2	B5	C4	D2
		A3	B7	C15	D3
		A4	B9		D5
		A5	B10		D6
Resolución de problemasExercicio sobre os actores de cooperación	22	A1	B4	C3	D1
		A2	B5	C4	D2
		A3	B7	C15	D3
		A4	B9		D5
		A5	B10		D6

Resolución de problemas	Exercicio sobre as políticas de cooperación ao desenvolvemento	22	A1 A2 A3 A4 A5	B4 B5 B7 B9 B10	C3 C4 C15	D1 D2 D3 D5 D6
Foros de discusión	Debate sobre un aspecto de actualidade vencellado co contido da materia	12	A1 A2 A3 A4 A5	B4 B5 B7 B9 B10	C3 C4 C15	D1 D2 D3 D5 D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

Os estudantes que non cumpran os requisitos da avaliación continua ou se presenten na segunda oportunidade deberán realizar un exame final que constará de **4 preguntas tipo tema** e a **realización de 2 prácticas**. O valor do exame será de 10 puntos.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

ALONSO, José Antonio, Pablo AGUIRRE y Guillermo SANTANDER, **El nuevo rostro de la cooperación internacional para el desarrollo**, Madrid, La Catarata, 2020

DOMÍNGUEZ, Rafael y Simone LUCATELLO, **Introducción: historizando y descolonizando la cooperación para el desarrollo**, **Repensar el desarrollo desde el pasado de la cooperación internacional**, Revista CIDOB d'Afers Internacionals, 2018

GUTIÉRREZ-GOIRIA, Jorge e Ignacio MARTÍNEZ, **Los límites de la Ayuda Oficial al Desarrollo y sus debates: pobreza y desigualdad**, Universidad de Valladolid, 2020

GUTIÉRREZ-GOIRIA, Jorge, Natalia MILLÁN e Ignacio Martínez, **Dentro o más allá de la ayuda: el difícil camino de la Coherencia de Políticas para el Desarrollo**, Revista Iberoamericana de Estudios de Desarrollo, 2017

LABAIEN, Irati, **La cooperación al desarrollo de las Comunidades autónomas del Estado español: relevancia, alcance y aportación específica**, Tesis doctoral UPV/EHU, 2014

MARTÍNEZ OSÉS, Pablo e Ignacio MARTÍNEZ, **La Agenda 2030: ¿cambiar el mundo sin cambiar la distribución del poder?**, Lan harremanak: Revista de relaciones laborales, 2016

NACIONES UNIDAS, **Transformar nuestro mundo: la Agenda 2030 para el Desarrollo Sostenible**, United Nations Publications, 2015

OCAMPO, José Antonio, **Gobernanza global y desarrollo**, Buenos Aires, Siglo XXI ed, 2015

OJEDA, Tahina, **Relaciones Internacionales y cooperación con enfoque Sur-Sur**, Madrid, La Catarata, 2016

OTILLO, Jose Angel, **El sistema de cooperación para el desarrollo**, Madrid, La Catarata, 2011

TASSARA, Carlo, **Cooperación internacional para el desarrollo: Gobierno, economía y sociedad**, Bogotá, Ediciones Unisalle, 2016

UNCETA, Koldo; MARTÍNEZ, Ignacio; GUTIÉRREZ GOIRIA, Jorge, **De la cooperación para el desarrollo a la cooperación para la convivencia global. Un análisis de la crisis de la cooperación desde la crisis del desarrollo**, Cuadernos de Trabajo / Lan-Koadernoak Hegoa, 2021

Recomendacións

Outros comentarios

Uso Responsable da Intelixencia Artificial (IA)

O uso de ferramentas de IA está permitido nesta materia sempre que se realice de forma ética, responsable e transparente. Para iso, o alumnado deberá:

- Utilizar a IA como apoio para a aprendizaxe, non como substituto do pensamento crítico nin do traballo persoal.
- Revisar criticamente todas as actividades antes da súa realización ou entrega xa que o responsable último da tarefa ou actividade é, en todo caso, o estudante.
- Citar adecuadamente calquera contido xerado con IA, incluíndo prompts utilizados e respostas obtidas, seguindo o modelo de citación APA (7ª edición).
- Evitar o uso de IA para realizar tarefas que deban reflectir competencias persoais (exames, reflexións individuais ou traballos prácticos avaliativos, etc.), salvo indicación expresa do profesorado.

- Lembrar que a utilización indebida da IA poderá ser considerada unha forma de fraude académica ou conduta académica deshonestas, e será tratada consonte á normativa vixente na UVigo en materia disciplinaria.

A seguir, inclúese un exemplo de citación de prompts e respostas en formato APA (7.ª edición).

Para citar contido xerado por IA, recoméndase o seguinte criterio:

Na lista de referencias:

OpenAI. (2025). Resposta xerada por IA a partir do prompt: "Explica a teoría da aprendizaxe significativa de Ausubel" [IA xenerativa]. ChatGPT. <https://chat.openai.com/>

No texto: (OpenAI, 2025). Tamén se pode incluír o prompt nun apéndice ou nota ao pé se é relevante para a comprensión do traballo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Socioloxía de xénero nas organizacións				
Materia	Socioloxía de xénero nas organizacións			
Código	P07G095V01411			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Pérez Freire, Silvia			
Profesorado	Pérez Freire, Silvia			
Correo-e	silviapf@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	Esta é unha materia orientada a adquisición de contidos, competencias e habilidades necesarias para a comprensión da problemática ligada ás relacións e as desigualdades de xénero no marco das organizacións desde unha perspectiva sociolóxica.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
B7	Liderar e delegar responsabilidades no manexo de grupos de traballo
B8	Ter iniciativa e espírito emprendedor
B9	Xenerar novas ideas relacionadas coa dirección e xestión pública
B10	Deseñar e xestionar proxectos
C7	Deseñar e implementar ferramentas de xestión dos recursos humanos nas organizacións
C9	Identificar e aplicar o marco normativo da actividade que realizan as Administracións Públicas
C11	Planificar, implantar, avaliar e analizar políticas públicas
C15	Identificar as consecuencias que a toma de decisións e os actos dos servidores públicos teñen sobre as persoas e a sociedade. Particularmente, na solución de problemas éticos e morais, dentro da área da xestión e administración pública.
C16	Desenvolver habilidades para a resolución de problemas institucionais complexos
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D3	Sensibilizarse con temas medioambientais
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Nova	A1	B6	C7	D1
	A2	B7	C9	D2
	A3	B8	C11	D3
	A4	B9	C15	D5
	A5	B10	C16	D6

Contidos

Tema

I. A organización social patriarcal e as súas consecuencias: perspectiva histórica e teórica	Ia. Perspectiva de xénero e outros conceptos clave. Ib. O estudos das mulleres e do xénero. Ic. O feminismo como impugnación á orde patriarcal: transformación do imaxinario social do traballo e a súa confrontación no actual contexto de división sexual Id. Grupos, organizacións e sociedade rede. Tipoloxía e características.
II. Mecanismos de transmisión das desigualdades e o seu reflexo na sociedade actual a través dunha análise da situación das mulleres e homes	IIa. Mulleres e homes nos ámbitos reproductivos e productivos. División sexual do traballo. IIb. Estudo das dinámicas laborais: acceso e promoción (accións positivas e teitos de cristal), retribución e recoñecemento (brecha salarial de xénero e responsabilidade) e conciliación por razón de sexo (coidados).
III. A socioloxía das políticas públicas en materia de igualdade aplicadas ó ámbito sociolaboral.	IIIa. Perspectiva histórica: definicións e evolución. IIIb. Metodoloxía e ferramentas: contextos (a cultura organizacional) e antecedentes (lei de igualdade). IIIc. O plan de igualdade (deseño, elaboración, implementación e exemplos prácticos).

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	12	12	24
Instrucción programada	4	6	10
Resolución de problemas de forma autónoma	6	16	22
Estudo de casos	6	6	12
Debate	6	6	12
Estudo previo	0	12	12
Traballo tutelado	12	20	32
Foros de discusión	2	14	16
Proxecto	2	2	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	2	4
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Explicación dos contidos da materia en aula. Normalmente apoiarase en soporte visual. Estas sesións deberán ser entendidas como foros nos que manifestar as dúbidas sobre os conceptos e teorías que se exporán en cada tema e é necesario realizar unha lectura previa dos textos adscritos a cada un deles para poder debater e realizar unha posterior avaliación.
Instrucción programada	Sesións dedicadas exclusivamente a tratar cuestións de índole metodolóxico e procedimental á hora de traballar o proxecto de investigación.
Resolución de problemas de forma autónoma	Exercicios que se traballarán en clase e na plataforma MOOVI pero que esixirán unha preparación previa para fundamentar as solucións a cada problemática de análise
Estudo de casos	Coñecemento de situacións directas ou indirectas paradigmáticas dos temas a tratar na materia
Debate	Intercambio de ideas razoadas en torno á análise das desigualdades por razón de sexo nas nosas sociedades.
Estudo previo	Investigación documental necesaria para abordar os exercicios e casos que se exporán en aula
Traballo tutelado	Conxunto de tarefas preparatorias para a execución da proposta de investigación de xénero e que formará parte do deseño do proxecto.
Foros de discusión	Espazo de conversación presencial e online no que poder manifestar converxencias e diverxencias de opinións e valoracións sobre os contidos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Guía para a comprensión da resolución de problemáticas manifestadas na materia
Probos	Descrición
Proxecto	Orientación, seguimento e avaliación das distintas fases de execución do proxecto de investigación de xénero

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Lección maxistral	No tempo de aula na que se presentan os contidos e claves dos temas a tratar da materia, farase unha proba sobre aspectos reflexivos (e non memorísticos) abordados. Valorarase a participación activa nas sesións programadas	10	A1	B6	C7	D1
			A2	B7	C9	D2
			A3	B8	C11	D3
			A4	B9	C15	D5
			A5	B10	C16	D6
Resolución de problemas de forma autónoma	Estudos de caso prácticos e paradigmáticos que explicitan as problemáticas da implementación das políticas de equidade nas organizacións.	30	A1	B6	C7	D1
			A2	B7	C9	D2
			A3	B8	C11	D3
			A4	B9	C15	D5
			A5	B10	C16	D6
Proxecto	Versará sobre un traballo de investigación sobre a implementación de perspectiva de xénero sobre calquer aspecto dunha organización	30	A1	B6	C7	D1
			A2	B7	C9	D2
			A3	B8	C11	D3
			A4	B9	C15	D5
			A5	B10	C16	D6
Exame de preguntas obxectivas	Proba escrita de diversa índole (test, respostas curtas, respostas longas) sobre os contidos da materia	30	A1	B6	C7	D1
			A2	B7	C9	D2
			A3	B8	C11	D3
			A4	B9	C15	D5
			A5	B10	C16	D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia é imprescindible: cumprir os prazos de traballo establecidos, superar a avaliación global ou continua, a(s) proba(s) de contidos teóricos e a memoria final do traballo.

O alumnado debe ter en conta que nesta materia faise máis fincapé nos aspectos reflexivos que nos memorísticos.

A segunda convocatoria terá os mesmos requisitos, de tal maneira que as partes superadas na primeira non hai que repetilas.

As datas dos exames poderanse consultar na web da facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Tobío, C.; Alcañiz, M.; Martín, M.T, **La mirada de género en Sociología**, Síntesis, 2021

Ritzer, G., **Teoría Sociológica Contemporánea**, MacGraw-Hill, 2001

Bustelo, M.; Lombardo, E., **Políticas de igualdad en España y en Europa**, Cátedra, 2007

Izquierdo, M.J., **El malestar de la desigualdad**, Cátedra, 1998

Hooks, B., **El feminismo es para todo el mundo**, Traficantes de sueños, 2017

PNUD, **Políticas de igualdad, equidad y Gender mainstreaming: ¿De qué estamos hablando? Marco conceptual**, 2008

Bibliografía Complementaria

De Beauvoir, S., **El segundo sexo. Los hechos y los mitos**, 51, Cátedra. Feminismos, 1977

Rodríguez, R.Mª., **La mujer molesta. Feminismos postgénero y transidentidad sexual**, Menades, 2019

Connell, R.W., **Masculinities**, Cambridge: Polity Press, 1995

Bourdieu, P., **La dominación masculina**, Anagrama, 2000

Vázquez, A.; Urbiola, A., **El género como una perspectiva para el análisis de las organizaciones**, 35, Universidad Autónoma Metropolitana, 2017

Manier, B., **Cuando las mujeres hayan desaparecido**, Cátedra, 2007

Durán, M.A., **Mujeres y hombres en la formación de la teoría sociológica**, CIS, 1996

Lerner, G., **La creación del patriarcado**, Katakarak, 2017

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Avaliación de políticas e servizos públicos/P07G092V01305

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Xestión de proxectos institucionais/P07G092V01304

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Métodos cualitativos de investigación social/P07G092V01301

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xestión de datos nas administracións públicas**

Materia	Xestión de datos nas administracións públicas			
Código	P07G095V01412			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Informática			
Coordinador/a	Pérez Cota, Manuel			
Profesorado	González Castro, Miguel Ramón Pérez Cota, Manuel			
Correo-e	mpcota@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	Os contidos dixitais na administración pública: diferenciación entre os tipos de datos, información e coñecemento en base ó seu volumen, tipo, formato de transmisión e almacenado; ferramentas de xestión de datos ofimáticas; o fluxo da información na administración pública. Ferramentas e funcionalidades na xestión de datos na administración pública: evolución dos tipos de datos e a súa intercambiabilidade; transferencias entre plataformas e sistemas; seguridade e xestión dos datos, a información e o coñecemento en formatos dixitais. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
C14	Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) aplicables á xestión pública
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

1. Recoñecer o que significa a xestión dos datos nas administracións públicas.	A1	B1	C14	D1
2. Identificar os distintos tipos de datos, podendo diferenciarlos e aplicalos nos distintos campos da administración pública.	A2	B2		D2
3. Describir as formas en que os distintos datos poden xestionarse e con que ferramentas no contexto da administración pública.	A3	B3		D4
4. Integrar os distintos tipos de datos na súa contorna de traballo, podendo delimitar a xestión a realizar con eles de forma segura e eficiente.	A4	B4		D5
5. Enumerar as distintas formas en que poden manexarse, visualizarse e transferirse os datos coas diferentes ferramentas TIC, facendo fincapé na seguridade e a fiabilidade.	A5	B6		D6
6. Aplicar as normas vixentes en temas de seguridade, anonimato, transferencia de información e utilización eficiente dos datos.				
7. Identificar e resolver problemas reais ou ficticios en relación co uso dos datos na administración pública.				
8. Utilizar os distintos recursos TIC dispoñibles para o manexo dos datos e coas súas perspectivas futuras na administración pública. Nova				

Contidos

Tema	
Tema 1- Aplicacións e uso do software	- Tipos de Software comercial e libre - Tipos de paquetes o&#64257;máticos - Licenzas e tipos de licenzas - Software de paquetes e a súa relación e uso
Tema 2- Soportes de información	-Soportes de datos -Formatos e intercambio de información -Transacción de datos
Tema 3- Bases de datos	-Definición de base de datos -Tipos de bases de datos -Formas normais básicas e ampliadas -Deseño lóxico e físico dunha BD -Tipos de chaves (primaria, secundaria...) -Tipos de datos dos campos -Bases de datos Orientadas a Obxectos -Persistencia e seguridade
Tema 4- Sistemas de xestión de bases de datos	-Os sistemas de xestión de bases de datos (SXBD) -Clasificación e principais diferencias -Uso dos SXBD -O manexo dun SXBD nunha Administración Pública -Persistencia de datos
Tema 5- Manexo de tabuas	-Creación de bases de datos: táboas e relacións entre estas -Aplicación das formas normais -Formas de elección das chaves: primaria e foránea -Niveis de conexión de táboas -Manipulación de datos (inserción, borrado e modificado) -Procura de información almacenada
Tema 6- Transferencia de datos	-Descrición de rede de datos -Internet, direccionamento IP e tipos de protocolos -Elementos de rede e topoloxías -Redes públicas e privadas, proxy -Interconexión de redes: sistemas cableados e inalámbricos -Servicios Internet (correo electrónico, web, FTPs, navegadores, telnet, buscadores, etc.) -Control básico e seguridade -Chats, mensaxes e videoconferencia
Tema 7- Seguridade	-Fundamentos básicos -Clasificación da seguridade: física-lóxica, activa-pasiva -A seguridade e a protección de datos nos computadores e nas redes -Criptografía, certi&#64257;cado dixital, sinatura electrónica e DNI electrónico

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	36	50
Prácticas con apoio das TIC	20	42.5	62.5
Estudo de casos	35	0	35
Exame de preguntas de desenvolvemento	0.5	0	0.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1

Estudo de casos	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Na lección maxistral (sexa esta física ou virtual) preténdese explicar conceptos que, previamente, xa foran indicados ao alumnado, de xeito que a participación sexa mais viva e os conceptos adquiridos mais facilmente.
Prácticas con apoio das TIC	Desenvolveranse prácticas (que poden ser físicas ou virtuais) que permitan desenvolver, mediante o computador (ordenador) conceptos vistos na clase maxistral. Preténdese que o alumnado poida crear os seus propios sistemas en base a unha lóxica sólida.
Estudo de casos	Analízanse problemas reais da profesión e resolvense.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Pretendese que o alumnado sexa capaz de desenvolver problemas co uso da xestión de datos nas AAPP.
Estudo de casos	Desenvolvemento de casos reais ou cercanos os reais.

Avaliación		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
	Descrición					
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realízanse unha serie de preguntas que permitan coñecer as competencias adquiridas polo alumnado (pode ser físico ou virtual). RESULTADOS DE APRENDIZAXE: Destreza no manexo e xestión de datos con ferramentas informáticas para as administracións públicas e o contido do temario.	40	A1	B1	C14	D1
			A2	B2		D2
			A3	B3		D4
			A4	B4		D5
			A5	B6		D6
Resolución de problemas e/ou exercicios	Desenvolvemento de un ou varios exercicios ou problemas que permitan coñecer as competencias adquiridas polo alumnado (pode ser físico ou virtual). RESULTADOS DE APRENDIZAXE: Destreza no manexo dos ordenadores e sistemas operativos na xestión de datos nas AAPP e coñecemento do contido do temario	30	A1	B1	C14	D1
			A2	B2		D2
			A3	B3		D4
			A4	B4		D5
			A5	B6		D6
Estudo de casos	Desenvolvemento de un ou varios casos de uso con problemas que permitan coñecer as competencias adquiridas polo alumnado (pode ser físico ou virtual). RESULTADOS DE APRENDIZAXE: Destreza na resolución de casos no uso na xestión de datos e o contido do temario.	30	A1	B1	C14	D1
			A2	B2		D2
			A3	B3		D4
			A4	B4		D5
			A5	B6		D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

De cara á avaliación continua, o estudiantado poderá facer (dependendo das circunstancias do curso) un máximo de 3 avaliacións que terán parte de preguntas e parte de resolución de problemas cos que poderán acadar o global da cualificación, así como a realización de traballos relacionados coas administracións públicas. En caso de renuncia á avaliación continua o examen final será do global da materia, con parte de exame de preguntas e parte de resolución de problemas e casos de uso.

Bibliografía. Fontes de información
Bibliografía Básica
Bibliografía Complementaria
Microsoft Corporation, Microsoft Office , https://www.microsoft.com , 2024
The Document Foundation, Libre Office , https://es.libreoffice.org , 2024
Agencia Española de protección de datos, Protección de datos , https://www.aepd.es/es , 2024
Universidad Oberta de Catalunya, Bases de datos , https://www.uoc.edu/ , 2023

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Habilidades orientadas ao emprego nas organizacións públicas**

Materia	Habilidades orientadas ao emprego nas organizacións públicas			
Código	P07G095V01413			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Varela Álvarez, Enrique José			
Profesorado	Varela Álvarez, Enrique José			
Correo-e	evalvarez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O emprego público está a cambiar en tódolos sistemas administrativos da OCDE e a Unión Europea. Moitas son as causas (demografía, incremento complexidade problemas públicos, novos usuarios), sen embargo tódolas diagnoses coinciden en que está a cambiar dunha maneira exponencial e moi diversa con relación aos modelos de emprego dos séculos XIX e XX. O século XXI está a resultar o tempo de cambio onde as habilidades para o emprego manifestanse coma unha das necesidades tanto para os que desexan acceder ao emprego público, como aos que desexan cambiar de posto ou nivel de goberno-administración. Na materia que se desenvolverá ao longo do segundo cuadrimestre propónse un emprego práctico da adquisición de competencias, habilidades e destrezas para a procura activa de emprego público, así como para o desenvolvemento de novas habilidades ("skills") que permitan ao alumnado poñerse en contacto cos novos procesos selectivos públicos, así como cos novos requisitos que demandan as institucións públicas para o seu acceso no marco da Axenda 2030.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
B7	Liderar e delegar responsabilidades no manexo de grupos de traballo
B8	Ter iniciativa e espírito emprendedor
B9	Xenerar novas ideas relacionadas coa dirección e xestión pública
B10	Deseñar e xestionar proxectos
C7	Deseñar e implementar ferramentas de xestión dos recursos humanos nas organizacións
C15	Identificar as consecuencias que a toma de decisións e os actos dos servidores públicos teñen sobre as persoas e a sociedade. Particularmente, na solución de problemas éticos e morais, dentro da área da xestión e administración pública.
C16	Desenvolver habilidades para a resolución de problemas institucionais complexos
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Ao rematar a materia o/a alumno/a será capaz de:

1. Identificar os elementos básicos do emprego público e o seu marco de competencias e habilidades.
2. Recoñecer as competencias e habilidades básicas para o desenvolvemento efectivo da función pública nos distintos niveis da administración multinivel (UE, AGE, CCAA, GLL).
3. Seleccionar, ordenar e discutir o conxunto de competencias necesarias para o deseño dun currículo profesional eficaz no marco das OPE.
4. Elaborar un modelo de habilidades blandas e duras para complementar os requisitos normativos (memoria) e competencias de acceso ao emprego público en España.
5. Expoñer os valores cidadáns básicos sobre os que se constrúen as competencias dos empregados públicos en Europa e España en consonancia coa Axenda 2030.
6. Combinar o modelo de habilidades con problemas públicos complexos.

A1	B6	C7	D1
A2	B7	C15	D2
A3	B8	C16	D4
A4	B9		D5
A5	B10		D6

Contidos

Tema

1. Emprego público no século XXI	1.1. Cambios nas estruturas do sector público na OCDE e Unión Europea no marco da Axenda 2030 1.2. Sector Público e Emprego Público na España multinivel
2. Habilidades para o emprego no sector público	2.1. Habilidades "duras": Dos títulos ao CV profesional 2.2. Habilidades "blandas": da ética á empatía
3. Obradoiros de busca e cambio de emprego:	3.1. Sector público estatal 3.2. Sector público autonómico e local 3.3. Sector privado 3.4. Sector social 3.5. Unión Europea

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	12	0	12
Obradoiro	16	0	16
Prácticas con apoio das TIC	0	40	40
Foros de discusión	0	20	20
Presentación	4	14	18
Cartafol/dossier	4	40	44

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Obradoiro	Actividade enfocada á adquisición de coñecementos procedementais, habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor/a ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os/as estudantes.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos nun contexto determinado e de adquisición de habilidades básicas e procedementais en relación coa materia, a través das TIC.
Foros de discusión	Actividades desenvolvidas nun contorno virtual na que se debaten temas diversos e de actualidade relacionados co ámbito académico e/ou profesional.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Cartafol/dossier	Recompilación do traballo do/a estudante co obxectivo de amosar os seus esforzos, progresos e logros nunha área. A recompilación debe incluír contidos elixidos polo alumno/a, os criterios de selección e evidencias de autorreflexión.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.

Avaliación

Descrición		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Obradoiro	Actividade enfocada á adquisición de coñecementos procedementais, habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor/a ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os/as estudantes.	40	A1	B6	C7	D1
			A2	B7	C15	D2
			A3	B8	C16	D4
			A4	B9		D5
			A5	B10		D6
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	20	A1	B6	C7	D1
			A2	B7	C15	D2
			A3	B8	C16	D4
			A4	B9		D5
			A5	B10		D6
Cartafol/dossier	Recompilación do traballo do/a estudante co obxectivo de amosar os seus esforzos, progresos e logros nunha área. A recompilación debe incluír contidos elixidos polo alumno/a, os criterios de selección e evidencias de autorreflexión.	40	A1	B6	C7	D1
			A2	B7	C15	D2
			A3	B8	C16	D4
			A4	B9		D5
			A5	B10		D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación global e segunda oportunidade

Os estudantes que non cumpran os requisitos da avaliación continua ou se presenten na segunda oportunidade deberán realizar unha proba final de habilidades para o emprego que constará da realización dunha práctica de entrevista. O valor da proba será de 10 puntos.

A información sobre as actividades avaliativas está dispoñible no espazo da materia no campus virtual, baixo a etiqueta □Avaliación□ de cada tema.

O alumnado terá opción a presentarse á convocatoria extraordinaria (segunda convocatoria) a partir da adaptación que destas actividades realice o docente e cuxo contido será colgado da plataforma.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Fernando Trujillo Sáez y David Álvarez Jiménez, **Transformación digital de la administración pública: ¿Qué competencias necesitan los empleados públicos?**, 27, INAP-GAPP, 2021

Bibliografía Complementaria

Ricardo Manuel Zúñiga Guevara, **Innovación colaborativa y construcción de capacidades como estrategia de institucionalización de la evaluación en Andalucía. El Grupo de Personas Colaboradoras en Evaluación de Políticas Públicas**, 30, IAAP, 2022

Gorriti Bontigui, Mikel, **Sistema De Selección Para El Acceso A Una Función Pública Postburocrática**, 7, IAAP, 2011

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas externas/P07G092V01981

Traballo de Fin de Grao/P07G092V01991

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Creatividade e solución de problemas nas organizacións públicas/P07G092V01402

Xestión das redes sociais institucionais/P07G092V01409

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Ciencia política: Ciencia da administración e xestión pública/P07G092V01102

Xestión de persoas: Organización e funcións/P07G092V01205

Xestión de recursos humanos: Relacións de postos de traballo e ofertas de emprego público multinivel/P07G092V01206

Xestión de servizos públicos/P07G092V01203

Habilidades nas administracións públicas/P07G092V01307

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prácticas externas				
Materia	Prácticas externas			
Código	P07G095V01981			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Chamorro Rivas, José María			
Profesorado	Chamorro Rivas, José María			
Correo-e	chamorro@uvigo.es			
Web	http://http://webfdxp.webs.uvigo.es/gl/			
Descrición xeral	Realización de actividades e tarefas propias dun posto de traballo orientado a desenvolver diversas competencias adscritas ao Grao. A organización das prácticas do Grao en Dirección e Xestión Pública segue as normas que a Universidade de Vigo establece para esta actividade. Comprende 12 ECTS de carácter optativo e o período de prácticas curriculares comprende os meses de xaneiro ☐ maio, correspondentes ao segundo cuadrimestre do curso. O alumnado da modalidade virtual poderá realizar prácticas curriculares, sempre que se establezan os respectivos convenios.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B5	Razoar criticamente
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
B7	Liderar e delegar responsabilidades no manexo de grupos de traballo
B8	Ter iniciativa e espírito emprendedor
B9	Xenerar novas ideas relacionadas coa dirección e xestión pública
B10	Deseñar e xestionar proxectos
C1	Identificar as principais teorías e enfoques da Ciencia Política, da Administración e Xestión Pública
C2	Recoñecer a estrutura e o funcionamento dos sistemas políticos e das institucións políticas
C3	Identificar os fundamentos da política comparada nun contexto de globalización
C4	Analizar o comportamento dos actores e procesos políticos e sociais e aplicar as técnicas de comunicación política
C5	Describir a estrutura, a organización e o funcionamento das Administracións Públicas multinivel, analizando a súa relación coa cidadanía
C6	Aplicar os coñecementos relacionados coa planificación e a xestión administrativa para unha óptima gobernanza
C7	Deseñar e implementar ferramentas de xestión dos recursos humanos nas organizacións
C8	Identificar, interpretar, planificar e xestionar os recursos económico-financeiros das Administracións Públicas
C9	Identificar e aplicar o marco normativo da actividade que realizan as Administracións Públicas
C10	Valorar o entorno económico e a dimensión económica do sector público
C11	Planificar, implantar, avaliar e analizar políticas públicas
C12	Analizar a política internacional e/ou a estrutura e o funcionamento da Unión Europea
C13	Aplicar os métodos e as técnicas de investigación e política social e operar con métodos de investigación cuantitativos e cualitativos

C14	Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) aplicables á xestión pública
C15	Identificar as consecuencias que a toma de decisións e os actos dos servidores públicos teñen sobre as persoas e a sociedade. Particularmente, na solución de problemas éticos e morais, dentro da área da xestión e administración pública.
C16	Desenvolver habilidades para a resolución de problemas institucionais complexos
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D3	Sensibilizarse con temas medioambientais
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ao terminar a materia, o/a estudante será capaz de:	A1	B1	C1	D1
1. Identificar os significados e contidos das actividades desenvolvidas en entidades/institucións públicas ou privadas.	A2	B2	C2	D2
2. Aplicar os coñecementos adquiridos no grao relativos á xestión pública ou privada.	A3	B3	C3	D3
3. Realizar xestións básicas na Administración Pública ou na empresa privada.	A4	B4	C4	D4
4. Identificar e resolver problemas reais da xestión pública ou privada.	A5	B5	C5	D5
5. Elaborar e utilizar bases de datos.		B6	C6	D6
6. Adquirir experiencia nun contexto real de empresa ou entidade (pública ou privada).		B7	C7	
7. Profundar en determinadas competencias específicas adquiridas durante o desenvolvemento dos estudos.		B8	C8	
		B9	C9	
		B10	C10	
			C11	
			C12	
			C13	
			C14	
			C15	
			C16	

Contidos

Tema

Realización de actividades e tarefas propias dun posto de traballo orientada a desenvolver diversas competencias adscritas ao Grao. Non hai subtemas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticum, Practicas externas e clínicas	0	250	250
Traballo tutelado	0	50	50

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticum, Practicas externas e clínicas	O alumnado desenvolve as actividades nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión, durante un período determinado, realizando as funcións asignadas e previstas na proposta de prácticas. No caso do Prácticum, estas prácticas inclúense con carácter obrigatorio en estudos conducentes a determinadas profesións reguladas. As prácticas clínicas desenvólvense nun contexto relacionado cunha profesión na área de Ciencias da Saúde.
Traballo tutelado	O alumnado, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	A atención personalizada será atendida en horas de titorías.

Avaliación

Descrición	Cualificación Resultados de Formación e Aprendizaxe

Prácticum, Practicas externas e clínicas	Valorarase cos distintos informes previstos na normativa da Universidade de Vigo: do estudante, da entidade e do titor de prácticas.	70	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C16	D1 D2 D3 D4 D5 D6
Traballo tutelado	Valorarase a claridade da memoria final, a presentación a boa reacción e capacidade explicativa da experiencia realizada polo alumnado.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C16	D1 D2 D3 D4 D5 D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación consiste na avaliación das dúas metodoloxías empregadas nestas prácticas:

1. A avaliación das prácticas externas a través dos informes do estudante, a entidade e o titor de prácticas da Universidade de Vigo (70% da cualificación).
2. A avaliación dunha memoria final sobre as prácticas. Neste apartado, a propia xestión administrativa e institucional de todos os trámites que conlevan as prácticas é parte do criterio de avaliación do alumnado, xa que é unha forma dinámica de observar como o alumnado se move entre Administracións (competencia fundamental nun Grao en Dirección e Xestión Pública) (30% da cualificación).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Traballo de Fin de Grao				
Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	P07G095V01991			
Titulación	Grao en Dirección e Xestión Pública			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Varela Álvarez, Enrique José			
Profesorado	Varela Álvarez, Enrique José			
Correo-e	evalvarez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Traballo Fin de Grao (TFG) é un traballo de investigación realizado ao remate dos estudos de grao para a obtención do título. É unha materia obrigatoria que permite ao alumnado demostrar a aplicación dos coñecementos, habilidades e competencias adquiridas ao longo da súa titulación. O TFG é unha oportunidade para que os estudantes investiguen, analicen e sintetizan de forma independente información sobre un tema específico relacionado coa titulación.			
	Esta é unha Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliografías para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o alumnado demostre posuir e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita encontrarse a un nivel que, se bien se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos
A2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que soen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A4	Que o alumnado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Analizar, sintetizar, resolver problemas e tomar decisións xestionando a información e o tempo
B2	Organizar e planificar a actividade profesional de maneira óptima
B3	Traballar en equipo e en contornas multidisciplinares
B4	Comprometerse eticamente e ter vocación de servizo público
B5	Razoar criticamente
B6	Aplicar o coñecemento relacionado coa dirección e xestión pública na práctica
B7	Liderar e delegar responsabilidades no manexo de grupos de traballo
B8	Ter iniciativa e espírito emprendedor
B9	Xenerar novas ideas relacionadas coa dirección e xestión pública
B10	Deseñar e xestionar proxectos
C1	Identificar as principais teorías e enfoques da Ciencia Política, da Administración e Xestión Pública
C2	Recoñecer a estrutura e o funcionamento dos sistemas políticos e das institucións políticas
C3	Identificar os fundamentos da política comparada nun contexto de globalización
C4	Analizar o comportamento dos actores e procesos políticos e sociais e aplicar as técnicas de comunicación política
C5	Describir a estrutura, a organización e o funcionamento das Administracións Públicas multinivel, analizando a súa relación coa cidadanía
C6	Aplicar os coñecementos relacionados coa planificación e a xestión administrativa para unha óptima gobernanza
C7	Deseñar e implementar ferramentas de xestión dos recursos humanos nas organizacións
C8	Identificar, interpretar, planificar e xestionar os recursos económico-financeiros das Administracións Públicas
C9	Identificar e aplicar o marco normativo da actividade que realizan as Administracións Públicas
C10	Valorar o entorno económico e a dimensión económica do sector público
C11	Planificar, implantar, avaliar e analizar políticas públicas
C12	Analizar a política internacional e/ou a estrutura e o funcionamento da Unión Europea

C13	Aplicar os métodos e as técnicas de investigación e política social e operar con métodos de investigación cuantitativos e cualitativos
C14	Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) aplicables á xestión pública
C15	Identificar as consecuencias que a toma de decisións e os actos dos servidores públicos teñen sobre as persoas e a sociedade. Particularmente, na solución de problemas éticos e moráis, dentro da área da xestión e administración pública.
C16	Desenvolver habilidades para a resolución de problemas institucionais complexos
D1	Identificar o significado e aplicar a perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de acadar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D2	Comunicarse de forma oral e escrita tanto nas linguas oficiais (castelán e galego) como nunha lingua estranxeira
D3	Sensibilizarse con temas medioambientais
D4	Dominar as TIC relacionadas coa titulación no ámbito académico e profesional
D5	Integrar a aprendizaxe autónoma
D6	Adaptarse a novas situacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ao finalizar o TFG, o alumnado deberá ser capaz de: a) definir a estrutura e metodoloxía a empregar para a elaboración do TFG; b) elaborar un plan de traballo que recolla as fases e ferramentas a empregar; c) redactar, de acordo a criterios académicos, un texto aproximadamente (entre 6000 e 8000 palabras); d) realizar o traballo proxectado cos requisitos e prazos estipulados no Regulamento de TFG do Grao en Dirección e Xestión Pública; e) presentar e defender o TFG ante un Tribunal avaliador (colexiado ou unipersoal/ presencial ou virtual).	A1	B1	C1	D1
	A2	B2	C2	D2
	A3	B3	C3	D3
	A4	B4	C4	D4
	A5	B5	C5	D5
		B6	C6	D6
		B7	C7	
		B8	C8	
		B9	C9	
		B10	C10	
			C11	
			C12	
			C13	
			C14	
			C15	
			C16	

Contidos

Tema	
Débase seguir o establecido no Regulamento de TFG GDXP	As características dun traballo de investigación. A selección de fontes bibliográficas e documentais, o estado da arte e o marco teórico: investigación, cita, discernimento das fontes. Estrutura e partes da obra. Escritura. Recursos para a investigación. Deseño e execución do proxecto de investigación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	16	283	299
Presentación	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	(16 horas) de titoría coa dirección do TFG e (283 horas) elaboración do TFG.
Presentación	(1 hora) presentación e defensa do TFG perante o Tribunal avaliador

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O profesorado que titoriza/dirixe o TFG, debe facilitarlle unha canle de atención personalizada ao seu alumnado, a través dos medios que o permitan (titorías). Intentará favorecerse ao alumnado, na medida do posible, co emprego de novas tecnoloxías (correo electrónico, videoconferencia, etc).

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
PresentaciónPara poder defender o TFG cómpre ter aprobadas todas as materias do Grao (agás a materia TFG). O Tribunal colexiado ou o unipersoal avaliará o 100% do TFG e a súa defensa. Ao respecto, débese cumprir o disposto no Regulamento TFG GDGP vixente. O TFG debe ser orixinal e está prohibido o plaxio. Deberase citar debidamente, e ter respecto á propiedade intelectual doutros/as autores/as. O Tribunal poderá empregar medios para verificalo, tales como un programa antiplaxio. No caso de cometer falta de orixinalidade e/ou praxio, o Tribunal poderá asigna-la nota de 0 (suspense), e terá o deber de comunicalo ós órganos competentes para que, se é o caso, adopten as medidas sancionadoras que consideren necesarias. O TFG debe ser respectuoso cos dereitos establecidos na Constitución española vixente, e é preciso facer un uso inclusivo da lingua (perspectiva de xénero e respecto á diversidade sexual). Sobre cada convocatoria, débese ter en conta as indicacións da Coordinación do TFG.	100	A1	B1	D1
		A2	B2	D2
		A4	B3	D3
		A5	B5	D5
			B6	
			B10	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A información sobre as actividades avaliativas está dispoñible no espazo da materia no campus virtual.

O alumnado terá opción a presentarse á convocatoria extraordinaria (segunda convocatoria) a partir da adaptación que destas actividades realice o persoal docente e cuxo contido será colgado da plataforma.

A presentación do traballo fin de grao será sempre pública, e de acordo co Regulamento de TFG da Facultade de Dirección e Xestión Pública. Poderase presentar de forma virtual ou presencial e utilizando a modalidade de tribunal colexiado ou tribunal unipersoal. Para estas cuestións de procedemento, seguirase en todo momento o expresado no Regulamento para a Elaboración de Traballo de Final de Grao da Facultade de Dirección e Xestión Pública na súa versión vixente. Sobre cada convocatoria, débese ter en conta as indicacións da Coordinación do TFG.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

A Coordinación do TFG porá a disposición do alumnado matriculado de TFG, a información máis importante para o seu normal desenvolvemento, no espazo de TFG a través de Moovi. Sole ofertarse un curso online gratuíto pola Biblioteca do Campus de Pontevedra (sobre citación, antiplaxio e propiedade intelectual) que todo o alumnado matriculado no TFG debería realizar.